

Christiane Koren

Reisedagbok fra turen til Danmark 1802

Utgitt ved Yngvil Beyer

NB kilder 3:12
Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no
Oslo 2019

Christiane Koren: *Reisedagbok fra turen til Danmark 1802*

Utgitt ved Yngvil Beyer

NB kilder 3:12

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no, Oslo 2019

ISBN: 978-82-7965-423-0 (digital, bokselskap.no),

978-82-7965-424-7 (epub), 978-82-7965-425-4 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Forord

I september 1802 reiste Christiane Koren fra hjemgården Hovind til Danmark for å besøke slekt og venner. Hun hadde med seg datteren Sara. På turen, som varte til januar 1803, førte hun reisedagbok.

Alle Christiane Korens dagbøker ble skrevet med tanke på å bli sirkulert i og lest av hennes utvalgte krets av venner og familie. De er blitt en viktig kilde til kulturelle, sosiale, litterære og nasjonale forhold i en avgjørende fase i norsk historie. For utdypende informasjon om Christiane Korens dagbøker, se [forfattersiden](#).

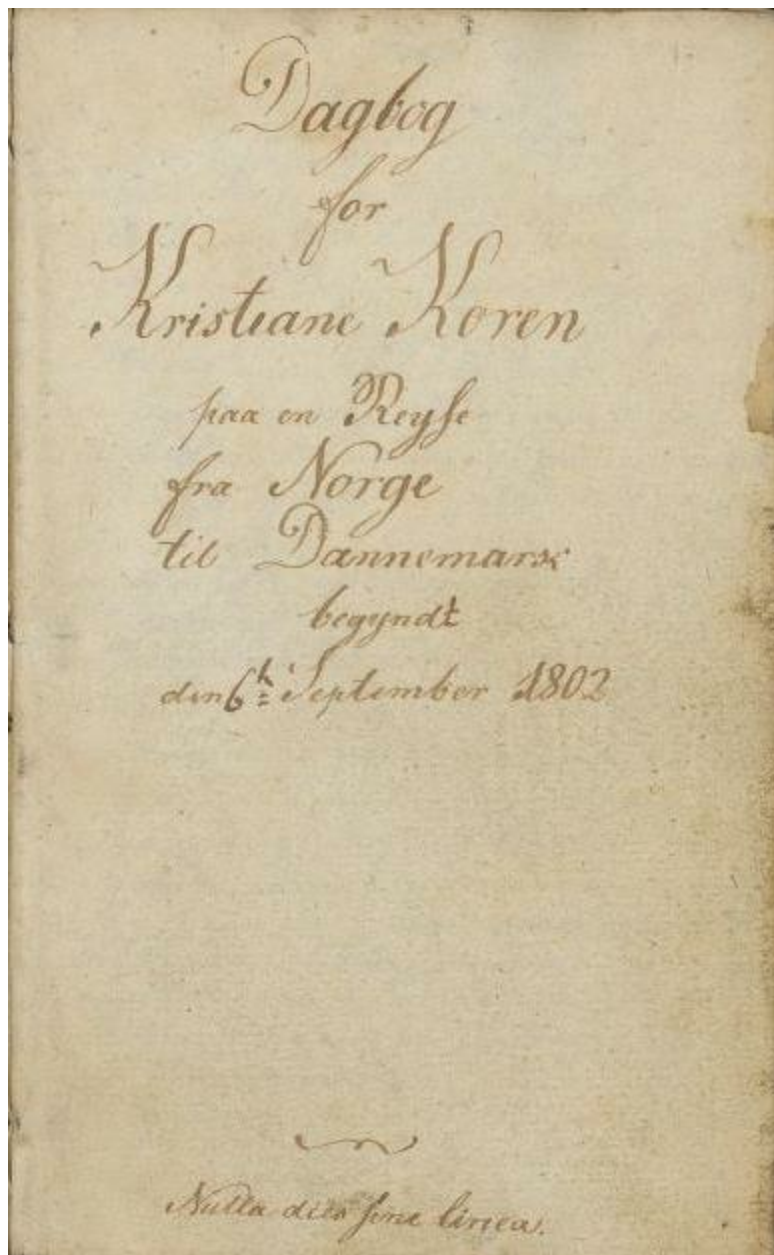
Tekstgrunnlaget for denne utgivelsen er [Ms.8° 3866 Christiane Koren: «Dagbog for Kristiane Koren paa en Reyse fra Norge til Dannemark begynt den 6te September 1802»](#). Takk til Christiane Korens etterkommer Kathrine Hysing, som i 2017 donerte dagboken til Nasjonalbiblioteket.

Transkripsjonen i denne utgaven er basert på [Gudrun Johnson Høibos utgave av samme dagbok fra 1945](#). Vi har foretatt rettelser av enkelte feil, og markert Korens overstrykninger og tilføyinger i teksten. Videre er sideskift i Korens manuskript markert, slik at det skal være lett å finne fram til teksten i originalmanuskriptet. Høibos tolkning av

teksten har overstyrert noen av [prinsippene](#) som er lagt til grunn for de andre utgivelsene av Korens dagbøker.

Verken saksforhold eller enkeltord er kommentert. Hovedmålet med utgivelsen er å gjøre Christiane Korens dagbøker lesbare for lesere og forskere.

Utgaven er kodet av utgiver i samarbeid med Ellen Nessheim Wiger.

Tittelblad, Ms.8° 3866

[Dagbog for Kristiane Koren paa en Reyse fra Norge til Dannemark begynt den 6te September 1802]

[1] Norsk Helle. Tirsd: Aft: Kl: 8

d 7de Sept:

Først nu har det blevet mig muelig at skrive. I Gaar stode Hestene færdige paa hvert Skifte, saa vi ej kom i Hus før Kl: 11 i Aftes paa Zoner. Om den tunge Afskeed, om den hele tunge Gaars Dag vil jeg intet sige. I en saadan Stæmning gjør man ikke let Bekiendtskab, dog, da Jomfrue Marker blev mig saa anbefalet af Capit: Sylling, burde jeg begynde paa noget. Jeg veed ikke hvad det var – lutter intetsigende Ting. Tilsidst faldt Pigebarnet i Søvn, og jeg begyndte en Samtale med den anden Pasager, for hvem jeg – til min Skam bekiender jeg det, ikke næsten følte noget frastødende. Da Vejret blev ret styggere og styggere, viiste denne Mand saa megen Omhyggelighed for Sara, svøbte hende ind, og holdt sin gode store Paraply over hende den hele Tiid. Hans Navn veed jeg ikke rigtig endnu, jeg troer, det er Neppersmith, men tvivler om jeg skriver det rigtig. Han reiste, sagde han, som Elsker af Mineralogien; og da han har faret vide om i Verden, er han ret morsom at høre paa, skjøndt ikke af de interessanteste Fortællere. Albertine Marker er en god, overgiven ægte københavnsk Pige. Da vi havde drukket Thee og sladret med den meget godlidende

raske Postfører, gik vi til Sængs hvor begge Pigebørnene sov ind under Latter, og jeg under Bønner for alle mine Elskede –

I Dag fortsatte vi Rejsen til Dillingen, $\leftrightarrow$ hvor vi spiste og derfra til Fdstd, hvor den snilde Randulff og Garben modtog os, og vi tilbragte et Par glade Timer [2] der, desværre kun et Par, da vi efter gientagne Bud maatte afstæd, og nætop fik see Rand. lille pene Hus, hvor Champagneviin og Mandelkrandse stode færdige til vor Modtagelse. Et Glas maatte jeg drikke, og med Mandelkrandsene levede Mamsellerne godt paa Vejen. Her fik vi vort Selskab forstørret ved den snilde Frue Wexels, Lieut Fleischer og Kone. Her var meget at fortelle, men Kl: er alt over 9, mine tre Selskabssystre ere alt sængefærdige, og, hvad der især byder mig slutte er, at mine Fingre ere stive af Kuld. Dagen er gaaet taalelig – giid de alle vare gaaet til jeg skulde iile Eder i Møde, dog, ogsaa nu iiler jeg jo Glæder imøde.

Her er ret nydeligt paa dette Stæd, og meget nydeligt har jeg seet i Dag, især omkring Moss, men jeg var ikke ret frisk, og havde ej Evne til at glæde mig – O hvor meget skulde jeg endnu sige! men det maae giæmmes. God Nat, hviler sødt, alle mine Dyrebare! Nu ligger min Koren blandt sine Glutter –

Qvistrum, Onsdag Aften Kl: 10.

Kl: 6 i Morges forlode vi det meget vakre Helle eller, som det ogsaa kaldes, Westerborg. Det skal tilforn have været en Herregaard, som det ogsaa ligner mere, end et Vertshus. Det havde rimet stærkt og var i Begyndelsen meget koldt, men klart og skønt. Med underlige, dog

ikke ubegribelige Følelser, forlod jeg det elskte Norge, og mit Hierte bankede stærkt, da jeg betraadde Sverrig, endnu stærkere, da mine Øjne for sidste Gang i saa lang Tiid, tog Afskeed med Norge fra Svinesundbakken op af hvilken vi alle spadserede.

[3] Siden har det gaaet alt i et, kun 2 Gange vare vi af Vognen i al Hast, paa Hodal, hvor vi spiiste Frokost, og paa Hede, hvor vi drak noget som lignede Caffé. Ja til denne Caffé glædede jeg mig ret, da Vejret just en Stund før blev saa slæmt, rægnede og blæste; siden blev det bædre, og har i Aften været overmaade skiønt. I Svarteborg sad vi i Vognen og spiiste, og imens de andre begyndte med Theen, tog jeg dette mit kiære Arbeide fat, som jeg desværre saa sielden kommer til i al denne Hurlumhej.

Saa vidt vi hidtil er kommet i Sverrig, er det ei synderlig vakkert, dog troer jeg, naar vi vare komne hid ved Dagen, vilde heromkring være meget smukt. I Morgen faar vi da see, hvor det store Slag stod. Men vi skal ud Kl: 5, og kommer næppe i Hus før 11 eller 12, saa jeg vel vanskelig i Morgen faaer tale med Eder, elskte Venner!

Jeg bliver alt mere og mere $\longleftrightarrow$ fornøjet med mit Rejseselskab. Fr: Wexels og jeg har saa mange fælleds Bekiendtskaber, at det allene vilde gjøre mig hendes Selskab kiært. Albertine er upaatvivlelig en god Pige, lidt forkiælet, som ej er at undres over, da hun er rige Forældres eneste Barn. Hun og Sara ere meget gode Venner, og har i Dag giort mange Spektakler – naar de ei loe af andet, loe de af deres og Vognens Skygge; og naar Albert, gjorde os for meget af det, maatte hun synge til Straf. Hun synger ret nydeligt, skal spille ligesaa nydeligt paa Claveer, taler fransk og tydsk; men som sagt, en lille kiælen Ting er det.

Fleischer er meget anderledes nu end tilforn, meget artig, og uden alt Spraderie. Hans Kone er ganske vakker og takkelig. Berg-Comissair Nepsmith den beste Mand man kan rejse i Selskab med. [4] Alt er godt, og dog er det mig saa trangt om Hiertet. Der sad jeg i Aften, da alle de andre sov i Vognen, og tænkte paa saa mange Ting. Det Forbigangne, Tilkommende og Nærværende stod saa ganske for mig. Nej, mange Ark forslog ikke til at rumme disse faa Timers Tanker – Blandt en af de behagelige var den, at jeg skulde overrumple Dig, beste Koren, med et Brev paa næste Torsdag; men Smith sværger paa, det ej gaaer an at faa det bort herfra. Det er alt for strængt forbuden, siger han. Det smerter mig meget.

Alle herinde sover. Stakkels Fr: Wex; er ikke ret frisk. Giid jeg kun ikke vakte hende. O var det ikke af Frygt for at forstyrre hende og de andre ved at sidde længere, hvor giærne afknappede jeg da ej en Time endnu af min Søvn. Nu bør jeg ikke. God Nat, Elskte, god Nat.

Kiøbhn d: 13de Eftermidd:

Underligt vil det vist forekomme Eder, Dyrebare, at der i saa mange Dage ikke har været en Time tilovers for denne min Bog. Men, ingen Aften ere vi komne i Hus før Kl: over 9, saa skulde der spises, og saa til Sengs, og vare vi den meste Tiid alle vi Fruentimmer i et Værelse, hvor hverken var Roe eller Plads til Skrivning. Nu vil jeg forsøge at gaae saa ordentlig frem som mueligt.

Torsdag Aften Kl: 11 naaede vi *Rebas*, hvor vi fandt Mad: Mandall og Følge. Smaa Dorthe og Hejerdahl vare oppe og ventede paa os med Thee, som ret behøvedes da denne Dag var en af de meest trættende paa hele Rejsen. Dog ofrede jeg saa glad en Time af min Søvn til det

kiære Arbejde at skrive til Dig min ^[5] Koren, og kun Fr: Wexels gientagne Paamindelser afbrød det tidligere end det vist ellers var blevet afbrudt. Meget lettere om Hiertet end jeg i lang Tiid havde været, gik jeg til Sengs, eller rettere krøb op i en høj, smal Kanapee, som var giort til Seng, og hvor jeg efter 3 Timers Søvn vaagnede saa glad og munter, og kun ønskede, Du alt havde mit Brev, min Johan. Her forlode vi Hejerd: og fortsatte Rejsen Kl: 6 om Morgenens i Selskab med Mad: Mand: og liden Dolly. Omkring Gotenborg er meget vakkert; men forrige Aften hindrede Mørket, og denne hele Dag Ræggen os fra at see meget. Vi spiste nu, som de fleste Dage, vor Frokost i Vognen, og stode første Gang af paa Holmen, hvor vor Middag skulde holdes. Maden var maadelig, og vi fik næppe Rum enten for vore Personer eller Vogne, da Gaarden holdt fuld af Eqvipager, og alle Værelser vare fulde af pyntede Mennesker, som skulde møde et Herskab fra Uddevalde (en styg Bye i en ret vakker Egn) som kom tilbage fra Badet i Helsingborg. Blandt de Mødende var et meget vakkert ungt Fruentimmer, som jeg tit gjorde mig Umage for at møde (hvad vilde Du da ikke have giort, min Koren?) og som var dobbelt interessant ved noget meget Sørgmodigt i sit Ansigt og hele Væsen. Endelig kom de Ventede. O hvor slog mit Hierte, da en heel Flok vakre Glutter, som længe havde sprunget ud og ind, og seet saa længselfuld hen ad Vejen, omringede Vognen raabende: «Mama, Mama!» og hindrede, som det saa tit gaaer, ved deres Utaalmodighed ^[6] sig selv fra at komme til Maalet: de vilde alle lukke Karetøren op, og havde nær trukket hende ned – ogsaa «Papa, Papa!» lød nu af de glade smaa Munde – og den smilende, lykkelige Moder iblandt dem. Hun havde et saa aabent, blidt, moderligt Blik, som, i det hun hilsede os rundt om, syntes at sige: «seer I mine Venner (thi den lykkelige

Kone og Moder seer intet uden Venner hvor hen hun seer) seer I, hvor lykkelig jeg er!» Børnenes støjende vedvarende Glæde, alt alt satte mig i en saa vemodig Stæmning. Om jeg, da vi steege i Vognen, heller havde rejst tilbage end frem? derom vil sikkert *ingen Moder* spørge.

Kl: 9^{1/2} naaede vi Falkenberg, hvor vi spiste og sov til de bankede os op NB ved Lyden, Kl: 5 efter Sædvane.

Løverdag gik Rejsen til *Engelholm*, meget fornøjelig. Her begynder af og til en dansk Situation at vise sig, som ikke lidet glædede mig; og saa randt mig saa meget i Sinde fra henfarne Dage, hvilken Erindring hvert Øjeblik fornyedes ved at kiende $\leftrightarrow$ ^{visse} Stæder igien, ja endog huske hvad vi talte om paa nogle af dem da jeg med Dig, elskede Johan, ilede til Dit velsignede Fødeland. I Engelholm bleve vi meget godt beværtede. Min gamle godmodig knurrende Kone der er død, men hendes Datter boer der, og ligner Moderen meget. Hun har en, efter Sigende meget nydelig Datter, som vi giærne vilde seet. En uhældig Forlovelse med en Baron (som hun selv endte, fordi hun indsaae hun ej kunde blive lykkelig med ham) har berøvet hende sin Munterhed, og maaskee en Deel af sin Sundhed. Smith siger, det er en fortræffelig Pige. Hun har en yngre Broder, som er meget smuk.

[7] Hvor usædvanlig godt vi end denne Nat laae, forlode vi dog alle glade vort Leje Kl: 4^{1/2}. Tanken, at dette var sidste Morgen i lang Tiid vi saadan stode under Pidsken, gjorde os alle muntre. Vejret var skjønt, dog blæste det stærkt og end stærkere da vi naaede Helsingborg. Her opholdt vi os kun mens vi spiste Frokost; og tog jeg og Jomfr: Leg: os hver en god Dram for at have Mod over Sundet. Sara skialv da hun saae den skummende Søe – (hele Tiden mens vi rejste

langs det vrede fraadende Kattegat, havde hun gruet for denne Dag) og mange Gange blev jeg bange for hende, da hun rystede saa jeg næppe kunde holde hende; dog taug hun. Mad: Mandall var ogsaa frygtsom, men taus. Fr: Wexels var meget syg. Fr: Fleischer (som er frugtsommelig) holdt sig længe tapper, men mod Slutningen var det slæmt med hende ogsaa. Dog aldrig før bestege vi det elskte Danmarks Kyst, før alt var glæmt, alt overstaaet. Af det smukke Helsingør saae vi ej meget, da vi maatte nøjes med et Værelse ind til Gaarden. Der var fuldt i alle de andre. Her spiste vi Midd:, ret et ægte danskt Maaltid, og bleve opvartede af en meget nydelig Pige, som dog for et ~~Pa~~ par Aar siden skal have været endnu smukkere. Kl: 2 fortsatte vi Rejsen, efter at jeg forgiæves havde glædet mig til at finde Josias der i Byen (han er endnu i Lolland) Det blæste koldt; paa den høje holstenske Vogn har Vinden frit Spil. Sara glædede sig saa over de norske Situationer som findes imellem Helsing: og Hirschholm. Ogsaa mig var det saa kiært at see den norske Gran afvæxle med den højtidelige Bøg. Det meste af denne Vej er meget nydelig. Kort før vi kom til Giæstgivergaarden [8] *Amsterdam*, hvor vi skulde drikke Caffé kom en stærk Tordenrægn, som blødte os dygtig. Dog blev det derved, og vi tørredes imens vi oppebiede og drak vor Caffé, som ret kom tilpas. Herfra lige hid havde vi dejligt Vejr, om Aftenen prægtigt Maanskin i hvilket vi drog ind i det glimrende Kbhn, hvor Sara var lutter Øje. Paa Posthuset stod den gode Boetius for at tage mod os, og hentede strax sin Maria og liden Wilhelm. Han er uforandret, men hans Maria ikke saa ganske; dog har hun hverken dybe eller vanklædende Koparr. Disse Menneskers Glæde ved at see mig og Sara, var stoer, men taus. Og her fandt jeg min gode venskabelige Moer Møller, den gl ærværdige Tante Witth, og min Ungdoms Veninde, Diederike, der ligesaa lidt som

Boet: og Maria viiste sin Glæde i Ord og Støj, men i tause Omfavnelser og stumme Taare. Mad: Ballum er død – det vidste jeg ikke. Fred med den kiære Korsdragerindes Støv! – – Den gode Mad: Møller har taget den mellemste af Døttrene til sig, ogsaa Diederikes yngste, nu eneste Datter, har hun her, og viser sig som sand Moder mod dem begge. Om mine Tanker og Følelser i denne Dag, og især i denne Aften kan jeg umuelig gjøre Rede. Jeg har sielden været i en saadan Stæmning.

O at I nu vidste, Elskede! at vi lykkelige og friske vare her – at jeg sad her oppe paa et nydeligt Kammer som tilligemed en dejlig Sal er til mit Brug allene – sad ved Siden af min alt sovende Sarotje, og $\leftarrow \dots \rightarrow$ nedbad Velsignelse over Eder!

[9] *Tirsdag Morg:* d 14de I Aftes holdt jeg ikke ud at skrive længere. Altsaa nu, mens jeg har Roe, lidt om Gaars Dagens Hendelser. Boetius kom her Kl: 11 for at see til os, og tilbyde os sin Tiæneste, hvilket Tilbud vi glade modtog; til Aftenen var ingen Comediebilletter at faae, men til denne Aften lovede han at skaffe; imens vi raadsloge herom, aabnedes, Dørren, og – Dichman, hans Kone, hans lille Lotte, og Øhlenschleger traadde ind – Jeg vil jo intet uden fortelle – Dichman er ældet meget – kun i hans Øjne og stundom i hans Stæmme er endnu Ungdoms Ild – hans Kone er simpel og tækkelig – Øhlsch: som jeg havde forestilt mig ham – Disse mig saa ganske fremmede Menneskers Nærværelse, gjorde Samtalen tæmmelig almindelig – Jeg kunde, især i Begyndelsen, kun tage liden Deel i den. Det var mig kiært – da det var forbie – at dette første Møde var saa pludseligt – Efter en Times Ophold forlode de os, da vi alle havde lovet at samles hos Boetius om Aftenen, dog kunde jeg ej spise der, da Mad: M: havde bedet mig endelig blive hiemme og spise Æblegrød og Faaremælk.

Foruden Øhlsch: spiser den unge Randulff Ørsted og Poul Hiort her, hvilken sidste ikke kunde see sig mæt paa mig og Sara; uagtet han vidste, vi skulde komme, var det ham, sagde han, som en Drøm, at vi virkelig vare her. Ogsaa han tilbød os saa hiertelig godmodig sin Tjæneste i alt, saa jeg nok seer vi ikke kommer i Forlegenhed for Følgesvende. P: H: er blevet et meget takkeligt ungt Menneske, afholdt af alle. Ørsted er en prægtig Gut, Øhlsch: ^[10]meget interessant (lidt vel meget Digter kanskee) saa her vore Maaltider i enhver Henseende ere meget fornøjelige. Omⁿⁱ Eftermidd: ~~har~~ ^{travede} Sara ~~travet~~ omkring, først med Hiort, siden med Boet: mere end den halve Bye rundt paa Børsen, paa Volden etc. Hun er meget indtaget i Hovedstaden som ej er at undres over; i øvrigt seer man ingen overdreven Forundring hos hende, som røber Uvidenhed eller Taabelighed.

Før jeg gik til Boet: fulgte han mig omkring, og iblandt andet til Mad: Mand: som vi ej fandt hiemme. Jeg vilde giærne talt med hende og liden Dolly. I al Hast spiste jeg her hiemme min Æblegrød og Faaremælk, og tilbragte det øvrige af Aftenen saare fornøjeligt hos den blide huslige Maria og hendes B: Her fandt jeg, foruden Dichmans, ogsaa hans Broder, for^{kaldet} Broderus, nu Canellis (og fandt vi at Canellis og Sarotje vare passende Navne) og O: Devegge, alfsaa to Mennesker, jeg aldrig saae før, og som jeg er saa glad i at kiende – 2 saare interessante Mennesker hver paa sin Maade. Devegge har et par Øjne, som seer skarpt men som mildnedes alt mere og mere, som jeg fortalte ham om sin Moder og Systre, om hans Ungdoms Venner, og om Norge. Det var en behagelig Aften; og satte den mig ofte tilbage i de længe hensvundne Dage, naar vi saaledes sad – husker Du det, Johan? – hos Moer, Du, Dichm: Bull og jeg – –

O Erindring om de svundne Dage,
med dit Veemod selv du styrker mig –

[11] Nu nyelig var den gode Boetius her, og havde med stoer Møje faaet 2 Billetter til første Pladsloge for Sara og mig. Hans Kone og Mad: Dichm: maae gaae i den øverste. Vi skal drikke Thee og spise hos Dichmans, og lover jeg mig ret en dejlig Aften: Den snilde Ørsted er nu ude at kiøbe mig Stykket *den Døvstumme* som skal være meget godt. Saras Fryd er det vanskeligt at forestille sig.

I Aften mere mine Venner!

Onsdag Morgen Kl: 9^{1/2} Nej, i Aftes blev det ej mere. Hvilken herlig Aften!

Efter Løfte drak vi Thee hos Dichmans, da vi først havde været inde paa Vejen og seet til Mad: Mand: og smaa Dorthé, som begge vare beskiæftigede med deres Pynt til Comedien. Boet: havde løbet hele Formiddagen for at skaffe Billetter, men kunde ej brin⟨ge⟩ flere end 2 til første Pladsloge tilveje; dem fik jeg og Sara. Madamerne Dich: og Boet: maatte gaae i ^{den} øverste. Stykket som spilledes var *den Døvstumme* som tilforn skrevet staaer. Saras Higen var ubeskrivelig, dog umærkelig for alle uden mig. Vi fik Plads paa første Bænk, og fik jeg Mad: Mand: og Dolly, som sad længere tilbage, trukket frem til os, hvormed vi alle vare fornøjede. Stykket gik i det Hele ret brav, dog udmærkede sig ingen, efter mine Tanker, undtagen *Lindgren*, i en godmodig gl: Tiæners Rolle. Jeg taler, forstaaer I, mine Venner, blot om Spillet. Mad: Hegers skønne Ansigt og Figur udsonede mig ikke med hendes kolde Spil, som stak saa besynderligt af mod hendes

brændende hæftige Elskers; dog [12] er jeg tilbøjelig til at troe, Fejlen laa mere i Rollen selv, end i hendes Spil. Elskeren, *Forsom*, et ungt Menneske af ypperligt Hierte, gode Sæder og mange Talenter, spillede, efter min Følelse, især i Slutningen sandt og varmt. Mangen Gang gienkaldte han mig Preisler. Dog, dette forleder til alt for megen Vidtløftighed; derfor kun endnu et par Ord om Hovedpersonerne. gl: *Schwarts* som Directeur for $\leftrightarrow$ Institutet for Døvstumme, kunde vel næppe gjøre mere af denne for det meste Prækerolle, end han gjorde. *Mad: Lange* som den Døvstumme saae uskyldig og nydelig ud; men mig forekom det, som alle Stillinger vare vel konstlede. *Rosing* var liig sig selv; derimod blev jeg sørgmodig ved at see *hans Kone* første Gang i de gl: Mødres Fag – *denne* Rolle var desuden ikke af hendes heldige, og i sig selv meget ussel. Til Slutning et ubetydeligt Divertiss.

Saras Forventning saae jeg, var ikke overtruffet. Hun havde læst Stykket, som jeg har kjøbt, men endnu ej læst. Der er meget nydelige Stæder i det, og ved disse saae jeg med Glæde, hun fordoblede sin Opmærksomhed. Et par Gange løb Taarene ned af mine Kinder før jeg vidste det. Gud skee Lov, fordi jeg endnu kan græde *saadanne* Taare!

Resten af Aftenen gik fornøjeligt hos Dichm: hvor foruden os var Boet: og hans Malla, Dichm: Broder og et ungt Menneske, Widding. Der vankede mange skønne Ting baade paa Langs og paa Tværs, saa Kl: var 2, da jeg troede, den var 12. Giærne havde jeg, og flere med mig, blevet siddende som vi sad – vi sadde [13] saa godt, kan I troe, kiæreste Venner!

Onsdag i Dag – i Dag faaer jeg Brev fra min Johan. o Gud lade alt være vel paa det elskede Hovind! Men uvist er det, om jeg faaer dette

kiære Brev før i Morgen. I Dag skal jeg jo see Castrup igien. Her ligger Brev til mig fra Frue Wexel, at vi ere budne derud til Middag, og blive afhentede i Fr: Langes Vogn –

Torsd: Morg: Kl: 9 Efter at have tilbragt en Times Tiid hos den gode gl: Tante Witth og Diderike i Samtaler om de forrige Tider (her hørte jeg ogsaa den uventede Efterretning at Fr: Lyttikau, forrige Frøk: Lunding, har seet sig nødt til at rejse med sine tre Børn fra sin brutale, udsvævende Mand) gik jeg med min Sara til Fr: Wexel, hvor jeg ogsaa fandt den lille Secretair, med hvem jeg i Øjeblikket blev kiendt og klamredes. Kl: henimod 1 stege vi paa en dejlig nye holstensk Vogn og toge med os, fra Hof og Stadsretten, den altiid leende Colbiørnsen. Muntre rullede vi afstæd; men alt som jeg kom Porten nærmere, blev det mig tungere om Hiertet, og det blev ej bædre ved at see alting saa ganske forandret. Kun meget faa Stæder vare som før, vist nok er det i det Hele nu vakrere – aa ja! –

Blideligen bleve vi modtagne af den i høj Grad elskværdige Fr: Lange (hendes Mand er endnu i Jylland) Godhed og Mildhed er udbredt over alt, hvad hun foretager sig – saa var i fordem Dage min kiære Fr: Hinckeldej, den ædle Staals Syster. Jeg kiender ikke to Mennesker ligere i Væsen end disse to, som Fr: H: var i de yngre Aar. Ogsaa i det Udvortes ere de ej ulige. Hun er ikke frisk, og den Mathed som er udbredt over hendes skønne Ansigt, gjør det endnu interessantere, ^[14] hun maae, før hun blev saa før, have været, efter mit Begreb om Smukhed, fuldkommen smuk, for ikke at falde i det Overdrevne og sige skøn. Tre Jomfruer, en lille jydsk Pige, hvis Navn jeg ej erindrer, ikke smuk, men saa godlidende og takkelig (hun er der for en Tiid, som den gode Fr: L: søger at forlænge, da Pigebarnet er

blevet forlovet med en Lieut: Feltman fra Norge, hvilken hun i sin Fødebye Wiborg, (hvor hendes Fader er Borgmstr), ikke saa ofte kunde faae see. Den anden, en Jomfr: Wulf som er i Huset bestandig, den tredie en Jomfr: Munk fød norsk, er der i Besøg, artige, jævne Piger – baade disse, og en Lieut: Strikker fra Christ: (som har Forretninger derude, ved nogle Fæstningsanstalter troer jeg) talte og omgikkedes med den herlige Kone som med en kierlig Moder, som hun syntes at være dem alle. Med et sødt vemodigt Smiil sagde hun engang, da Sara stod <...> ^{kiælende} hos mig: «saaden en Datter kunde jeg ogsaa havt – jeg har været gift over i 16 Aar» – O at hun havde mange Døttre som lignede hende!

Det var stygt Vejr. Da de nederste Værelser bleve malede, var vi i de øverste, og da de ere indrettede i den senere Tiid, var jeg der som paa et fremmet Sted – men da vi havde spiist var jeg omkring i Værelserne – saae ethvert Stæd igien, saae det ganske som det da var – thi min Erindring viiste mig det – Evige Gud, det var din ⁿ² <...> Villie at en af de ædleste Mænd paa Jorden her skulde see sine roelige, skyldfrie Dage forvandlede til Kummer og Taare. O Fader, miskiendte, elskede Fader, hvor stod du for mig – snart [15] som i de bædre Dage, med det, ved en udøvet god Handling gledestraalende Aasyn, snart roelig smilende blandt dine glade Børn – o der, hvor dit Skriverbord stod, under hvilket jeg havde min Dukkestue, i dette samme Kammer, hvor du <...> ^{første} gang tog din Christiane velsignende i dine Arme, hvor jeg saa tit saae dig, naar du troede dig ubemærket, opløfte de foldede Hænder, de glinsende Øjne til Himlen – hvor jeg i de senere, i Lidelsens Dage, saae dit blege, taalige Ansigt styttet paa din Zittrende Haand – – hvad havde jeg ej givet for, at været ene at kunde da som nu, givet mine Taare frit Løb! dog, standse dem kunde jeg umueligt –

Da jeg endelig kom op, spurgte en af Jomfruerne mig: «om jeg havde seet mig om, om jeg kiendte mig igien?», «jeg frygter, De har kiendt Dem alt for vel igien» svarede Colbiørnsen – og afbrød ved dette al videre Spørgen. Han saae, hvor længselfuld jeg stod ved Vindue til Haven, og fik sig en Paraply, og foreslog mig, at følge med – saaledes traskede vi om – her var alt forandret; meget, meget faa Stæder vare som før. De fleste gamle Træer vare borte – alting nyt – jeg ilede med en vis Gysen tilbage. Giid jeg ej havde været der! – –

Vi spillede en Times Tiid Lotterie, og rejste hiem i det dejligste Maanskin –

Men her var intet Brev til mig. Nu er Kl: 12, og endnu intet – Koren, Koren, Du lovede det saa vist! Hvad har hindret Dig? hindret Eder alle – o Gud, hvad er det – denne Angst udholder jeg ikke – saadanne 8 Dage – Gud veed, jeg udholder det ikke –

[16] *Kl: 3 Eftmd* – – Jeg kunde næppe synke Midd: Maden. Min Taushed var smitsom, alle taug, og vi stode snart fra Bordet. At jeg kun spiste lidet, var min kierlige Værtinde saare ukiært; men da jeg kun drak en Kop Caffé, blev hun reent utaalmodig. Just da jeg rejste mig fra Caffébordet, kom Postbudet, Trøstens Engel. Strax maatte jeg drikke en Kop til, strax blev alt saa lyst, saa blidt omkring mig. Hvilken underlig Skabning jeg dog er! Tak, Tak, dyrebare Johan, for Dit Brev. Tak, o evige Gud, være Dig, at alt er vel, de søde Glutter, han, den Elskede, alle mit Hiertes Dyrebare! o Tak tak, Du som gav mig det alt! I Din Varetægt være de, være vi alle trygge, under den samles vi igien!

Stakkels Mad: Mandall! Nej, hun skal ej vide hendes Kaja er syg, før alt er forbie. Hun og liden Dolly overraskede mig i Formidd: just da

jeg havde lagt Pennen fra mig. De saae nok, jeg ej var glad, og misbilligede ej min Frygt. I Aften skal vi følges ad paa Comedien. Sara har været hele Dagen hos de gode, usigelig tjenstagtige, $\leftrightarrow$ ^{vel}villige Boetius's – de kom nu – jeg maa klæde mig paa – Farvel, Farvel, Evigdyrebare!

Fred: Morg: Kl: 7. Jeg seer nok, saa længe jeg er i Kbhn bliver dette i egentligste Forstand min *Dagbog*, da jeg sielden faaer skrevet i den om Aftenen. For det meste er jeg da saa træt og ussel, at jeg iler til Sængs. Vist nok kom jeg tidligere hjem i Aftes end sædvanlig; men det hialp ikke, som I nu skal høre. Boet: fulgte os til Mad: Mandall, og alle gik vi derfra ^[17] hen at gjøre en Visit hos den søde Lovise Kaltenborn (som jeg forgangen Dag talte med paa Gaden, hvor jeg mødte hende og hendes naadige Frue Mama) men fandt hende ikke hjemme. Boet: var gaaet fra os, og der stod vi 4 vildfarende Faar uden Hyrde. Tilsidst fandt vi dog Vejen, drak Thee hos Madamen, og fortsatte Touren til Comed: Vi vare atter saa lykkelige at blive samlede, og faa god Plads paa den første og anden Bænk.

Stykket, *Gallejsslaven eller sønlig Kierlighed*, falder stærkt i det tragiske. Jeg har ej læst det, men det er nok et af de meget maadelige Stykker. Imidlertiid vare Rossing og Jomfr: Astrup Hovedpersonerne, og deres Spil, især hans, mesterligt (I forstaaer ved slige Udtryk, af det tillige skal hedde: efter min *Formening*.) Saa sørgeligt det var mig at see Mad: Rossings $\leftrightarrow$ Afældighed, saa fornøjeligt var det mig, at see Jomfr: Astrup ligedan endnu som for 20, ja flere Aar siden. Underligt nok, at Legemet i den Alder endnu kan have al den Bøjelighed som i den første Ungdom. Lidt førere forekom det mig dog hun var blevet, men hendes Figur er uimodsigelig skøn. Jeg syntes, Mad: Hegers

taber ved Siden af hendes; men hun har Ungdommen som jeg vilde ønske kunde skaffes Astrup tilbage.

Saras Anmærkninger ere meget rigtige og glæder mig meget. I Aften faaer vi da et Syngestykke til en Forandring.

Nu skal jeg skrive til Lolland, hvorhen alle raader mig ikke at rejse før vi faaer Maanskin, altsaa bliver jeg her endnu lidt mere end 14 Dage. Jeg faaer være her des kortere siden. Og saa skal jeg skrive til Norge, til Dig, beste, elskede Johan, til Dig – næppe bliver det denne Gang til flere –

[18] Jeg maae dog fortelle Eder at jeg i Aftes for første Gang i mine Dage, var inde i et af de i senere Tiid oprettede Forfriskningshuse eller hvad de skal kaldes. Boetius veed jo aldrig hvad han skal finde paa for at fornøje os. Her gaaer man ganske frit ind og sætter sig ved et af de mange smaa nydelige hvide Marmorborde, hvor man faaer alt hvad man attraaer – saa fik vi vor Portion Iis med nydelige smaa Kager til. Pyntede Mennesker af begge Kiøn gik og kom aad og drak og vare glade, men i alt hærskede den strængeste Sædelighed ligesom den største Orden og Peenhed i hver Krog. Det seer altsammen saa grumme nydeligt ud. Ja, det er sandt, Kibhn har vundet uendelig i alt sit Udvortes. Det er en dejlig Bye; men end glædeligere er det mig at see, hvor Bøndernes Tilstand saa ganske, ganske er forandret til det bædre. Ikke allene i Henseende til det oeconomiske, men og til det personlige. De ere frie, muntre i deres Udseende og hele Væsen. Det er saa saare glædeligt at see Mennesket forædlet – Er dette Udtryk *her* for <...> stærkt? O da tilgiv mig, mine Venner, og betænk tillige, at denne Forandring *efter 15 Aars Fraværelse*, faldt saa trøstende, saa

skiønt i mine Øjne, som saa tidt vædedes af bittre Taare ved Tanken om mine Brødres Undertrykkelse –

Løverd: Eftermiddag Kl: 4 Nu er jeg færdig med mit Brev til Dig, beste Johan, og den gode Boetius er her alt for at afhente det. Og nu tilbage til i Aftes og til Comedien. Vi kom ikke saa tidligt som de forrige Ganger og maatte jeg tage til Takke med tredie Bænk. Sara fik jeg med Nød paa den anden. Skiæbnen var mig imidlertid saa gunstig, at jeg kom til at sidde hos en meget interessant Mand, formodentlig [19] en Franskmand, men som taledes meget godt <...> danskt, af hvilket hans Kone, som sad foran, ej forstod et Ord. Han havde ikke været i Dannemark i 10 Aar, jeg ikke i 15 – altsaa alle Forandringer i de senere Tider fremmede for os begge. Det var vor første Berøringspunkt. Hans Anmærkninger over Spillet og alt, var saare rigtige, i det mindste efter mit Tykke. Han havde rejst meget, ogsaa seet mit Norge, som han roste med Enthusiasme. Ja, nu troer I mig strax bestukne, Børn – mueligt jeg ogsaa var^{blev} det derved. Hvem han for Resten var – faaer I saamen ej at vide, Børnlille, da jeg til Dato ej veed det selv.

Aften Længere kom jeg ikke, da Dichman og Fr: Wexels kom her. Hun bad mig til sig Mandag Middag og sad her en Stund. Min ædle uforandrede Dichman havde jeg første Gang en alvorlig Samtale med, og saa hurtig, saa hurtig forløb Tiden – Kl: 6 maatte han bort, men efter Aftale samledes vi hos Boetius, hvor vi alle – Dichmans takkelige Kone kom der ogsaa – tilbragte Aftenen saa inderlig dejligt. Dog, hvor kunde jeg glæmme et Besøg hos den gamleⁿ³ ærværdige Just: Stabel? Jeg ilede derhen da jeg hørte, Sønnen, Auditeur Stabel havde været her for at tale med mig; men, han var rejst just som jeg kom der. Jeg veed, det vil gjøre Dig ondt, elskede Johan, at jeg ej fik tale med Din

Ungdoms Ven, men sandelig, min var ej Skylden. Den gamle Mand saavel som Mad: Chrysti, bleve ret meget glade ved at see mig, ved at høre jeg var saa lykkelig; de havde saa meget at spørge om, og var ej tilfreds med, jeg gik saa hastig. Dog lovede jeg, hvad jeg sikkert skal holde, snart at komme der igien med min Sara, som de længtes efter at see. Og saa gik denne Dag, og saa gaaer de alle, Gud skee Lov, godt – som de *langt fra Hovind* kan gaae –

[20] *Søndag Aften*. Sandelig, Glæder som de, denne Dag bragte mig, bliver ved Erindringen Glæder langt hen i Fremtiden. Det er mig ej let, elskte Venner, for hvem disse Blade bliver skrevne, det er mig ej let at fortælle *Eder* saa simpelt hen hvordan denne Dag er tilbragt – og dog, *just Eder* behøver jeg kun at fortælle simpelt[.] Dichm: og Boet: indbød os til en Frokost paa Friederichsberg. Kl: henimod 10 kiørte vi, begge Madamerne, Dichmans Mine og Lotte, Boet: Wilhelm, Sarotje og jeg, herfra. Mændene gik. Det var en fuldkommen skøn Høstdag. Ude paa Broen tog vi vor Chokolade i en net lille Have, og spadserede derfra op giennem Alleen til den skønne, ganske forandrede Have. Dog, jeg lagde ej Mærke til alt rundt om mig – og, det vil I ej undres over, naar jeg siger *Eder*, Elskede, at Dichman, med hvem jeg var langt i Forvejen, beskrev mig enkelte Optrin fra *anden April*. Hans Ængstelse, hans Frygt for et par af sine ^{hans} kiæreste unge Venner, hans Elever, hvordan han saae disse igien, den ene qvæstet, begge blodige, dødelig udmattede, og meget, meget mere sligt – o jeg gik ikke længere i en skøn Have, blandt roelige, lykkelige Mennesker – jeg stod omringet af Farer, bedøvet af Kanonernes Buldren, af de Banges Jamren, jeg saae de Blodige, Døende, Gispende bringes i Land – saae deres Elskede og Elskende styrte blege, livløse henover dem. Taare trængte sig vældig frem i mine Øjne. Dichm: brød af, og begyndte en

anden Samtale; de øvrige kom til, og nu var jeg igien i den virkelige Verden, som sandelig her er saare dejlig. Mange Sider forslog ikke til at fortelle ^[21] alt udførligt om denne herlige Formiddag. Kun dette endnu til Dig, min Koren: at saa meget Nyt og Skiønt der end tildrog sig min Opmærksomhed, var dog intet mig saa kiært, som de Stæder, jeg i fordums Dage sad med Dig, især den Terrasse, fra hvilken man har Udsigt til Kbhn og Amager, og min lille Bakke, hvorpaa de 4 store Træer endnu staaer, men hvor det er sat et slags, jeg veed ej hvordan jeg skal nævne det – rimeligviis skal det forestille et Offeralter – det er adskillige store simple Graastene lagt paa hinanden. Da jeg i Eftermidd: havde lovet mig med min gode Mad: Møller til Bogholder Koren paa Rødegaard, maatte vi, saa tungt det faldt, forkorte Tiden, og vende tilbage hvor vor Vogn stod. Her drak vi endnu et Glas Rhinskviin, spiste Blommer, og kom her hiem nætop til Spisetiid – Jeg sad kun kort og for et Syns Skyld til Bords, drak i al Hast en Kop Caffé, og besteg den store holstenske Vogn i Selskab med min kiære Vertinde, hendes Smaapiger, Holst, og Sarotje. Øhlensch: stod i Vinduet, og fik Lyst til at være med. Men ved denne Standsning blev den ene Hest uroelig, og bar sig stygt. Til ikke megen Trøst fortalte Kudsken os: at det var en ung Hest, nyelig kiøbt paa Roskilde Market. Jeg sad just ej saa roelig, og Boetius, som med sin Wilhelm stod for at see vor Adfærd, var hele Dagen bange for os; dog gik det Gud skee Lov godt, og vi slap med Frygten.

Stakkels Koren, hvor mørk, hvor udtæret fandt jeg ham! Var det dette, eller hvad var det, som gjorde, at Værelserne og alt forekom mig saa ganske anderledes, end i de yngre Aar? Jeg maatte ud i den frie Luft; og den godmodige Vært foreslog os at drikke Caffé i Haven, som

da gjærne blev modtaget med Biefald af os alle. [22] Nu kom hans gamle Husjomfrue til syne. Det var vel, jeg fik hende først *her* at see. Sandelig, hun biedrager ej til, det jeg kan troe, at blidne Korens Liv – hun klagede alt i et over sin svage Helbred, og lugtede stærkt af Hofmans Draaber. I øvrigt viste det sig i hver Krog, at hun er et færmt og ordentligt Menneske. Da vi havde giennemvandret Haven (som er ganske uforandret siden ^{som} jeg saae den sidst, untagen at de Træer, som da nyelig vare plantede, nu vare store, og bare skønne Frugter – I Castrups Have vare de den Gang saa prangende Træer, omhugne – her stode de, da i uvist Haab henplantede, i fuld Pragt – saa bliver alt til, ældes, og forgaaer –) da vi havde giennemvandret Haven, og jeg seet mig om, og gienkiendt mig overalt, gik vi en Tour ned til den i egentligste Forstand nøgne Strand. Jeg havde vandret om den hele Dag og var træt; Søens ^{Brædde} og især *denne* har ~~altid~~ noget hos sig saa indbydende, saa tiltrækkende – «saa længselfuldt» siger Øhlensch: Vi satte os her. Madam Møller, Koren og Holst, bleve ved at gaae; og havde vi vidst, at de gik hen at besee de nyelig anlagte Batterier, vilde vi vist fulgt dem. Nu bleve vi siddende. Mit kiære Castrup laae saa vinkende for mig – havde der været Tiid, sikkert havde jeg fulgt dets Vink, og glæmt min Træthed. O hvor mange Gange jeg misunder Tanken sin Hurtighed – – Søen var saa stille, Skibene glede saa umærkeligt hen paa den spejlblanke Flade – der hærskede en saa underlig Stilhed. Øhlensch: hvis Hukommelse er meget ualmindelig, oplæste en Romance, *Løveridderen*, som skal indrykkes blandt hans Poesier; [23] og sang siden min *Alvilde*, som jeg før ikke har hørt synge. Alt dette, begriber I nok, var grumme dejligt for mig. Den ene Tanke, den ene Idee fortrængte den anden – endelig blev jeg ført tilbage i den virkelige Verden ved Øhlenschlegers og Smaapigernes Hvisken og

Sideblik – mine fulgte deres, og saae – en Fyr med sin Donna tet ved os, begge hierteglade læsende en nye Vise, saa sang de lidt imellem, saa loe, saa snakkede de – flere af saadanne glade Mennesker kom til – endelig kom de Bortgaaende tilbage, og vi vandrede alle hiemad, var atter omkring, og var jeg Vejviser i hver Vraae, som jeg saa godt kiendte igien – her var ingen Forandring, uden hvad Tidens ødelæggende Haand havde anrættet. Kun smertede det mig, at jeg ikke kunde ^{komme} op paa et lille Loftkammer, hvor jeg havde havt saa mangen tung og glad Time, hvor jeg paa afrevne Stykker Papiir, som jeg møjsommeligt samlede af gl Breve etc, skrev mine første Vers, som alle, efter hvad jeg erindrer, vare elegiske, sigvardianske – men virkelig skrevne med taareblandet Blæk – jammerligt nok, tænker jeg –

Korens Øjne hvilede ofte vemodige paa Sara. Han fandt, hvad næsten alle her finde, at hun ligner sin Fader – Vi fik ej tale meget sammen; men han har lovet at komme snart herind. Til vi spiste fortalte Øhlenschl: Spøgelse og Hexehistorier, som vi siden fordøjede ved Maaltidet ved et par Glas af hans ypperlige Stikkelsbærviin – Efter en saa fornøjelig tilbragt Dag, rejste vi efter Kl: 10 i god Mag her hiem – untager jeg den lille Frygt, Hesten indjog os, var denne Dag en af de uafbrudt gladeste jeg længe har havt. Takket være I alle, I gode, ædle Mennesker, som biedroge hertil!

[24] *Mandag Aften* Just da jeg sad og raadslog med Boetius i Formiddag om hvordan jeg bedst skulde inddele Tiden for at komme omkring til alle gamle Venner og Bekiendte kom den sig selv saa lige lunefulde, godmodige Justitsraad Holm herop, for at hilse paa mig. En Times Tiid sad han og sladdrede med mig om Alskens Ting, og

glædede sig ved at høre hvor lykkeligt hans norske Venner, d: e: Venner i Norge – levede. Jeg er buden til ham Torsdag Middag med Sarotje og mit øvrige Rejseselskab som han bad mig tage med. Det er mig kiært, at Mad: Mand: og smaa Dorthe kan faae noget nyt, og saa interessant Bekiendtskab. I Dag spiste vi alle til Middag hos Secretair Wexels og saae i Aften *Bagtalesens Skole*, som i det Hele gik saare godt – og saa gik hele Dagen.

Tirsdag Aften Kl: 11. I Aften renoncerede jeg paa Comedien, for at tilbringe nogle Timer med den ædle gamle Stabel og Mad: Chrystie. Just nu kommer jeg derfra. De to Gamle vare ene, og mit Besøg dem meget kiært. Hvilke Forandringer i dette Hus, som overalt! Kun den gamle Giæstfrihed hærsker der endnu. Hvor giærne talte vi alle om det Forbiegangne – endog under vor lille uskyldige Lhomber fortsatte vi disse Samtaler. Jeg blev buden did med Sara til Søndag Middag; men da skal vi ud til Jægersborg til unge Kroghs. Dog maae jeg derop engang med Sarotje.

Onsdag Aften Kl: 12^{1/2} Atter en saare glad Dag. Formiddagen tilbragte jeg deels ved Spadsering i den gamle saare forfaldne Rosenborg Have. At ogsaa her, *Erindringen om den svundne Tiid* vældig vente tilbage, [25] var intet Under. Boetius fulgte mig. Hos den meget tækkelige Mad: Thonboe kom jeg da endelig ogsaa. Sandelig, denne Kone fortjænte et glædeligere Lod end der tilfaldt hende. Det er mig altiit behageligt at see saa megen Ungdom samlet som her, og jeg havde giærne opholdt mig længere; men jeg skulde ogsaa til Dichmanns. Der sad jeg og sladdrede saa dejligt til Kl: 1, da Dich: fulgte mig hiem. Til i Aften vare vi budne til Asector A: Sandøe Ørsted. For alle de prægtige Mennesker jeg har lært at kiende i disse Dage!

Ørsted, lige saa kiendt og agtet for Hierte og Talenter – hans søde, indtagende 18 Aars gl: Kone (Øhlenschlegers Syster) hendes Fader, en prægtig jovialsk gl: Mand, et par godlidende muntre Piger, Ørsteds Syster, og en Jomfr: Thusen – disse var det især, jeg^{der} tiltrak sig min Opmærksomhed. Det øvrige Selskab (af nye Mennesker) var – som det plejer falde. En Jomfrue var der, jeg ej syntes om, og som ingen synes om – dog, desværre, et ungt prægtigt Menneske har tænkt anderledes, og forlovet sig med hende. Hun vil næppe opfylde hans Forventninger. Nogle af de Gamle spillede; alle vi andre legede Jul til vi gik til Bords. I det hele hersker en saa skøn, simpel Smag – det var, kort sagt, en saare dejlig Aften. Dog, hvad er fuldkomment i denne Verden? Mit Haab, at finde et Brev her fra det elskede Hiem, slog fejl. P: Hiort havde dog saa sikkert lovet mig det^{at} bringe det strax. Brev er der, det veed jeg sikkert.

Torsd: Formidd: Kl: 11 Endnu intet Brev – dog, det kommer sikkert; men en anden Gang bliver Hiort næppe min Commissionair. Jeg har nu alt været ovre og seet til gl: Tante Witth (som ikke er frisk) og med hende og Diederike drømt mig tilbage – mange, mange Aar tilbage –

[26] *Aften* Til Middag spiste vi hos den brave Justitsraad Holm, som selv nogle Dage i Forvejen havde indbudet mig med Sara og mit øvrige Rejseselskab, Mad: Mand: og D: L: Foruden os var^{der} min Korens gl: Ven Wolqvarts, en Professor Warberg, en Major Lange (som havde kiendt min Fader saa godt) med Kone og Datter, en Før Frue Oppen og Jomfrue Hellesen, som begge ere der i Huset. Ved Bordet fik jeg de kiære Breve fra Norge, fra min Koren, min Wilhelm og Albert, fra min gode Skieldrup, og fra Biltzing, som jeg især er forbunden for sin

Omstændelighed. Nu rejste jeg med let Sind paa Comedien, og deraf kom det nok, at *den Døvstumme* behagede mig bædre, end forrige Gang, som dog nok ellers ikke plejer være Tilfældet med et Stykke man seer saa to Gange i Rad. En Rolle, *St. Almes*, syntes jeg især var udført med Sandhed og Varme. I det mindste deelte jeg i Aften den ædleulykkelige Søns Kummer, det veed jeg. Den søde Mad: Heger, *St. Almes* Elskede, delte den ogsaa langt øjensynligere end sidst. Dog, lad mig ikke glæmme, at det ej er *endramatisk Journal* jeg skriver. En lille nydelig Ballet: *Biergbondens Børn og Spejlet*, sluttede Stykket. Vi toge alle tilbage til Holms, dog rejste Mad: M: strax hiem; Sarotje og jeg spiste der og morede os ret godt til nu, jeg atter har læst de kiære Breve, og længes til Hvile. At der i Dag blev snakket meget om Norge og mine Elskede der, især med min Sidemand ved Bordet, Revisor Munthe, er ligefrem – dette, den prægtige Vert, den inderlig gode Vertinde, elskværdige Børn – kort, alt som jeg ønskede det.

[27] *Fredag Morgen* Nu sidder den gode Maria Boet: her og hjælper mig med min Pynt, mens hendes lille raske Wilhelm tumler sig frisk omkring med Sarotje. Nej, I forestiller Eder ikke, elskte Venner, hvordan disse Mennesker er. De veed ikke hvad, eller hvordan de skal bære sig ad for at gjøre^{os} vort Ophold ret dejligt hernede, og det maa det jo blive ved saa mange gode Menneskers Bestræbelser. (Kl: 12 Middag) Her er en Renden paa Dørrene med de paahængende Jøder, forsynede med Alskens Ting – og Vee den her, der vil have alt hvad han seer! Imidlertiid kunde man, havde man Penge at lægge hen i sligt, tit faa adskilligt for spot Priis. I Eftermidd: skal vi ud til Fridberg til gl: Øhlenschleger, og jeg tør nok love mig en behagelig Eftermidd: Og saadant Vejr, som vi har her i denne Tiid, fuldkommen Sommer. O at det ogsaa maatte være saa i mit elskede, elskede Norge!

Aften Kl: 11 Ja sandelig, en fornøjelig Eftermiddag, eller rettere Aften, thi vi kom først herfra Kl: 4, efterat jeg først havde været oppe hos Boetius for at hilse paa Marias Syster, som er hos Capit: Abrahamsons – en meget vakker Pige, saa bliid og behagelig; men desværre er hun, formodentlig ved for megen Stillesidden, blevet ganske skiæv. Jeg fik ej Tiid at gjøre nøjere Bekiendtskab med hende den Gang.

Da vi havde hvilet lidt ud hos gl: Fatter Øhlenschleger, der tilligemed den virkelig elskværdige Jomfr: Sophie Thusen tog saa hierteglad mod os, tog vi Touren til Søndermarken, der for mig har noget uudsigelig tiltrækkende. Den skønne Natur i al sin Blidhed, uforfusket af Konsten, som $\leftrightarrow$ virkelig har fornøjet dens Yndigheder, som en smagfuld, utvungen Pynt den skønne Piges. En virkelig norsk Situation, og et norsk Træhus fængslede ganske min, og endnu mere Saras Opmærksomhed. Her skar Sophie mit Navn i en Bøg, og Øhlenschl. Saras i en Gran. Da vi kom tilbage, var [28] Frue Rahbek der. En saare takkelig Kone, agtet og elsket af enhver som kiender hende, for sit ypperlige Hierte og ualmindelige Talenter. Var mit Ophold her længere, jeg skulde vist stræbe efter at faae nøjere Bekiendtskab med dette værdige Ægtepar. Hejbergs eneste Søn har Rahb: taget til sig. Han var med hende. En vakker Dreng, med glimrende Øjne. Det afpræssede mig et Suk, at see Thomasines Søn *saaledes*. Dog, ædlere Hænder kunne han ikke komme i. Fr: Rahb: havde lovet sin Mand at komme tidlig hjem, og gik snart. Det øvrige af Aftenen gik morsomt med lidt Musik (som gav mig Anledning¹⁴ til at tale om mine elskte norske musikalske Døttre –) Sang og alskens Spektakler. Kl: 10 toge vi hjem, og kiørte det Barn, Øhlensch: med os herind, og gik saa ene tilbage. Giid intet Ondt ramme ham, det arme Barn! De slaer ellers

Folk stærkt ihjel herinde.

Søndag Formidd Kl: 10: Ganske fortunlet i Hovedet tager jeg fat paa dette Arbejde. Sandelig, i Afes svirede jeg i mere end en Henseende. Men det var en Aften! Saadanne gives kun faa i dette Liv.

Da jeg havde tilbragt hele Dagen hiemme med at skrive til det elskte Norge, kørte vi (jeg havde forvredet min Fod lidt) Boetius, Sara og jeg (Maria var i Forvejen) Kl: 6: ud til Dichmans, hvor vi vare budne. Der fandt jeg Faye den ædle, i saa lang Tiid ikke seete Faye. Imens vi ventede hans Kone og de øvrige, fornyede vi Erindringen af de svundne Dage. Han seer svag, meget svag ud, og – som om han ikke var lykkelig. Hans Kone er ret vakker, en lille bliid Dreng med det meget lovende Navn *Emil*, deres ældste Søn, var med dem. Dichmans Broder, ellers Broderus kaldet, et af de blideste, godmodigste Mennesker, med ligesaa ypperligt Hoved som Hierte, og et ungt Menneske, Widding, om hvem jeg blot behøver at sige, at han va er Dichman ^{den} kiæreste blandt alle hans fordums [29] og nu værende Elever – det var hele Selskabet. Og ej behøvedes der *for mig* at tages meget fra eller lægges meget til, for at gjøre det fuldkomment. Vi toge os intet for – det er af sige, vi spillede ikke Kort. Des mere blev der talt, og talt hvad der var værd at høre. Ogsaa holdt jeg min Opmærksomhed spændt for intet at tabe, og selv Champagnen fik ikke ganske Bugt med den. Saa munter saae jeg ikke Dichman i lang Tiid – vil maaskee aldrig see ham mere saaledes. Kl: 1½ toge vi hiem. Den glade Broderus kørte med os, og loe den hele Vej. Sara holder han meget af, og vil, naar alt slaaer Fejl, være mine Børns Informator, sagde han i Rusen, forstaaer I, mine Venner.

O at jeg kunde meddele Eder mere om denne Aften! men meget forbyder mig det. Ogsaa mit Hoved, som er ret usselt. Mundtlig skal jeg gjøre ^{nøjere} Rægnskab, naar forlanges.

Til Middag ere vi budne til Krohgs; Boetius's følger med.

Aften Kl: 11 Det var mit slæmme Hoveds Skyld, at denne Dag ikke var saa fornøjelig som den vist ellers vilde været. Saa skiønt Vejr, saa nydelige Egne at giennemrejse, saa god Vej – og det i fortroelige Samtaler, mest om det elskede Norge. Hiertelig velkomne vare vi, det saae vi paa alle Ansigter, især var gamle Frue Krohg saa glad ved at see sine norske Bekiendtere igien – og jeg – ved at være i en ganske norsk Kreds. Krohg lever meget lykkelig, meget tilfreds – og hvori bestaaer det ellers at leve lykkelig? Hans Kone er stille, men tækkelig; en lille rask Pige har de, naturligviis Forældrenes og Bestemoderens Øjesteen. Vi spadserede lidt ned mod Dyrehaven, hvor vi sad en Stund mellem og under de skønne ældgamle Eger. Ved en Hændelse satte vi os ved et Bord, hvorpaa stod N° 7 – og jeg Barn saae saa glad paa dette Tal – min Korens Livtal –

Kl: 9 rejste vi tilbage. Krohg og unge Munk (Sorenskriverens Søn) fulgte med ind. Her fandt vi Ørsteds og Øhlenschleger, og tilbragte Resten af Aftenen meget fornøjelig. Mit Hoved blev bædre. Nu er det slæt igien. Og hvordan mon denne Dag er fordrevet paa Hovind?

[30] *Mandag Aften Kl: 11½* Jeg skulde gaaet ud i Formidd: men hele hele Tiden maatte jeg, uafbrudt, give Audience. Den første som indfandt sig, var da endelig H^r O: De~~←...→~~ Devegge, med hvem jeg, da han havde faaet sine første Skrub, bortsladdrede – ja hvem veed hvordan Tiden løber, naar man sidder saa? – vi vandrede Haand i

Haand til Norge, tog Vejen fra Christiania til Sinsen, fra Sinsen til Hovind – tænk Eder bare det! Siden kom Widding, der, god og tjænstagtig som alle Mennesker af vort gl: og nye Bekiendtskab, besørger mine Bogcomissioner – saa den redelige, for andre, tit for vildfremmede sig opofrende Revisor Munthe, efter ham gl: Tante Witth for at bede os til sig Løverdags Aften, at vi ej skulde love os bort, og endelig Broder Josias, lige fra Lolland. Ja, der ventes jeg og Sara med unævnelig Glæde. Gud skee Lov, alle ere friske der. I Dag 8 Dage, mine Elskede, iler vi Eder imøde. Den unge Ørsted, som skal til Langeland, tager Touren om Lolland, skjøndt det er meget længere, for at følge os. Er ikke det et Fetterstykke?

I Aften vare vi alle herfra ude paa Vesterbroe, og saae – *vor gamle Bajas*, der med endeel af sin Troupe har forenet sig med *Prices* Selskab. Det gik meget godt; men den Moroe jeg fandt i en deel af Forestillingerne, kunde ikke opveje deels min Angst for et lille nydeligt Barn, som blev trillet i en Hiulbør paa Linien – rigtig nok af den sikkre Bajas, men dog paa Linien; deels min Uvillie over, hvad saa mange glædes ved at see, den lille *Therese Casorti*, og en endnu mindre lille Glut fordreje deres skønne ranke Legemer saa unaturligt – og veed man nu oven i Kiøbet med Sikkerhed, hvor meget de lider ved disse Øvelser, bliver de dobbelt afskyelige. Var det blot uskiønt, vilde det kun saare mit Øje; men nu, da det ogsaa er umenneskeligt, saarer det tillige mit Hierte. Man finder her, som vi fandt det hos os, at gl: Bajas er uopnaaelig i sit Fag.

Nu god Nat, elskte Venner og Veninder! I Aften var min Siæl ofte blandt Eder – Oven paa et godt Glas Puns haaber jeg. Søvnens skal blive sød og qvægende.

[31] *Tirsdag Formidd:* Nej, det blev den ikke. Skrækkelige Drømme har ganske forbittret mine faa Timers Søvn. Jeg syntes, Koren, det var mig forbudet, at see Dig nogensinde mere – og mine Børn græd, og vilde være hos os begge – de skulde kun være hos Dig. Og jeg saae og hørte Din Jamren, og glæmte, at der var flere end Du, som leed. Jeg maatte vaagne Sara for at blive vis paa, det kun var en Drøm – jeg kunde næppe aande.

I Aften skal vi see *Sølvbrylluppet* af Kotzebue, hvori en æd~~l~~ ældre Jomfrue Rossing spiller anden Gang.

Aften Kl: 12 Jeg sprang op til Boetius (hvor min Broder logerer) og derfra til Frue Wexels – alt i Formidd: skiønner I Børn! og her havde jeg en ikke liden Fristelse at modstaae. Tænk, Fr: W: skulde til Castrup, hvor der skulde være Høstgilde i Aften, og vilde havt mig med. Dog, maaskee var det godt, jeg ej fulgte, ej kunde følge. Det kostede mig meget, da jeg sidst var der, det veed jeg. Den fortræffelige Frue Lange faaer jeg dog nok at see igien.

Sølvbrylluppet – aa ja, det gik saa Gu ganske bra, vilde Jalles, løjerlige Ihukommelse, sagt. Med alt det, kiedede det mig. Enten det er mig selv, eller Tonen paa Theatret der er forandret, det veed jeg ikke. Vel løber mine Taare endnu ved mangt et rørende Stæd, men, de tørres strax bort igien, og de fleste Gange glæder det mig allermest – at Tæppet falder sidste Gang. Det hændedes mig i forrige Tider saare sielden. *Emilie Rossings* Spil tør jeg i det hele ikke bedømme. Enkelte Gange aflokkede hun mig søde Taare, vakte Mindet hos mig om forrige Tider, om hendes Moders, om min egen Ungdom – – at der imidlertiid vist nok vil uendelig Konst til, at gaae over fra Sindslidelsens

voldsomste Udbrud til den roligste, tit spøgende Hverdagstone (som tit er Tilfældet i Kotzebues Stykker) var det uretfærdigt at nægte. *Lindgren* spillede den pedantiske, ondskabsfulde Amtsskriver, som han altid spiller, ypperligt. Kort sagt, det var ganske bra altsammen. Sarotje er meget indtaget i *Forsom*, som ogsaa, efter mine Tanker, med Tiden i fuldeste Maade vil erstatte Preisler. Han er et prægtigt Menneske, [32] det siger meget, og for mig siger det, endogsaa paa Theatret, meget. Fra Comedien fulgte jeg, Sarotje, Øhlenschl: og min Broder hiem med Boetius's, hvor vi spiste og puse punserede til nu, da jeg træt og søvrig ønsker Eder alle, elskede Venner, en sød, roelig Søvn!

Onsd: Aften Kl: 9 i Dag var den troe Svend, Boetius her, og gik vi da efter Aftale, han, jeg, Sara, og Josias ud til Kildes paa Vesterbroe. Jeg har da seet min Lise igien. Hun er lykkelig, har en brav, retskaffen Mand, 4 sunde, velskabte Børn, mangler intet af denne Verdens Goder, og boer dejligt. Hvordan vi fik snakket alt det meget i et par Timer, veed jeg ikke. (Her skulde vi have Selskab i Middags, saa jeg maatte skynde mig hiem) Hvor underligt det dog er, at sees igien efter saa mange Aars Forløb! Hun kunde ikke faae afseet paa Sara, jeg ikke paa hendes Glutter. Naar jeg kommer fra Lolland, skal vi være samlede en heel Dag.

Strax her ved Vesterport mødte vi Dichman, som havde været her for at tale med mig. Vi bleve da enige om, at forlænge Touren NB han og jeg, da alle de andre, inclusive Sarotje, havde hver sit at passe. Men naar *jeg* kan tale med Dichm: har jeg sielden noget vigtigere at passe. Vi gik da om den saa kaldte sorte Søe og giennem Nørre Port hiem – en ret nydelig Spadsertour i sig selv, og under slige Samtaler usigelig

behagelig. Dichman er saa ganske den *gamle Dichm*: og Gud skee Lov, saa finder jeg nesten alle mine Ungdoms Venner. O Christiane, skøn paa, hvor lykkelig du er!

Hvor herligt det øvrige af Dagen har været mig, ville I nok kunde tænke Jer, Venner! Selskabet bestod i den, jo mere man kiender ham, jo interessantere Assessor Ørsted med sin saa saare elskværdige Sophie, og hans Syster, en god, naiv Pige. Ellers de øvrige Bordgiæster. Øhlenschleger, ja, det er en snurrig Person. Vistnok var der meget at korexe hos ham; men – Gud forlade mig min Synd! – var der ikke det, troer jeg, jeg vilde synes mindre om ham. Det være sagt [33] mellem os. Thi i hvor meget der end snakkes om Modsigelserne i den menneskelige Natur, vil dog de fleste helst snakke om det paa andres end sin egen Naturs Bekostning.

Imod Aftenen blev Selskabet alt større mere og større mere, men just ikke saa behagelig forøget. Blandt andre kom her en Personage, Kierumgaard, med det naragtigste Væsen, Ansigt etc, jeg i lang Tiid har seet. Han gjør meget hiertebrækkende Vers, og synger dem endnu mere hiertebrækkende; og, jeg tilstaaer det angerfuld, jeg hialp troelig til at faae ham til at prostituere sig. Men I troer heller ikke, hvor fristende det var; og saa var det jo kun blandt os, som Gud veed, alle vilde Manden vel paa Liv og Siæl. Den retskafne, ømttænkende Moer Møller bad os imidlertiid, ikke at gjøre ham for meget af det, og vi lode ham i Fred. Øhlenschleger og hans Syster, min egen Sophie, sang siden saa nydeligt adskilligt, meest af Høstgildet og Peters Bryllup. Den gamle Øhlenschleger og Jomfr: Thusing kom her ogsaa – og endelig kom et langt, glædeligt, velsignet Brev fra min evigelskte Johan, fuldt af Ømhed og Længsel – Alt paa Hovind er vel – og fra min

godeste Skieldrup beroligende Efterretninger om den ædle, værdige Moer Wilberg, hun er uden Fare. O Gud, Lov og Tak være dig evindeligt, og Din Velsignelse over os!

Torsdag Aften d 30te Septb^r Saa uvirksom som i Dag, har jeg ikke i lang Tiid været – men heller ikke i lang Tiid saa syg. Hvor kunde jeg efter saadan en Aften have saa urolig en Nat! atter min korte Søvn afbrudt ved ængstelige Drømme. Da jeg stod op i Morges, var jeg langt trættere, end da jeg gik til Sængs. Formidd: drøsedede jeg bort – I Eftermidd: laae jeg til Kl: 5, da maatte jeg, efter Løfte, til Fridbrg til min gamle brave Øhlensch: Mad: Møller, den yngste Ørsted, Sara og jeg kiørte derud. Unge Øhlensch: kom derud senere. Ogsaa i Aften var den takkelige Frue Rahbek der, men ligesom sidst kun ganske kort. I Morgen Aften skal jeg see hende og hendes Rahb: i deres lykkelige Hiem – I Morgen tidlig rejser jeg til Glostrup og er hiemme til Midd: – bliver jeg kun raskere end nu. Efter Bestæmmelsen er det Rasches Bryllupsdag i Dag. Giid han ofte maa opleve den saa glad, som han vist er i Dag! –

[34] *Fredag Aften d 1ste Octb^r* Den Opsettelsessynd er dog en slæm Synd. Der har det den ene Dag efter den anden drevet over med min Rejse til Glostrup, for at opfylde mit Løfte til Provst Smith: selv at levere hans Svoger, Pr. Nyrup, et Brev og bringe Hilsener fra ham. Endelig tog jeg det over tværs, og i en fæl Storm, kiørte jeg og Sarotje, samt unge Ørsted som Kudsk, paa en peen lille Enspændervogn herfra Kl: 10. Det var ingen morsom Tour. Vejen, eller rettere Egnen er øde og uinteressant, og Stormen, som pidskede os Sandet lige i Øjnene, gjorde ej det øvrige synderlig behageligt. Ved at kiøre ind i Glostr. Præstegrø: greb mig en saa underlig Følelse. Den har saa megen

Lighed med Fuglse Prstgrd – lige til Lænkehunden og dens i Porten indmurede Hus var som der. Madamen tog venlig imod os. Hun var ikke smuk eller ung, simpel og jævn, Moder til adskillige vakre trivelige Børn. Præsten havde i sit hele Væsen noget saa blidt, saa sandt præsteligt, som jeg lider saa godt. Vi blev der kun en Times Tiid, og slap med Løfte, paa paa fra Lolland at komme og blive der længere. Hiemad havde vi bædre Vejr, og mere afvæxlende Situation. Den gode tjenstvillige Ørsted gjorde alt sit til, at Touren skulde blive saa morsom som muelig. Men hvad Eftermidd: manglede i Behagelighed, erstattede Aftenen i fuldeste Maade. Nu har jeg da seet Bakkehuset, seet den gode, blide, lykkelige, fede Rahbek, seet ham i sin huslige Lyksalighed, den hans elskværdige Karen saa ganske skaber omkring ham. Lille Sophie Ørsted og Øhlensl: Sarotje og jeg kørte derud – Assessor Ørst: kom efter. Der blev sunget, spillet, og leet noget ganske forferdelig. Rahb: er ^{for} overvældet med Arbeide til, at kunde deeltage længe ad Gangen i sligt. Det er prægtige Mennesker, og, hvad saa sielden er Tilfældet, lykkelige som de ere prægtige. [35] Jeg er for træt og søvning til at kunde sige Eder mere, nu God Nat!

Løverdag Aften Og i Aften er jeg ret ussel, elskte Venner! giid jeg ikke blev syg! Efter hele Dagen at have skrevet, var jeg et Øjeblik ude at see til Mad: Dichm: som ikke er frisk, og siden hele Aftenen hos den gode gl: Tante Witth, hvor vi alle vare budne, og havde en meget moersom Aften. Men, jeg maa have spiist, drukket, og leet for meget, troer jeg. Jeg kan ikke mere – O at alle mine Elskte vare vel!

Søndag Midd: Gud skee Lov, Søvnens hialp, og jeg er ganske brav paa lidt Mathed nær. Jeg har nu sadt og sladret hos Boetius's og hos Secretair Wexels, hvor jeg spiste Annanas, mens den lille fule Secretair

slæbte 2 Favnefulde Bøger ind til mig paa Sophaen, at jeg skulde vælge mig en med paa Rejsen. Der var blandt andet *Forordninger og Lovbøger*, og meget kantisk Philosophie. Men jeg fik af alt det pillet Wielands Aristip frem, som ikke var mig en liden Glæde. Jeg lader ellers staae Plads aaben her, for at fuldende, da jeg ingen Tiid har nu – Den sidste Aften her i Byen skal jeg tilbringe hos Dichm:

Fortsættelse «Bliv her nu til Middag! bad Fruen – Mad: Mand: og D: L: kommer her – gør det!» Men jeg havde lovet at komme hjem, og kunde ikke. «Er det maaskee for langsomt for Dem her?» spurgte han, og blev ved før jeg kunde svare: «vil De ikke spille Schak?» *Jeg*: Nej Tak! det forstaaer jeg mig slet ikke paa. *Han*: Hm! jeg mente, *De* forstod Dem paa alting. *Jeg*: Nej, langt fra, Faer! *Dem*, for Ex: forstaaer jeg mig slet ikke paa – (Det er virkelig sandt, og derfor var det nok ogsaa, det slog ham lidt). *Han*, efter nogen Taushed: «Ja, det er noget ganske andet – saa mente jeg det ikke.» – Men jeg vidste nok hvad jeg mente, og toug for ikke at sige for meget. I maae vide, mine Venner, ^[36] jeg havde lidt Groll til H^r Secretairen, fordi han Dagen før havde svaret en af mine kiæreste Venner, som spurgte: «om han vidste, Fr: Korens Skuespil snart kom ud?» som saa: «Hun er en klog Kone, hun maa vide bedst selv hvad hun gjør.» –

Men med alt det, er vi dog ikke i Grunden saa saa med hinanden enda, det jeg troer. Siden var jeg jeg som snarest at bede mine Rejsesystre Farvel, og da fulgte han mig nok saa peent hjem med Aristip under Armen. Jeg skal nok fortsætte Bekiendtskabet.

Søndag Eftermidd: var Jomfr: Heger, Øhlensl: Kiæreste, hos Mad: Møllers første Gang siden jeg kom der. Hendes Fader er sygelig, og

kan sielden unvære hende. Det er en tyk, feed, rødmoset Pige, med et aabent, blidt Ansigt, og det længste, vakkreste Haar jeg har seet. Vid mangler hun ligesaa lidt som hendes Syster. Overalt bestaaer den hele Familie af Genie-Væsener.

Aftenen tilbragte jeg hos vor gode, agtværdige Dichman. O ja, for hver Gang jeg seer og taler med ham, bliver han mig mere kjær, mere agtværdig – Der lever saa saare faa Mennesker der ligner Dig, ædle miskiendte Mand! Mit Hierte har aldrig aldrig noget Øjeblik tvivlet om Dit sande Værd; og blandt de Ting som biedrager mest til mit lykkelige Livs Lyksalighed, er den Vished: at Du er min ømmeste, broderligste Ven – at Du evig vil blive det –

[37] *Mandag Midd: Kl: 12* Endnu et Farvel herfra, elskte Venner! Træt og mødig sidder jeg her, har indpakket, og været med Sarotje hos Stabels, hvor jeg dog kun traf Mad: Chrystie. Her er saa meget at tænke paa. Den snilde, mere end snilde Ørsted bliver med os hele Vejen, og tager denne Tour til Langeland, skøndt den er meget længere. Er han ikke god? O saa ere alle mod os – Det er tungt at forlade dem; men nye Glæder venter os jo – Og saa seer vi disse Gode snart igien. Farvel da, Farvel, fra det vakkre Kbhn! om hvilket jeg i det roeligere Lolland vel skal sige Eder mere. Gud signe, evig evig signe Eder alle, os alle!

Rødbye den velsignede syvende October

Her ere vi da, Gud være lovet, friske og vel – her modtog jeg i Morges med inderlig Glæde og Tak til Gud denne mig saa dyrebare

Dag. O hvor ulige, og dog atter, hvor lige ere mine Følelser denne 7de Octb^r og den sidste, jeg her oplevede som Christiane Diederichsen! Evige Gud! lad mig ofte opleve denne velsignede Dag som den lykkeligste Kone og Moder – men aldrig, aldrig mere adskildt fra min Koren og hans Glutter!

Da vi havde taget Afskeed med vor kierlige Vertinde, og med saa mange, som kom for at sige os Farvel, kørte vi til Posthuset, hvorhen Boetius og Øhlenschleger fulgte os. Tause, som om det var den sidste Skilsmisse der forestod, sadde vi i Vognen, og tøvende stege vi ud. Vor første Modgang var, at vi ikke alle tre kunde komme til at sidde paa en Vogn, da en tyk underlig Madam, og H^r Postføreren selv vilde sidde paa den samme, jeg og Sara sad paa. Bedrøvet besteg Ørsted den anden Vogn, hvor allerede et Menneske sad svøbt i en Kappe. Saa rullede vi [38] afstæd, fulgt af Boet: og Øhlens: traurige Øjne.

Postføreren, med Navn H^r Kalp, er nok, ligesom Madamen han sad hos, ganske gode Mennesker, det syntes jeg virkelig at opdage ved mange Lejligheder; men der var intet, der lokkede mig til at gjøre deres nøjere Bekiendtskab. Her som da jeg i Christ: satte mig hen mellem fremmede Mennesker, følte jeg med glad Vemodighed hvad min Sarotje var mig. Vi talte kun lidt, og mine Tanker, som det lod ogsaa hendes, vankede vidt omkring.

Vejret var skønt til henimod Aftenen, begyndte en kold Blæst, som holdt ved hele Natten. Det var ingen behagelig Nat. Sara slumrede imellem, Madamen ligesaa, Kalp snurkede. Endelig naaede vi Kiøge, og her tog jeg mit Rejseselskab nøjere i <...> Øjesyn. Det Menneske, som sad hos Ørsted, havde et af de meest frastødende Ansigter, jeg nogensinde saae; men det forekom mig saa bekiendt. Jeg erindrede

frem og tilbage, og fandt det endelig ud. I *Sophies Rejse* forekommer et Menneske, som giver sig ud for Sophies Broder, en afskyelig Karakter i det Hele. Just saadan, som denne arme Diævel saae ud, just, Træk for Træk saadan, havde jeg tænkt mig $\leftrightarrow$ hiint Uhyre. Overrasket ved denne Lighed mellem et virkelig Væsen og min Original, fortalte jeg Ørsted min Opdagelse. Det angrede mig siden: vi Mennesker ere saa underlige, saa svage – mange Ting, som ej burde virke paa os, virker stærkest. Tilgiv, Ubekjendte, den Uret jeg gjorde Dig!

[39] Men tænk, om vi vare komne en halv Time før til Kiøge, havde vi faaet en Komædie at see, havde jeg faaet et af mine længe nærede Ønsker opfyldt: at see *et omvankende Skuespillerselskab i alle sine Pontifikalier*. Imens vi spiste kom tre, fire af Truppen ind paa Postgaarden (der, som alle Postgaarde, tillige er Vertshus) tog sig adskillige Drammer, men var for Resten ganske Beskedentlige. Jeg kunde, uagtet al min Opmærksomhed, ikke faae noget heelt ud af deres Samtaler, men om Spillet var der. En iblandt dem var udmærket styg, de andre som Adams Sønner i Almindelighed. Deres Directeur kom siden, men jeg fik ikke lagt Mærke til ham, da han hverken var puddret eller hvidbenet som de andre. Et Par Mænd med Parykker paa roste deres Spil forskrækkelig, og fortalte blandt andet mærkeligt: at en af disse Skuespillerinder, *Aktrise* udtalte han det, kunde maale sig med den beste ved det danske Theater. «Det var Satan» sagde Ørsted, som ellers sielden bringes i Affekt. Vi ønskede kun mellem os, at vi havde havt Øhlensl: med. Det skulde været noget for ham. Ogsaa for mig var det, saa lidet det var i sig selv, højst interessant, ved alle de Idéforbindelser det fremvirkede. Den hele øvrige Deel af Natten svævede saa mange underlige Ting for mig, som selv den rasende

Storm, i hvor bidende den var, ej kunde Adsprede. Det var ej første Gang den indvendige Hede fordrev den udvendige Kulde –

[40] Til *Tappernøje* kom vi i Dagingen, drak Kaffe og spiste Frokost, NB de som kunde spise. Da vi toge derfra, begyndte den styrtende Rægn, og holdt ved tilligemed Hagl, frempidsket af Stormen, lige til vi kom ind i *Vordingborg*. Hvad der gjorde mig dette afskyelige Vejr mest ubehageligt, var, at jeg mistede den Glæde Beskuelsen af denne skønne Egn saa ofte har skiænket mig, og hvortil jeg paa hele Touren havde forberedt mig. Den omhyggelige Ørsted skaffede vort vaade Tøj hen til Bageren for at faae det tørt – Det er hændet mig flere Gange paa dette Tog fra Norge, at jeg har ilet ud i Kiøkkenet med mit vaade Tøj, og blevet som slaget paa Øret, naar jeg saa to, tre smaa Pinde ligge ulmende paa Skorstenen, og da først erindrede hvor jeg var. Her fik vi en nye Postfører, hvorved vi vandt meget, da han, en Mand henimod 60 Aar, var ligesaa rask og omhyggelig for os, som vor H^r Kalp med sin tykke Have i sit 34de Aar var seen og ligegyldig. Desuden kiendte jeg Bolsen fra gl: Dage som en retskaffen Mand, og vi fornyede forrigt Bekiendtskab til gjensidig Gammen.

Men lidet var, hvad vi den Dag havde giennemgaaet, mod hvad der forestod. Vejret lod til at klare op, og vi satte os roelig i Fartøjet som skulde bringe os til Falsters Land. Det blæste rigtignok, [41] dog ingen Storm; men da vi vare lidt over halvvejen (der er 5 Fierding Miil over) rejste sig en græsselig Bye med Rægn og Hagl og Storm, Luften og Vandet var kulsort, Fartøjet laae paa den ene Side jævnt med Overfladen af Søen, som slog hvert Øjeblik ind over os. Søefolkene selv forstummede i Begyndelsen, og holdt alting færdig til at gøres løst. Saras Angst er ubeskrivelig – hun klyngede sig tet til mig: «Moer, vi dør – vi seer

aldrig Norge mere.» – Det var græsseligt – hvad der i faae Minutter foregik i min Siæl er unævneligt. Jeg har siden tænkt med *Julius af Tarent*: «Vor Siæl er intet sammensat Væsen, nej, thi ellers vilde den ved den Byrde som i disse gyselige Øjeblik hvilede paa den, blevet opløst og tilintetgiort.» Ørsted, som før engang har været Døden nær paa Søen, stod taus og bleg som et Gravminde. – Dog, snart fik Søefolkene Mod igien, og alle, ogsaa en Pige som var med over, umagede sig for at trøste og beroelige min Sara, og beskytte os begge for Vandet som skyllede ind fra nedен, og imellem ned fra oven. Hvor glade, hvor takkende vi bestege Landet, lader sig let begribe – Da først brød vi alle ud med vore Tanker og Følelser, da først takkede vi Gud, jeg og Sara, fordi ingen af Eder, som ere os, og for hvem vi ere saa dyrebare, vidste hvad vi havde udstaaet. O naar I læser dette, ville i enstæmmig, det veed jeg vist, takke den Algode, som bevarede os – og i mangt et ømt Øje vil en vemodsfuld glad Taare takke ham –

[42] Med synderlige, ikke glade Følelser, saae jeg *Nykiøbing* igien. Ogsaa her er alting forandret. Før, naar jeg saaledes kom med Posten, mødte mig her udenfor – tænkte jeg – en heel Flok lykkelige, glade unge Mennesker, ønskede mig jublende velkommen, og rev mig nesten af Vognen. Alt var saa stille, Hincheldejs forrige Gaard i fremmede Hænder – intet Ansigt, jeg kiendte igien.

Saa snart jeg havde steget af paa Posthuset ilede jeg, og Sara og Ørsted kunde næppe følge mig, til min fordum, min altid kiære Fr: Hincheldej. Man viste mig ind, jeg aabnede Dørren – Der sad den, sidst jeg saae hende, blomstrende, af lutter glade lykkelige Mennesker omringede Kone, der sad hun nu, bleg og affalden, ganske ene, med sit Arbejde. Jeg kunde ikke tale – Taarene kom før Ordene. «Maae jeg

spørge, hvem De er» begyndte hun endelig, og vilde rejse sig – Hvad jeg svarede, veed jeg ikke – men da jeg talte, kiendte hun mig, og hendes Taare ledsagede mine. Jeg kunde kun blive der en halv Time, og saa meget vi havde at sige hverandre, saa lidt blev der talt. «Min egen, min gamle Christiane!» sagde hun hvert Øjeblik – Jeg lovede, paa Hiemtouren at blive hos hende et Par Dage. Saa svag hun er til Fods, fulgte hun mig ud, og blev staaende saa længe hun kunde øjne mig. Hendes ulykkelige Datters lille Datter, [43] som er hos hende, fulgte os, tilligemed en gammel Kone (tilforn Husjomfrue der) til Vandet. Det var altsammen saa ængsteligt, saa underligt. Alle her giennemlevede Scener stode saa levende for mig. Hvert Skridt mindede mig om en nye. Ja mange af min første Ungdoms lykkeligste Timer henflød her – men kun faa af dem, som da glædede sig med mig, kan sige med mig: «*da var jeg lykkelig – nu er jeg lykkeligere.*» O at de alle kunde det!!!

Vi naaede *Saxkiøbing* Kl: 8½ – Her skildtes vi fra vor gode Ørsted som søvnig og træt maatte fortsætte Rejsen til Nachschau. Vi fik prægtigt Logie i et Værtshus, og laae i det Værelse, hans Kongl: Højhed havde havt ved sin Nærværelse her, hvor Sønnen strax indfandt sig, den vi ogsaa saa højlig trængte til.

Glad forlod jeg Sængen. Den Tanke: i Dag skal du see Moder og Syster igien efter 15 Aars Fraværelse – var den eneste, jeg kunde holde fast. Da min Sarotje, som glædede sig med mig, havde skiænket Kaffe for mig, gik vi begge ned til en Kiøbmand Wandel, en Fætter af forrige Dokt: Wandel i Christ: og gift med en af min første Ungdoms Veninder. Jeg gik lige ind, hilsende kiendt: «God Dag, min Senne, tak for det sidste,» og hvad det mere var – hun veg tilbage som jeg gik

frem – Manden, som stod og klædte sig paa til en Ligfærd, saae paa os begge. Endelig nævnede jeg mig, og – da skulde I seet en glad Studsen, en Omfavnelse og Kyssen uden Ende. Her var et af de Stæder ^[44] hvor jeg ingen anden Forandring saae end den, Tidens Haand havde anrettet, uden anden Medvirkning. Alting stod og sad paa sin gamle Plads, lige til Fr: Wandels Portr: malet da hun endnu var Jomfr: Rahbek, og som her indtog mig da jeg ^{for 18 Aar siden} første Gang saae det.

Kl: henimod 1 kom min flinke, godlidende Svoger med sin lille inderlig blide Jes, og hans Efterretning herfra forøgede min Længsel efter at komme hid. Dog maatte vi spise og drikke Kaffe hos Wandels, og tage ind i Marieboe hos en, jeg troer Kontrolleur, Højer, hvor Svogeren havde lovet at drikke Thee. Her var meget pent, og Konen en ret takkelig Kone, som jeg leed saa godt, fordi hun saa snildt og kierligt vidste at bemantle den stærkt perialiserede Mands Vaas og Narrestreger. Han skal ellers være en meget brav Mand, og de begge ejegode Mennesker.

Endelig nærmede vi os *Rødbye*. Jo nærmere vi kom det, jo stærkere slog mit Hierte, tilsidst kunde jeg næppe aande. Sara mærkede det, trykkede min Haand til sit Bryst, og taug. Nu holdt Vognen, nu saae jeg – min gamle, dog mere af Kummer end Alder nedbøjede Moder, min glade, min magre og blege Lise – nu laae jeg i deres Arme, nu omringede alle de søde smaa Glutter mig – Udmal Eder selv – alle I, for hvem denne Bog er bestæmt, vil kunde det – Ræsten af denne Scene.

[45] *Løverd: d: 9de* Heretter vil vel ikke blive synderlig meget Nyt at

mælde daglig. Vor Hovedbeskiæftigelse er at gienkalde os den længst forgangne Tiid, tildeels den, hvori vi vare samlede, tildeels den, hvori vi vare adskildte. Gud skee Lov, gl: Moer er raskere og muntrere, end jeg torde vente at see hende, og forynges ved at see og have os om sig. Lise er lykkelig i sin huslige Forfatning, i hvor lidt glimrende den er. Udsigterne i Fremtiden lover mere. Imidlertid mangler hun intet, har endog lidt tilovers for den Trængende, for hvem hendes Haand og Hierte altid er aabent hvor det nægtes hende at skiænke anden Hielp, nægtes hende ikke Deeltagelsens Taare, der ofte er den Lidende den mest velkomne Trøst. Hun har jo en retskaffen, stræbsom, og, hvad der dog ogsaa siger noget, en vakker, rask Mand – hun har 4 sunde, vakkre Glutter; hun kan ofte see sin gamle Moder, see hende glæde sig i de snilde ømme Børnebørn, der har Bestemoder saa kiær – Nej, Gud skee Lov, min gode Lise mangler intet af hvad *jeg troer* væsentligst til Livets Lykke –

I Gaar var den, af alle som kiender ham yndede, Præst Jensen her, Korens Landsmand, en meget jovialsk Mand. Vi drak Punsch og gjorde mange Spektakler med et Gnavspil til Kl: henimod 11 –

I Torsdags, min Korens Fødselsdag, var min tilkommende Svigerinde, Jomfr: Bang, her, en net skabt, takkelig, og som alle siger, inderlig god Pige. Da huserede vi ogsaa, og drak den beste af alle Skriveres Skaal –

[46] *Løverdags Aften Kl: 11½*. Endnu ingen Post – er ikke det tungt, inderlig tungt? og siden Onsdag har det været i Kbhn og paa Vejen hid – og i Dag den hele Dag har jeg glædet mig saa til denne Aften –

Den gode, snilde Lund gik selv paa Posthuset Kl: 10 i Aften, men

forgiæves. Jeg har søgt saa godt mueligt at skiule mit Mismod. Alle disse kiære Mennesker glædes jo saa ved at see mig glad – skulde jeg da bedrøve dem?

O at alt maae være vel paa mit velsignede Hovind – at et glædeligt Brev i Morgen maae udslætte disse Dages Længsel, denne Aftens Uroe og Venten!

Søndag Morgen Gud skee Lov, den Glæde fik jeg – Et langt, kierligt Brev fra min Johan, fuldt af lutter behagelige Efterretninger bragte min ømme Lise mig i Morges paa Sengen. Alting vel paa det velsignede Hovind – kun ikke den stakkels L: Wold – Gud give, han ogsaa maae være det til neste Gang jeg faaer Brev – det haaber jeg – Tak, Evigelskte, tak her, til jeg næste ~~Løvedag~~^{Torsdag} – o jeg havde nær sagt: *selv kan sige Dig det* – Ja, skriftlig i det mindste kan jeg sende Dig det – men naar kommer det til Dig! o at det skal gaae saa sent.

Ogsaa den gode Biltzing min Tak her for Fortsettelsen af sin Dagbog. Hvor alt fra Hovind er mig vigtigt –og maae det ikke det, der, hvor alle ere mig saa kiære, hvor jeg er alle saa kiær!

[47] Hvad er dog de underlige Drømme for noget? Der har jeg lagt og havt saa travlt med den leje Waager, og seet ham i saa mangehaande Skikkelser, og nu hører jeg, han atter har havt sine sædvanlige Optøjer for med sin værdige Kollega, H^r Giørup – og at sligt just skulde mældes mig i Søvnne først før jeg saae det af Brevene – hvilke Narrerier!

Men her skal være Barsel i Morgen, og altsaa ingen Tiid til at fortsette Drømme vaagende, hvad jeg ellers er meget tilbøjelig til –

Desuden skal et Par Breve afstæd til Kbhn til min gode Mad: Møller og min gode velvillige Boetius.

Sarotje er splitvild i Dag, fordi hun intet Brev fik, og jeg siger intet om det. Imidlertid haaber jeg, hun spiser Ærgelsen op i en heel Deel Pærer, hun nu fik forærende.

I Gaar skrev jeg et Par Ord til en af Dichmans gamle, kiære Venner, som er Præst her i Nærheden, for at invitere ham hid i Morgen til Fadder. Jeg fik til Svar: «at det vilde være ham en behagelig og vigtig Pligt at opfylde Fr: Korens Ønske, da han i mange Aar havde kiendt hende som et Par af hans Venners agtede Veninde.»

Til dette Bekiendtskab, som Dichm: saa giærne vilde, jeg skulde gjøre, glæder jeg mig meget – men først naar jeg har seet Manden, mere –

[48] *Tirsdag Midd:* Jeg har seet ham, og ikke fundet mig bedraget i min Forventning. Det er en, i høj Grad interessant Mand; men, desværre, som de fleste Mennesker af dette Slags, ikke lykkelig. Vore fælleds Bekiendtskaber var den Middelpunkt, hvorum vore Samtaler drejede sig – disse Bekiendtskaber vare Dichman, Bull, Faye – intet Under altsaa, at Materien var uudtømmelig, og vilde været det for langt længere Tiid. Men mere siden.

Kl: henimod 3 vare vi Faddere samlede, jeg, den hiertensgode Jomfr: Bang, den samme ^{Præst} Randrup, Inspecteur Højer, (den Mand, vi saae saa perialiseret i Marieboe, men sandelig ved nærmere Bekiendtskab en god, behagelig Mand) Kiøbmand Hiort, en *Kiøbmand* til Gavns, en Landmaaler Plombøg, et galt, utækkeligt Menneske, og et

ungt vakkert Drengbarn, Dyrhave – Ved Daaben og Kirkegangen gik alt i sin Orden, og ved Hiemkomsten fik vi en Kaffe, og den som dejlig var. Ja, Rødbye har mange snurrige Indvaanere. Een saa var der nu, foruden ovennævnte – Mad: Højer, Indspecteurens Hustrue, en meget ligefrem, brav Kone; den muntre norske Prest Jensen og hans Kone, en ganske almindelig, meget peen Prestemadame, Kasserer Grønnegaard, en peen lille ikke gammel Mand, med en stoer, før, vist 20 Aar ældre Kone, med hvem han dog skal leve saare vel; [49] ogsaa Byefogden, S T H^r Kammerraad Klein, just det Modsatte af sit Navn, NB hvad Legemet angaaer, som er et med de plumpeste jeg har seet, for Resten underdanig og fin uden al Ende, og mange andre Ting uden al Ende (Gud forlade min Synd! da jeg kom hertil, blev der sendt Bud ind efter mig, og var det Kammerraaden selv, som bad mig og os alle følge ind i sin Have, hvorfra jeg nu kommer med alle Lommer fulde af dejlige Æbler og Pærer, og vidste Manden ej, hvordan han skulde tee sig for at gjøre det ret vel – saaledes har han nu sanket gloende Kul paa mit Hoved, og bestukket mig, saa jeg ikke har Hierte til at sige mere om ham – denne Gang –). Men saa skal hans Frue træde i hans Stæd; thi der siges dog virkelig – «Fye, hvem vil bryde sig om hvad der siges» – ja; saa vil jeg holde mig til hvad jeg selv saae, og det var en meget bliid, pertentlig Byfogedinde med en høj Pande og store Junøjne – Endelig til syvende og sidst, Gienboersken, Mad: Møller, hvis Mand, skiøndt Kiøbmand, og Kiøbmand i Rødbye, skal være en prægtig Mand og god Katolik. Imidlertiid hænder det ofte, at han jager sin Madam ud af Huset om Natten, saa hun endog for nogle Nætter siden maatte tage sin Tilflugt til min Svogers Svinehus, hvor Pigen om Morgenen blev – som enhver Christen Siæl kan tænke – yderst forskrækket, thi «naar man tænker at finde et Ekhorn, og finder en

Baron – og istæden for en Soe paa 4 en Pempernille [50] paa to – hvem vilde da ej ræddes?» Men, seer I, jeg skulde sikkert ikke spørge med sligt, i sig selv sørgeligt, dersom ikke Madamen enstæmmig blev erklæret for at fortæene saadan Medfart, fordi hun uafsladelig driller sin jegode Mand indtil han, som det gaaer alle Sagtmodige, bringes udenfor sig selv, og begaaer Ting, som siden krænker ham saa skrækkeligt. Ved blot at see Madamen, fristes man til at holde med ham, uden at have seet ham. Et saa spodskt, stramt Fiæs har jeg Gud skee Lov sielden fundet paa min Vej – og see, det var nu nok af Bagtalelse –

Efter en forskrækkelig Hoben Tiaddren ved Kaffe- og Thebordet, hvori jeg tog Deel lidt imellem, at det ikke skulde blive alt for paafaldende, at jeg helst talte med Præsten fra Taagerup, blev der spillet Kort som Skik og Brug er – Ungdommen sang Alskens Ting, men først og fremmest 2^{den} Aprils Viser, dog ingen af dem med vore dejlige norske Melodier. Ved Spisebordet traf mig det gode Lod, at faae Randrup til Sidemand, og fortsatte vi da alle før begyndte og afbrudte Materier i mere Roelighed. Jeg opdagede at en heel Deel af mit Liv og Levnet var Manden bekiendt, og hvad der glædede mig var: at han havde disse Opdagelser fra Dichman, som jeg da saae bekræftet hvad jeg altid har troet, *at han ikke har glæmt sin Ungdoms Veninde i de senere Aar.*

Randrup beklagede meget, at han ikke personlig kiendte vor ædle Treschow, om hvem jeg maatte fortælle ham saa meget, hvad jeg ogsaa gjerne gjorde, kan I nok troe – og fik jeg ved samme Lejlighed Anledning [51] til at gjøre ham bekiendt med, og tale om mine elskede Døttre, hvad der altiid er smigrende for Moderhietet.

Kl: 11½ reiste de alle, og lovede Randrup, at komme her igien i denne Uge. Sarotje syntes han grumme godt om. Giid Ungen ikke fik alt for mange Griller i Hovedet, fordi alle, endogsaa kloge Mennesker, lader sig mærke med, de holder saa meget af hende. Dog, jeg haaber det skal kunde forekommes. At hun ej læser denne Dagbog, kan I nok tænke.

Ønsdag *Tirsdag* *Aften* I Dag har min gamle Moders Vert og Vertinde og mit lille Navne (de har kaldt et af deres Børn efter mig for at fornøje Moer) her, to hiertens gode simple ufordærvede Naturens Børn, hvis Ømhed og Omhyggelighed for min gode Moder kun Gud kan giengiælde dem, thi den er mere end barnlig – den er alt, hvad den kan være – Manden, saa ærværdig med sit graa Haar, sit ærlige solbrændte Ansigt, men især ved sin bekiendte redelige Karakter, hører^{om} intet hellere end om Norge, hvor han i sin Ungdom har været som Militair – og hvad taler vel jeg hellere om?

Nu rejste de i et fælt Regnvejr, og bliver vist gennemblødte. Højers bliver her til i Morgen, og har han i Aften fortalt os mangan morsom Geschichte. Jeg finder, Sara ligesaa – at han har stoer Lighed med vor gamle kiære Foged Wangensten, som ikke er en liden Anbefaling i mine Øjne –

Onsdag *Aften* Et afskyeligt Vejr har raset den hele Dag. Næppe har jeg kundet skrive for Kuld, dog er et langt Brev til mine Byedøttre og et til min Moer Messel, nu færdigt – og er det den hele Dags Forretning. Nu skinner Maanen klar og fejr –

[52] *Torsdag* *Aften* Nej, Gud forbarme sig for Mænd her i dette Rødbye. Jeg troer næsten det er almindelig Mode at mishandle og

udjage sine Madamer. Det er saadanne Spektakler med den før omtalte Møller, Præst og Forligelsesraad, og Gud veed hvor mange andre, forsøger paa at faae dem enige igien, men, jeg frygter, til liden Nytte. Et Par andre Mænd holder paa samme Skik – nette Gutter!

I Dag skrevet til min Johan, til Øhlenslæger, som dog ikke blev færdigt, da der skulde følge nogle smaa Stykker med, som han har bedet mig om til Charis, som Rahbek udgiver. NB af hvad jeg har i Hukommelsen, thi Luften i Rødbye er paa ingen Maade begejstrende –

Forgiæves ventede vi i det skønneste Vejr H^r Randrup. I Morgen tænker jeg, han kommer, og kan da følge os til Kammerraadens, hvor vi ere budne, og hvor jeg just ikke gjør Regning paa synderlig Gammen. Men man maae kunde finde sig i alt i denne Verden. Saa har jeg sadt og spilt Styrvolt i Aften inde hos vor Naboekone, Mad: Reimer, (en tækkelig jævn Kone) som – om det var mit kiæreste Arbeide. Skulde man ikke giærne opofre lidt af sine, endogsaa kiæreste Tilbøjeligheder og Sædvaner, naar man derved kan glæde andre, glæde gode mennesker, som da faaer os saa kiær? Seer I, endogsaa i denne Opofrelse ligger Selvkierlighed og <...> titter frem, i hvor dybt man troede den skiult. Men hidtil fandt jeg mig vel i *Længden* ved denne Slags Selvfornægtelse, det er dog baade vist og sandt –

[53] *Løverdags Morgen* Eftermiddagen i Gaar gik bædre, end jeg ventede, endskiøndt Randrup ikke kom – han havde en Brudevielse, og var altsaa undskyldt.

Hos Kammerraadens er ret pent, kun der, som de fleste Stæder her i Rødbye, utallige Snurrepiberier mellem hinanden. Saa var vi i Gaar hos en Provstinde Wulff, en Datter af gl: Dokter Hahn – jo, det var en

snurri Frue, i al Verden som en forklædt Mand, i Stæmmen, i Gebærder, i alt. Ingen af os havde hun seet før, men hun tog imod os i fuld Affekt over nogle vigtige Papirer, som vare blevne borte for hende. En stakkels norsk Jomfr:, Stalbok ved Navn, som er i Huset hos hende, saae heel forsagt og ængstelig ud. Jeg har seet hende her; det skal være en saa god, brav Pige – Men det gaaer ret nu alt i et – jo, det var Nyrnbergsagerne vi skulde tale om – saa havde H^r Provstinden ret mange, virkelig nydelige Kobbere, og meget smukke Meubler, fra i hendes Ungdom vist moderne, og endnu altid pene – men saa en Mængde Porcell: Hunde, Fugle, lakerte Skrine, Æsker, det ene dynget paa det andet. Dog, det hørte med til den Tids Smag – Men igien til min Kammerraad. Manden er – ja, han har dejlige Æbler og Pærer, og Morbær, og ødsler dem ret paa mig, lad det være nok! Hans Kone er sandelig ved nærmere Bekiendtskab ikke utækkelig, en ret morsom lille Kone – der i Huset er den fromme, blide Jomfr: Bang, der saa underligt det kunde synes, har i mine Øjne, især fra Siden, megen Lighed med den nu vidtbekiendte Mamsel [54] Hober. Men saa er hendes hele Væsen just det Modsatte af hiin Dames. Og saa er en Original endnu tilbage. KammerR: Moder, en 80 Aar gl: Matrone, som sad der paa en Fløjels Kanapee, iført en rød og hvid Triumphantes Klædning, stærkt puddret, en stor Natkappe paa med en Perlerad omkring, og *oven paa Natkappen* en lille rund nysselig grøn og hvid *hyrdindehat*, udziret med en stoer Glitterfiær og en d^o Sløjfe midt i Panden – saa Gulduhr, Halssmykke, Bandelokker etc etc – saa sandt jeg her sidder, ikke et Ord er lagt til. Hun viste os sit Broderie, et Flors Tørklæde med en Bort – ja det var Søm – I maatte see det, for at begribe det – tænk Jer imidlertiid store Kladaser, hvori alle Regnbuens Farver ikke ere blandede, men klinede i hverandre – saa

har I Blomsterne – og adskillige syvkanter, femkanter med Næb og med Klør, der har i – Duer som næbbes – Kanariefugle paa Granqviste – kort, reen Natur – og end ydermere, for at at Pergolesi, alting omlagt med Straapærler. Gud forlade de Mennesker, især Præstens Madame som er et overgivent Spektakel, og min kiære gale Syster, som fik mig ^{hende} til at vise mig det, og førte mig i slig Beklæmmelse – de kunde gaae og lee, imens jeg maatte sidde og beundre; dog, da jeg hader al Falskhed, indskrænkede jeg mig til Spørgsmaale: hvordan hendes Syn og Taalmodighed i den Alder kunde holde saadant [55] Arbeide ud, o.s.v. hvad jeg rigtig mente, og dog klang som Roes, i det mindste som Biefald, hvormed hun og var fornøjet. Ingen – det tør jeg sige, ærer Alderdommen mere, end jeg, og er mere overbærende med dens Svagheder endogsaa her, tillod jeg mig ingen Spot, uagtet denne Madame er en stolt Dame, som reent overseer, og altid har overseet enhver, der ej, i sl: Fanøs Sprog, var *ret brav* det betyder: havde brav Penge. Det troede hun vist jeg havde; thi mod mig var hun usigelig galant. Hun er ellers norsk fød – jeg troer i Mandal, hvor hun endnu har Familie, fortalte hun mig, *paa Tdr: Guld*. Godt for dem, tænkte jeg – kanske ikke saa godt enda – Vi spillede, passiarede, aad og drak og loe. – O disse gode Mennesker her ere saa inderlig glade i deres Christiane og Sara – skulde jeg ej være glad blandt dem?

Aften Tak, kiæreste, beste Johan, tusen Tak for dit kierlige dit lange Brev, som kom før jeg ventede det. Dog var der noget i dette Brev som bedrøvede mig – ja, ikke her, men i mit Svar skal Du faae at vide, hvad det var – og sikkert skal jeg kunde retferdiggjøre mig.

Saa Du glæder Dig til denne Dagbog, Du Gode! Ja, jeg haaber den

læst ved Din Christianes Side, vil skaffe Dig mangt et morsomt Øjeblik – og det skaffer den mig ogsaa nu. Hertil tager jeg min Tilflugt, naar Hiertet er alt for fuldt, og tit synes mig, jeg taler med Dig, min Johan, og med de flere mine Elskede, for hvem disse Blade bliver skrevne. Du har ellers fuldkommen ret i, at jeg tit tager Fejl, og troer, jeg i Brevene har fortalt Dig, hvad jeg har skrevet her. Du er dog klog, kiæreste min Skriver, som kunde udfinde det.

[56] I Dag er den gode Lund rejst bort i Forretninger, og kommer næppe hjem før i Dag 8 Dage. Det er ikke just efter vort Ønske, men Tingene maa gaae sin Gang. Det er ellers slæmt, at alle disse gode Vejrs Dage gaaer bort, uden at vi komme nogen af de Stæder, jeg nødvendig maae hen – og ugiærne vilde vi rejse før vi har Lund med.

God Nat, alle I Kiære! God Nat, Evigelskte, evigvelsignede Johan! sov sødt imellem Din Jes og Maria – o at ogsaa jeg havde en Plads ved Eders Side!

Den 17de Octb^r

Ogsaa dig, lyksalige, velsignede Dag, skal jeg modtage ene, langt fra ham, ved hvem du er blevet mig hvad du er: den Tidspunkt, fra hvilken jeg regner mine gladeste Timer.

Saa svandt 15 Aar som 15 Dage, og i ingen af disse nød jeg nogen Glæde, som hans Deltagelse jo forhøjede, flød ingen Taare, som hans Haand jo kierlig aftørrede – og aldrig, aldrig fremlokkede han andre end Glædes Taare paa mine Kinder.

Fryd og Kummer maae afvæxle; og vi vide jo «at hvor der er meget Lys, er ogsaa megen Skygge» – Store som mine Glæder vare mange af mine Sorger – men hvor langt flere vare de første!

Blandt de Tab mit Hierte leed i disse hastig hensvundne Aar, var intet, ikke mine 3 Børns selv, mig smerteligere end Eders, Du, min Syster, min Barndoms Veninde, min Fortroelige! og Du, ædle Staal, min Lærer, min dyrebareste Ven! Med fornyet Styrke falder i Dag Eders Savn paa mit Hierte. Hvis Glæde var ^[57] større, renere end Eders, da I i Dag 15 Aar saae mig ved mine Ønskers Maal, saae mig den værdigste Mands lykkelige Hustru. O endnu hører jeg hine Velsignelser, dem Dine Taare næppe tillod Dig at fremstamme, da Du, vor hellige, simple Religionsstifters sande Disippel, ved Alterets Fod knyttede det Baand, Du følte, skulde gjøre Din saa faderlig elskte Christiane saa usigelig lykkelig –

Her, her modtage Du, uforglæmmelige Mand, med disse mine Taare det taknæmmeligste Hiertes Tak, det Hiertes, som Du dannede, som Du, med den rene, ufordærvede Ynglings Fyrighed, saa tidlig det kunde modtage Undervisning, aabnede for Naturens aldrig udtømte Skiønheder, lærte, mere ved Exempel end Ord: at vor egen Lyksalighed ligger i at befordre andres –

O at Du, i Forening med Hende, ved hvis Tab Livet tabte alle Glæder, alt Værd for Dig, i Forening med vor ædle, ak alt for tidlig tabte Fader, kunde see ned til os, kunde see, hvor Eders Velsignelser, Eders Ønsker gaaer i Opfyldelse! hvor lykkelig, hvor usigelig lykkelig Eders Christiane er! –

Algode, skiænk mig Kraft og Styrke til Fremstræben efter ikke at

blive denne Lykke uværdig! Giv mig, mange Gange med samme Følelser, kun ej adskildt fra ham, mine Børn og mit Hiem, at modtage denne velsignede, dyrebareste blandt Dage!

[58] *Aften* Ikke ofte har jeg havt saa ubehagelige, kiedsomme Timer, som i denne Eftermiddag og Aften – maaskee skulde jeg til en anden Tiid fundet dem taaleligere. Efter den Stæmning jeg i Dag var i, maatte Scener som de jeg har været Vidne til, være mig reent uudholdelige. Spørg mig aldrig om hvor jeg var, elskte Venner! lad det være Eder nok, at det var i et Hus, hvor en ellers brav Kone, nu yderlig henfalden til Drik, ødelægger sin gode, ømme, retskafne Mand, forsømmer sit Hus, og, hvad der er det værste af alt, bedærver sine Børn, som ere de uartigste, lejesten Unger jeg nogentiid har seet, og som jeg umulig kunde bare mig for, at sige nogle Sandheder, da jeg intet Fælere seer, end saadanne Børn.

Dog, før vi gik did, vare vi først i en Visit hos en Mad: M Plombøg (hvis Mand før er omtalt her) som boer paa en Mølle her uden for Byen – det var et dejligt Vejr, og vi havde alle tre Glutterne med os, som sandelig ere gode, føjelige Børn, som min Lise selv var i deres Alder, og er endnu – altsaa var Spadsertouren morsom. Vi drak Kaffe der, flere herfra Byen, blandt andre Fr: Klein og den fromme Hanna Bang, kom derud; og da vi, vort Forsæt troe, ej vilde blive der om Aftenen, blev Madamen (som ej er ulig Kona mi) ganske stødt, gav os mange Spidser, og lod sig især mærke [59] med, at hun nu havde bagt sin Æblekage forgæves. Jeg undrede mig rigtignok over, at den var bleven saa hastig færdig; men siden fik vi Spor paa, at den just ej var bestæmt for os – til stoer Beroeligelse for min Samvittighed, da jeg var den Halstarrigste af dem alle. Dog, ubehageligere Aften, end den vi fik,

kunde vi ej hat der. Sandelig, det er tungt, at Mode og Ceremonie og hvad alt det Diævelskab hedder, skal have saa megen Magt over os, berøve os saa meget af Livets sande Glæder. Naar jeg nu tænker mig en Aften paa mit velsignede Hovind, eller blandt mine Venner i Christiania, eller i Kiøbhn, eller ogsaa her hiemme i vor Roelighed, naar vi ere ganske ene – imod en saadan som denne – nej, man bør ikke søge at mørkne det Mørke endnu mere. Jeg vil hverken tænke frem eller tilbage – men takke Gud fordi jeg tør vente mange mange Aftener just det Modsatte af denne, – og saa nedbede alle Velsignelser over Dig, evigdyrebare Johan! over Dine søde Glutter, over Eder alle, mine inderlig, inderlig Elskte!

Mandag Aften I Eftermidd: kom Randrup her. Jeg vidste det nok, uovervindelige Hindringer havde forbudt ham at komme hid. I Torsdag var han endogsaa her udenfor Byen, men maatte vende tilbage, da Vandet var saa højt, han ej kunde komme over, hvilket tit er Tilfældet her, saa Rødby næsten seer ud som en lille omflødt Øe. Jo mere jeg kiender denne Mand, jo mere ynder jeg ham, og jo mindre undres jeg over, han her er saa lidet yndet. Og hvorfor er *slige Mennesker* saa sielden lykkelige? Dog, skulde ikke Svaret herpaa ligge i hvad jeg nyelig skrev: fordi de passer saa lidet til de almindelige Mennesker. Vistnok er Skylden ikke altid paa [60] andres Side. Kunde de, hvis Talenter hæver dem over almindelige eller hvad man kalder Hverdagsmennesker, læmpe sig lidt mere efter disse, kunde de, saa at sige, brede et mildt Beskedenheds Slør over deres Fortrin, som gjorde, at hine torde nærme sig dem med mere Tillid, sikkert vilde de derved skaffe sig mangan Glæde, spare sig mangan Krænkelser. Dog, alt dette være sagt i Almindelighed, uden mindste Hensyn til min nye Ven, Randrup, med hvem dette maaskee ikke er Tilfældet. I Dag glædede

han sig saa meget her, især ved at læse de smaa Brev fra mine Glutter, som jeg havde faaet med denne Post. Med taarefulde Øjne sagde han, i det han flyede mig dem igien: «De er meget lykkelig, kiære Kone, som har saadanne Børn!» – O ja, det føler jeg med sand Taknæmmelighed – føler, at intet Lod kunde faldt skønnere for mig, end det, Gud gav mig. – Vi fortsatte længe slige Samtaler, og gav han os sin Haand paa, da han rejste, at komme her endnu engang i denne Uge. Paa ethvert Stæd vilde dette Bekientskab været mig saare kiært; men her, hvor jeg ikke kan tale saaledes med et eneste Menneske om Alskens Ting, her er det mig mere, end jeg kan sige Eder, mine Venner! Ja vist lever jeg ogsaa uden at have det saa efter min Smag. Da Randrup var rejst, gik vi allesammen herind til Cassererens, vor Naboe, hvor vi sad en Times Tiid ret morsomt med Sang og Snak, Syltetøj og Pergamutter – «Ja, takke dig for det, Moer Koren» – nej, jeg fordrer saamen heller ingen Tak – jeg vil kun sige Eder, at jeg blandt disse gode, men meget simple Mennesker, finder mig ret vel, og vist aldrig lader mig mærke med, jeg er vant til at tale om andet end [61] Giæs og Smør, og dyr Tiid og godt Kiøb etc – hørte I mig prate med stoer Færdighed om alle disse Ting hele Timer igiennem, vilde I vist lee, nogle af Jer, maaskee ogsaa ynke mig – Men I kan troe, jeg gjør det uden Tvang; jeg seer, disse Folk holde saa inderlig af mig, de fleste af dem viser desuden min gl: Moder saa udmærket Agtelse, min gode redelige Svoger og Syster alle optænkelige Tjænester, og deler saa umiskiendelig deres Glæde over min og Saras Nærværelse – skulde jeg da ikke elske dem, rette mig efter deres Maade at see Tingene paa, da det er mig saa let – og om det og var mig svært, vilde jeg dog stræbe efter det –

Tirsdag Aften Hele Dagen er gaaet bort med Brevskrivning. Min

Koren synes aldrig, jeg skriver langt nok; det synes de alle, og jeg arme Barn skriver næsten stædse, og det er nu slet ikke Moer tilpas, som har saa meget at snakke om, hvad intet Under er. Mit Hoved er lidt fortumlet. Sov vel. Beste! Gud signe Eder!

Torsd: Eftermidd: I Gaar var her Marked og Folk strømmede ud og ind hele Dagen; dette, og især en fæl Hovedpine, den mest vedholdende siden jeg forlod Norge, forbød mig at see heri, end sige skrive. Mange gamle Bekiendtere traf jeg, og nogle, som vare rejste herhid blot for at see og tale med mig engang endnu i Verden. Disse Menneskers Godhed og Kierlighed er usigelig stoer. En Mad: Brorsen, Brorsen, Jomfr: Hincheldej, som var i Huset hos Amtsforvalter Klinges, og som jeg dog aldrig havde lagt meget Mærke til, kom her blot for min Skyld, og skildtes fra mig med Taare. Mad: Saabye ligesaa, skjøndt vi tænker at sees engang endnu før jeg reiser. Den Kone bliver vakrere, jo ældre hun bliver – Men nu er Randrup her – Farvel Farvel!

[62] *Fredag Morg:* Atter et Par morsomme Timer i Gaar i den interessante Randrups Selskab. Paa Søndag, det blev aftalt, skal vi til ham, bliver kun min Lise rask; hun er og har hele Natten været saa elændig af Tandpine. Jeg drømte blandt meget underligt Tøj i Nat, at min Thrine T: var syg, meget syg – Gud forbyde det! Men Drømme, siger min kloge Sarotje, betyder just det Modsatte af hvad de synes – Igien til Gaars Aftenen. Da Presten var rejst, gik vi efter Indbydelse ind til vor Nabokone, Mad: Reimer, før omtalt her. Der traf vi den i Aftes rent overgivne Præst, og Kone, og vor anden Naboe, Casserer Grønnegaard, som Lise og Sarotje har fundet paa at kalde den lille Mand, da han rigtig nok, saa vel i Henseende til Højde- som Alder seer ud som sin Kones Søn – men gode Folk er det, og lever de sammen

som Engle –

Der blev spilt Styrvolt; men jeg fik Lov at være Tilskuer med mit Strikketøj, hvorved jeg befandt mig saa taalelig vel, og blev kun stundom vakt af mine Drømmerier ved Præstens høje Latter. Han er lykkelig, ifald han, som jeg troer, er saa glad som han synes. Det er vist en god Mand – men nogen Randrup er han ikke – Basta! Han er Din Landsmand, min Johan, end mere ^{han har været} Din Skolekamerat, men han er mig lidt for ægte bergensisk hvad den legemlige Æden og Drikken angaaer – og heri fornægter Du, Gud skee Lov, Din Fødebyes Skikke –

[63] Nu var her atter, Kl: 10, en skriftlig Indbydelse fra Randrup, for at være vis i sin Sag, vel ogsaa for at berede os endnu mere til hans Ungkarls Modtagelse. *Pebbersvend* siger mit Hierte mig, han ej fortæner at hedde, efter det Begreb jeg har om dette Navn, da det kun passer sig for dem, der ved egen Brøde er røvet Ægteskabets Lyksalighed, og sikkert er det ikke Tilfældet her. Ogsaa haaber jeg, han endnu, og giid snart! skal finde sig en Medvandrerinde paa Livets, da vist mindre ujævne Bane – og giid hun da saa vist vil gjøre ham, som han hende lykkelig, om hun selv vil blive det –

«Hvorfra jeg saa snart har lært at kiende denne Mand saa nøje?» – ville I maaskee spørge. Jeg kiendte ham for det første længe før jeg saae ham, kiendte ham som Dichmans og Fayes Ven. Men, saa meget tør jeg tiltroe min Menneskekundskab, at jeg, uden at have hørt det mindste om ham, vilde ved et Par Samtaler som de første vi havde (om de, uden hiint fælles Bekiendtskab saa snart kunde fundet Stæd) opdaget Mandens Tænkemaade. Maaskee vilde jeg da endogsaa nøjere

iagttaget ham; og ved mangt et lidet Træk, ubemærket for de fleste, har jeg lært at kiende Menneskers Inderste i meget kort Tiid, og sielden fundet mig nødt til at forandre mine Meninger. Ogsaa mine, ikke i Iagttagelser uøvede Øjne, har jeg meget at takke. En Mine, et Blik, et Skuldertræk, har ofte lært mig, hvad jeg, ved blot at høre, ikke havde kommet efter i lang Tiid. Dog, tvivlsomt er altid dette Sprog, og maa allene tiæne som et Spor til videre Vejledning.

[64] *Løverdags Morgen* Jeg er kommet lidt for tidlig op i Dag, tidligere end min Lise, som ikke er ganske frisk, Gl: Moer ligger ogsaa endnu; til de kommer op, og min Caffé bliver færdig, kan jeg jo snakke lidt med mine elskede norske Venner. Men, jeg føler selv, det blev alt for ensformigt, skulde jeg altid heri fortælle Eder blot om Rødbye. Jeg faaer hente Stof fra andre Stæder og Ting, og i Dag opvarte Eder med nogle Stumper af et sandt poetisk Brev fra vor unge Ven Øhlenslæger – Det kom her, strax efter vi vare komne hid. Efter at have fortalt «hvordan han ved høj lys Dag, Kl: 8 om Morgenen, sidder i sin melankolske Stue med et brændende Lys for sig, for at oplive den sludfulde Dag; hvor lejt alt synes ham, ja, at det kommer ham for, som om Hjertet var revet ham ud af Livet, sat paa Postvognen, og kjørt med ad Lolland til, og flere slige Jerimiader, gienkalder han sig de forbigangne Dage, alle de Scener, vi har oplevet sammen – i *3 hele Uger!* (Ja, lee kun ikke, Børn! Alle Mennesker maaler jo dog ikke Tiden efter Dagens Tal – Poeterne allermindest) og blandt disse Beskriver han saaledes hiin Eftermiddag: paa Amager hos Bogholder Koren, om hvilken jeg før ganske prosaisk har fortalt Eder – skjøndt den virkelig ogsaa for mig i flere Henseender staaer – som han siger – saa ganske isolert med alle sine Scener –

[65] De høje Linde,
hvis tette Kroner
susede saa underligt
uden for den gamle Bygning.
Den stille Strand, hvor vi sadde og hvilte
mens Søen smilte
saa flad, saa ene,
hvor de tynde Steneⁿ⁵
over Fladen dansed;
som Sarotje mig bragte.
rosenkrandsed –
Den grønne Hytte,
som ei kunde beskytte
for Solens Flamme,
men det er det samme!
den var dog saa venlig,
til Hvile saa tiænlig,
den lille Hytte.
Fiskeriet i Aftendæmringen,ⁿ⁶
Pæren paa den udhængende Green,
Aftenrøden paa Stentrappen
Den gamle Urne med sin søde Vellugtⁿ⁷
Eventyrfortellingen,
Bladene –
Stikkelsbærvinen –
Hiemrejsen!

[66] Havde vi vidst, hvad Dichman siden har fortalt mig, at just

denne selvsamme Gaard er bygt af Christ: den anden, til et Lyststæd for hans elskede Dyveke – hvad vilde vi ej da have seet og hørt! Underligt nok, at jeg aldrig har hørt noget herom før – Seer jeg denne Gaard igien, vil det vist være med endnu mere Opmærksomhed. Hvem veed, hvor megen Deel denne Grund til dens Bygning, og fordums Beboere har havt uden jeg selv veed det, i alt det Drømmerie jeg her saa mange Gange har sat nedsiunken i –

Løverdagen staaer her, som Onsdagen i Kbhn, som den gladeste blandt mine glade Dage: da venter jeg Brev fra Dig, beste, beste Skriver, Underretninger fra det velsignede Hiem – og hidtil, o Gud være lovet! hidtil har jeg ingen Tiid glædet mig forgjæves, hverken til Brev fra den ømme kierlige Johan, eller til glade Efterretninger. Maatte det saa vedblive!

[67] *Sønd: Formidd:* I Aften kom ikke den længselfuld ventede Post, som jeg saa vist $\leftrightarrow$ ^{troede}, da Vejr og Føre er som om højeste Sommer. Men Kl: 9 – nu nyelig, fik jeg Dit gode lange Brev, dyrebare Koren, og den snilde Biltzings. Efterretningerne fra *mit* Hiem vare, Gud skee Lov, glædelige, velsignede som sædvanlig, men den sørgelige Hændelse med Rasmus Hovind, vor skikkelige, brave Naboe, der paa saa voldsom en Maade, og saa tidlig skulde ende sine Dage, (ved at knuses under den tungtlæssede, væltede Vogn) den traurige Tone der af denne Aarsag hærsker i dit Brev, min Johan, de rørende Skildringer De, kiære Biltzing, giver mig, af den unge Kones, de gamle Forældres, den gode Sisters Jammer – o det har nedstæmt mig ganske. Et overgivent Brev fra Øhlensl: som til en anden Tiid vilde moret mig meget (skiøndt det var fuldt af Malice) kunde jeg knap udholde at læse – et fra den stakkels Boetius, som endnu er syg, og hvori han

fortæller, at Dichman er heller ikke frisk, og endnu mindre glad, da hans Kone ←...→ for det meste maa holde Sengen, som er dobbelt tungt i denne Flytningstiid – seer I, kiære Venner, det kunde heller ikke biedrage til at muntre mig –

Min Trøst er, at vi i dette herlige Vejr skal gjøre en Tour til Taagerup, til min gode Randrup, hvor vi ere budne til Middag, og tænker at komme tidlig nok for at lye Præken, som det hedder paa norsk – Af det øvrige af Dagen lover jeg mig Glæder af mit eget Slags – til ingen Tour paa disse Kanter har jeg været saa glad, som til denne – Men nu maa vi lave os til det forreste vi kan –

[68] *Aften Kl: 8* Og jeg glædede mig ikke forgiæves. Min gode Lise, hendes Jes, min Sarotje og jeg (Lund er desværre endnu ikke kommet, og Moer fik vi ej med, i hvor meget vi bad) satte os da paa Postvognen, og rullede afstæd i det skiønneste Vejr man kan tænke sig. Veiene her i Landet er paa ingen Aarstiid og under ingen Omstændigheder ret gode, men som de her falder, gik denne nok an. Præsten tog imod os, saa bliid som Dagen, og i sine fulde Pontifikalia da det var den høje Kirketid. Ikke desmindre fik vi lidt Forfriskning, Syltetøj og sligt, som blev os buden af Prestens Moder, en overmaade takkelig, vakker gammel Kone – og vandrede vi da ad Kirken til, det er at sige, af Præstegaarden ind paa Kirkegaarden o.s.v. En net, simpel Tale, hvori han paalagde Tilhørerne, som en vigtig Pligt, at bære Omhu for deres Sundhed, uden hvilken Livet ingen Glæder kan skiænke os, fyldestgiorde, dog ikke ganske fra Begyndelsen som i Slutningen, min hele Forventning; og, saa længe de Chatolske Kirkeskikke skal vedvare, ønskede jeg rigtignok, jeg altid kunde qvæge mine Øren med saa behagelige Toner som Randrups Messen.

Foruden os var ^{der} Provstinde Krag, Formandens Enke, min gamle Patronesse, hvorfor jeg ogsaa i gamle Dage ærlig tog hendes Partie, naar man beskyldte hende for Mangel paa Sagtmodighed, Renlighed, og flere qvindelige Dyder, og hendes Datter, [69] den nu, som da jeg sidst saae hende i det ferde Aar, tykke fede, rødmussede Giertrud – og Degnen, Melehior, en ung, ligefrem Mand, Fetter til Presten Mønsters Kone i Norge.

Med Meubleringen er Presten ej kommet saa synderlig vidt, som dog maaskee ikke var falden mig i Øjnene, om han ej selv havde ved sit Spøg giordt os opmærksom herpaa. Prestegaarden er overalt ikke af de smukkeste, men Haven er ret smuk, og kan med Tiden, ved en Ejer som den nærværende, blive meget nydelig. Nogle smaa Anlæg har han alt giordt, som var saa ganske efter mit Sind. Det faldt mig derfor ikke saa let, da vi, efter et godt, kun alt for overflødigt Maaltid, tourede omkring her, at forlade den, skøndt det var den dejlige Caffé, som vinkede os ind i den lille pene Havestue.

Siden spadserede vi i Prestens Marker, saae den Hvede, han med egne Hænder havde deels saaet, deels plantet, talte meget om Alskens Ting, blandt andet om vor fælleds Ungdomsven Dichman, hvorlunde han havde lært Randrup tydsk, og hvad dermed var forefaldet – om Messiaden, Randr: Yndlingsdigt – især kunde han ej trættes ved at tale om dets skønne Elegier, Cidlis og Semidas i fjerde Sang. Jeg har, siden jeg kom hiem, læst dem –, og læst dem igien – og noget *sødere, vemodigere, hengivnere* kan vel næppe tænkes – kunde ikke flyde af nogen andens Pen end den eneste Klopstoks.

[70] Var jeg nu en baggensianer, eller en øhlenslægianer, vilde jeg

vist tage til Motto over den anden Deel af min Fortælling: Forsøg
engang, at styrte fra en Himmel

– i Helvede –

thi lige af den rene, balsamiske Luft, hvor det uindskrænkede Øje
svævede om fra den ene skønne Gienstand til den anden, hvor mit
Øre og Hierte heller ikke havde savnet Næring, traadde vi ind – i en
lille lav, snæver Stue, hvor de smaarudede, af Solen forbrændte
Vinduer, sad saa højt, at man næppe staaende kunde see igiennem
dem, forudsat Glasset havde været til at see igiennem – og denne Stue
endnu oven i Kiøbet fyldt med ildelugtende Røg – det var hos den
gode Prostinde Krag, som vilde, vi skulde drikke Thee hos hende.
«Arme Kone, som her skal tilbringe dine Dage!» tænkte jeg, da jeg
traadde ind. Men, hun var saa fornøjet i sit dunkle Værelse, viste os
saa glad omkring, at jeg snart tænkte om igjen: «LykkeIige Kone, som
er saa tilfreds med dine Kaar!» – Da jeg intet skrækkeligere kiender,
end at vilde strøe Mismods Sæd i et vænligt Hierte, umagede jeg mig
for at finde den beste Side af alt, og rose hendes lille trange, mørke,
qualme Boelig, i hvilken Gud give hende mange glade Dage!

Mørket, som ikke passer til de slæmme Veje her, bød os bryde op,
og har jeg ikke i lang Tiid, uden for mit ^[71] egentlige Hiem, havt saa
skøn en Dag som denne. Mindet vil vedvare – efter mange Aars
Forløb skal jeg, om jeg lever, i mit elskede Norge drømme mig denne
nittende Trinitatis Søndag 1802, tilbage, glad og erkjendtlig.

Gl: Moer blev glad ved at faae os saa tidlig hiem. I Morgen skal vi til hendes Boelig, Rohavegaard. Sov vel, alle mine Elskte! Ofte har jeg tænkt paa Eder i Dag – ofte har vi ønsket, min gode Lise, og jeg, og Presten, og Sarotje: var dog Koren, var dog vor Koren, vor kiære Skriver her!

Mandag Aften Ja mange, mange Gange i Dag har vore Ønsker været de samme. Sandelig, ogsaa en skøn Dag, om just ikke ganske som i Gaar.

Moer havde ikke været frisk i Nat, dog fik vi hende Gud skee Lov med, og haaber jeg vist, hun vil befinde sig vel efter denne Tour i et saa velsignet Vejr.

Jeg kiender faa Mennesker, med et saa ærværdigt, Fortroelighed indflydende Udvortes, som Kronmand, og fuldkommen svarer hans Indvortes til dette Præg. Desuden forener han med sit redelige, i den allerstrængeste Forstand redelige Hierte, en klar, dyrket Forstand – kort, er en ligesaa retskaffen som interessant Mand. Hans Kone er den sande Qvinde; blød og øm, mild og velvillig, er hendes højeste Glæde at glæde andre. Deres gode, sunde, velopdragne Børn, træde i disse Forældrenes Fodspor – og roelig forlader jeg min elskede gamle Moder blandt disse ædle, simple Mennesker, som ærer og elsker hende, de Gamle som de Unge, som om hun ogsaa var deres Moder.

[72] «Naar jeg nu kommer her igien, er Du borte» sagde <...> Moer, da vi stode færdige at rejse, og Taarene trillede ned over hendes Kinder. Nej, ingen Glæde her i Livet skal være ublandet. Saaledes har Moer nu, siden jeg kom, ja siden hun hørte, jeg skulde komme, stædse ængstet sig ved Forestillingen om Skibsrejsen – men det er dog, at

forbitre sig selv det Gode, man kunde have. Imidlertid kiender jeg mig selv alt for nøje til at finde dette besynderligt.

Inderlig rørt tog jeg Afskeed med det gamle, dog hyggelige Rohavegaards simple, retskafne Beboere. Gud lønne dem i tusende Led deres Ømhed mod min gode gamle Moder!

Tirsd: Aften Vi vare udbudne i Aften til en Kiøbmand Andersen, gift med en af min elskede Lærers, Staals, Broderdøttre, som endnu erindrer med saa inderlig Glæde, de Dage vi, $\leftarrow \dots \rightarrow$ hendes Barndoms og min første Ungdoms Dage, levede, eller henspøgede sammen. Mange Smaating, som jeg havde glæmt, erindrede hun. Der er noget Underligt i saadanne Tilbageblik, noget saa vemodigt, som strax lokker Taarene i mine Øjne. Men den stive gl: Mad: Klein med sin forunderlige Ponny, sin lille befærede Hat oven paa den beperlade Natkappe etc bragte mig snart ved sin plumpe, høje Stæmme ud af mine Drømmerier. Saa utækkelig en gl: Kone synes jeg aldrig, jeg har seet; og hvad det værste er, det Indvortes staaer i nøjeste Forbindelse med det Udvortes. Nok om sligt. [73] Aftenen gik for Resten ret morsomt. Værten er en meget godlidende Mand, der, efter mange Ting at slutte, ikke er saa ganske med Liv og Siæl Kiøbmand. Landinspektør Stokflæt var der ogsaa, en, for sin Alder ualmindelig rask, munter Mand. Her roser man ham ikke. Som Selskabsmand er han ret behagelig – desuden *Nordmand* –

Formidd: gik hen med Brevskrivning. Min Koren skal denne Gang have et meget meget langt Brev, flere af mine Venner skal heller ikke have noget at klage – altsaa maae jeg begynde tidligt. Nu er det den høje Sengetiid – God Nat da!

Onsd: Aften Atter det meste af Dagen hengaaet med Skrivning. Mod Aftenen kom Frue Klein her. Jeg holder mere af denne Kone nu, end i Begyndelsen. Hun tænker vist godt, og meget fiint, som jeg ved et Par Træk i Aften opdagede.

Her kom siden vor gode Naboekone, Mad: Reimer og hendes Datter, lidt senere den norske Jomfr: Stalbok, hvis Udvortes ikke er skønt, men som er almindelig elsket og agtet af alle som kiender hende. I Huset hos den karlemessige Provstinde Wulff svinder vist næppe hendes Dage i Gammen. Saaledes vare vi nu – den blide Hanna Bang kom ogsaa – 9 Fruentimmer paa en Plet, sad rundt om et Bord, sladdrede og spillede et underligt lollandskt Spil, Pabien, udtaltes det. Presten Jensen kom, lukkede Dørren og studsede ved dette Fruentimmerlag, og torde næppe komme nærmere. Han sad lidt hos os, men var meget nedslaaet, da han just kom fra en Syg, Cateketen Asbak her i Byen, som er i stærkt Raserie, og har en meget svag Kone. Denne [74] blide Deltagelse i Medmenneskenes Kummer klæder alle, især Præsten, saa godt. Hans Kald er det jo, at trøste, styrke og husvale; og dette Kald skal min Korens Landsmand nøje opfylde. En anden Gang skal jeg derfor ikke rægne det saa nøje, om hans Appetit end er aldrig saa bergensisk.

Torsdag Aften Da jeg havde expederet min Post i Dag, og vi havde spiiist, gik gl: Moer efter Sædvane hen og lagde sig, og fandt Lise og jeg paa, at giøre det samme, hun med sin Hovedpine, jeg med min Aristipp. Sarotje, stakkels Barn, sad ved vore Fødder ganske fordybet i sin Grandison – ja jeg ^{veed} nok, beste Koren, du vil ryste paa Hovedet, fordi jeg har tilladt hende nu at læse Grandison. Men noget maatte den arme Tøsunge dog have at more sig med her i det stille,

ensformige Rødbye; og vil Du troe, jeg var endogsaa glad, fordi jeg fandt Grandison her – den er dog vist ikke farlig, uden for saavidt den let kan spænde den Unges Begreber vel højt – men høje Begreb om hvad der er Godt og Ædelt – ja, jeg veed alt hvad der i denne Henseende er sagt; men jeg faaer maaskee Tid engang her at opskrive en ^{af de} Samtaler Sara og jeg har havt i Anledning af disse Idealer, og da vil Du maaskee give Dig tilfreds.

Vi stode op, drak vor Caffé, og sad just og undrede paa: om ej Randrup skulde komme her i det gode Vejr, da han traadde ind ad Dørren. Hvor dejligt gik da ikke et Par Timer! «Ja, det troer jeg nok» vilde I vist ^[75] sige, havde I hørt noget af vore Samtaler – «Fruen fik Røgelse fuldt op, det maatte sagtens være dejligt» – Ja virkelig, mine kiære Venner og Veninder, den Maade, hvorpaa han roste nogle af mine Poesier, som han nyelig har læst, kunde ej andet, end glæde fordi jeg troer, denne Mand ej kan sige andet, end hvad han mener – at han ikke fandt det altsammen fejlfrit, bestyrker mig endnu mere i denne Mening. «Jeg har saamen ogsaa giort Værs, sagde han, paa sin egen løjerlige Maneer, og de, som ikke har været saa slette enda» – det troede jeg da nok, og fik ham til at læse op, et – synes mig, virkelig fastingsk Epigram. Jeg skal vel faae det, og skrive det af her, og da fortælle Resten af denne moersomme Samtale – Det er sandt, jeg har ikke fortalt Eder, det Betyk han har været i. En Veninde, som han agter meget, havde sendt ham Elisa, oder das Weib wie es sein soll, rost den meget, og forlangt hans Dom over den. «Hvordan er den?» spurgte han, en af de første Gange vi saaes – «jeg troer saa Gu inte den duer meget.» – Jeg ønsker Dem god Taalmodighed, svarede og gratulerer Dem for Ræsten af mit ganske Hierte – «Ja, det tænkte jeg nok – den er vist snavs, er den inte?» – Og hvad kunde dertil svares?

Dog, Ret maae være Ret – noget deri, for Exemp: i Slutningen, Raadet til hendes Datter, og noget hist og her, er unegtelig meget godt, og dermed trøstede jeg ham. Nu er da denne Veninde –en Frøk: Walmoden – kommet her i Egnen med Baron Lehns Familie, [76] (det er paa Lehns Gods han er Præst) og han har været og kommer daglig hos Baronens. Nu, hvad har De sagt om Elisa? var naturligviis et af mine første Spørgsmaal, da han fortalte dette. «Aa, jeg sa saa Gu den var god.» – «Men det mente De jo ikke» «Ja, hvad skulde jeg gjøre, naar Frøk: Lehn, saasart den blev nævnt, sagde: <det er en Bog, som hvert Fruentimmer bør læse> – men de skal min Sandt nok ha Sandheden at vide en anden Gang.» – Giid I kiendte Manden selv, mine Elskede! jeg veed, han vil blive Eder alle meget kiær. Vi talte meget i Dag igien om vore fælleds Venner. Inderlig ønsker han, at see Norge engang; og blandt hans højeste Ønsker er det et af de første: at kiende Professor Treschow personlig. Ja, det kunde vel ogsaa være en Rejse værd. «Et Bekiendtskab har jeg, desværre, (sagde han med et Skuldertræk) i Christiania.» Ja, han maatte nok trække paa Skuldrene. Manden var –ja giæt! siger Andreas Munthe – saamen os elskelige H^r Ole –

Næppe var Randrup rejst, før vor gode Lund overraskede os ved at komme 2 Dage før vi ventede ham. Her blev en Glæde over al den Gaard. Stakkels Mand, Gud skee Lov han kom her med hele Lemmer! Han havde væltet 2 Gange imens han var borte, og den ene Gang slaaet sig slæmt, saa han halter lidt; dog er det Gud skee Lov ej betydeligt. Det er desperat med den Vælten her i Landet; derfor kjører jeg næsten altid med en slags Frygt, Gud skee Lov, endnu ere Vejene taalelige, og saa væltes dog kun ved Uforsigtighed.

[77] *Fredag d 29de Octb^r*

I Dag er det min Marias 8de Aars Fødselsdag. Dobbelt tungt er det, paa saadanne Dage at være skildt fra Dig, dyrebareste Johan, fra Dine velsignede Glutter og Hiemmet. O ofte, ofte er der vist i Dag blevet talt om Moer, ofte er hun blevet ønsket nærværende, og savnet er vist nok Sara blevet i det lille Giæstebud. Til den næste Fødselsdag I højtideligholde, elskte Smaa! skal I med Guds Hielp ej savne os.

Himlens beste Velsignelser over dig, min Maria! O at Du god og sund mange Gange opleve denne Dag til Glæde for din ædle Fader, Din ømme Moder!

Himlens beste Velsignelser over Dig – over Eder Alle, I min Siæls Dyrebareste!

En slæm Hovedpine har hiemsøgt mig i denne hele Dag, og nødt mig til at holde ved Sengen, baade før og efter jeg havde spiist. I Aften er det bedre, og mener jeg, det er af bare Latter; og smitsom er Latteren vist. Man leer, naar man først begynder, af ingen Ting. Sarotje er rent forstyrret her i Rødbye – saa overgiver har jeg aldrig i mine Dage seet hende. Men de gjør hende til deres Afgud her, baade Bestemoder, og Tanten, men især Lund, som, siger hans Kone, ligger og snakker om hende, og hvordan det skal gaae ham, naar vi reiser, til langt paa Natten. Sov vel, mine Elskede! Min Nyfødte, og I alle, slumre sødt og trygt under Himmelen Varetægt!

[78] *Løvedag Aften* Hvilken Mængde Breve bragte ikke Posten mig denne Aften! Et langt velsignet Brev fra Dig, Du over al Tanke ømme, ædle Koren! og, Tak skee Dig, Eviggode! Alle mine Dyrebare ere friske og leve vel, «saa vel, siger min Johan, som vi uden den elskte Kone og Moder kan leve» – Et andet Stæd siger han: «Ogsaa du, min Christiane, føler under alle dine glade Adspredelser, midt i dine Ungdoms Venners Kreds, Længsel efter os og dit Hiem – og Vee mig og mine Børn, om det ej var saa!» – Dog, jeg kunde fristes til at udskrive mere end det halve Brev, skulde jeg anføre alle lignende Stæder – Himlen lønne Dig, Du Ædle, lønne dig i min og Dine Børns usigelige Kierlighed, i Alle gode retskafne Menneskers Agtelse!

Saa fik jeg ogsaa et langt, inderlig morsomt Brev fra Broderen Wangensten, som var mig dobbelt kiært, da det baade ved udtrykkelige Ord og den muntre Tone bekræftede de glade Efterretninger om den kiære Moer Wilbergs fuldkomne Bedring. I samme et Par Ord fra min egen Skioldrup, ogsaa saa inderlig kiære, da de ere et Beviis paa, hun næsten fuldelig har overstaaet de saalænge frygtede Meslinger. Gud skee Lov, for alle de glade Tidender fra Hiemmet! N° 3, et Brev fuldt af Æmhed og Længsel fra [79] en af min allerførste Ungdoms Veninder, Mad: Smith i Nachschau, ogsaa en af min fordums Lærers og Vens, Staals, Broderdøttre. Jeg troer nesten, hun kommer her, da jeg har skrevet, jeg ej kan komme til hende, og hun endelig, siger hun, maa see mig een Gang endnu i Verden. N° 4 fra Capit: Petersen; et underligt underligt Brev. I Khn træffer jeg ham. Gud give denne unge talentfulde Mands Vandel maatte føre til et for ham lykkeligt Maal! O at han blev udrevet af den Kreds, af det Dydens og Venskabs Tæmpel, hvor Lasten selv maatte forbædres, hvor den

vilfarende Yngling sikkert blev ledet paa Lyksalighedens Vej!!!

Endelig N° 5, fra den gode, til mit Tarv og min Fornøjelse utrættelige Boetius. Men, desværre, en Efterretning heri nedslog ^{mig} ganske: Et af mine Breve til Dig, elskte Johan som var sendt til B:, kom først Onsdag istæden for Fredag – Forrige Fredag har altsaa Du, evig elskte Koren, savnet Brev fra Din C – hvilken usigelig tung Dag for Dig! O Du veed ikke hvor mismodig denne Efterretning har gjort mig. Den, Dig saa kiære Fredag, har været Dig en kummerfuld Dag! Dog, var kun disse skrækkelige lange 8 Dage forbie, da skulde Din Glæde blive des større, naar Du faaer 2 Breve paa engang, naar Du seer, det ej var Din Christianes Skyld, men den falske, sødtalende Kammerraad Kleins. O at jeg havde udøst al min Harm over ham! Ja, han skal vide det. Jeg husker ret godt, da man herfra [80] bragte det ned til ham, sagde han: «Postsækken er alt lukket, men for Fruens Skyld skal jeg gjerne aabne den» Hvortil denne Hyklertone? Kunde han ikke rent ud sagt, det var for seent, og givet Brevet tilbage, saa kunde jeg let faaet det til Marieboe og Du, Dyrebareste, havde ikke havt 8 saa tunge Dage, som jeg let forestiller mig disse er og maa være Dig; og Gud veed, jeg kan heller ikke være roelig, før jeg veed Dig, Du Gode, beroeliget.

Jeg kan, jeg tør ej sige: «sov vel, Johan!» O du sover vist ikke vel, ikke trygt, før Du seer, at Din C: og S: intet fattes. Thi at det skulde være Forsømmelse fra min Side, nei, det falder Du ei paa. Men, foraarsagede det Dig mindre Bekymring, hvor gjerne leed jeg da ikke denne Uret! O var det dog atter Fredag!

Søndag Aften Gud forlade den Knudsen, som efterlod sig her saadan Mængde Exempl: af de Krigsviser, han sang og lod synge paa

sit Tog! Hvor man kommer skraales de i højen Skye og «de sparer ej Krudt» – Nej, det veed Gud, de sparer ei deres Lunger heller.

I Aften vare vi budne til Presten Jensen – der var Kleins, Mad: Reimer og Datter, Stokflet, og Casserer Grønnegaards. Aftenen gik som saa. Overalt, naar jeg seer ^[81] Folk gjøre sig Umage for at more sine Giæster *efter det Begreb de selv har om Moro*, stræber jeg af al Magt at være, i det mindste lade munter – saa gjorde jeg og i Aften. Dog, ej før jeg havde fortalt H^r Kammerraaden hvorlunde pent han havde baaret sig ad med mit Brev, eller Brevene; thi der var flere, om jeg husker ret, til Byedøttrene mine. Men, om det kom en Postdag senere, vilde det ej sige saa meget, da de intet vist ventede, som Du, dyrebareste Johan! – Han blev I heel betuttet, vilde udstamme nogle Undskyldninger; men det gik i Staa for ham. Havde ej hans Kone været nærværende, sikkert skulde han havt mere. Og hvad hielper det? Vistnok intet hos denne forhærdede Synder; men det hialp mig – Jeg kan intet have paa mit Hierte mod nogen – Presten havde været paa Lungholm i Dag til Middag, og bragte en Hilsen og Invitation med til mig og Sara fra Kammerherre Lehn, at spise der Tirsdag Midd:, da hans Eqvipage skulde afhente os. Det var underligt, at invitere os, og ikke min Syster og Svoger, hos hvem jeg logerer. Deels herfor, deels fordi jeg intet Kald føler til dette Besøg, har jeg nu i en Billet til min gode Randrup bedt ham undskylde mig. I Morgen skal vi endelig til Fuglse, og en Dag til Saabyes. Saaledes at flakke de sidste Dage jeg er her rent bort, er ej Ret, især da Moer ikke er frisk. Hun har lagt hele Dagen. Alt for tungt bliver det, skal jeg ej see hende oppe og nogenlunde frisk inden jeg rejser. Sov vel, mine Venner! jeg venter ikke den roligste Søvn.

[82] *Mand: Morg* Og fik den ikke heller. Som jeg hører har Lund heller ikke været rask i Nat, dette, og at Vejret var saa graat, gjorde os længe uvis om Rejsen. Nu er det bestæmt, Vejret klarer op, og jeg sidder her i fuld Pomp, færdig paa første Vink.

Denne Dag, som jeg har længtes saa meget efter, gruer jeg nu for. Skal jeg ikke see alle de Stæder igien, hvor en stoer Deel af min glade Ungdoms Dage (de gladeste af den) henrandt saa sødt i min elskede Maries og hendes værdige Mands Selskab – hvor deres, mere end Syster- og Broderømhed gjorde mig Livet saa behageligt, endog da, beste, eneste Koren, da jeg troede jeg, berøvet Din Nærværelse et skrækkeligt langt halvt Aar, ingen Glæder skulde finde. Disse Stæder skal jeg see igien – men Dem ikke –

Presten Jensen var her nu igien, for at overtale mig til den Lungholms Rejse. Hm, hvor kan det være ham saa magtpaaliggende! Baronesse Lehn ønsker det saa meget, sagde han – og fra hende allene maae det ogsaa komme altsammen. Ja, jeg nægter ikke, kunde jeg see og lære kiende denne min eviguforglæmmelige Hedevig Augustas kiæreste Veninde, som alle der kiender hende, roser som et ædelt, vittigt Fruentimmer, kunde jeg gjøre hendes Bekientskab uden videre Ceremoni, vilde det være mig meget kiært. Nu er Sædlen borte til Randrup – og nu skal vi afstæd –

[83] *Tirsd: Morg* I Aftes kunde jeg ej faa skrevet, det blev for seent. Jeg vil nu i al Korthed – om jeg kan være kort – fortelle Eder Dagens Begivenheder, i Gaar, forstaaer I. Kl: 11 rejste vi herfra i det dejligste Vejr, som den hele Dag ogsaa har lignet en Midsommerdag langt mere, end en Novbr: Dag.

Det høje Fuglse Kirketaarn seer man næsten over hele dette flade Land, i det mindste paa denne Kant. Synet af det har alt tit, næsten hver Gang jeg har været her uden for Byen, og især da jeg kom hertil, fyldt mine Øjne med Taare. Det gjorde det ikke i Dag, som om jeg havde havt i min Magt at gjæmme eller spare disse Taare til andre Gienstænde. Men mit Rejseselskab var muntert, og jeg holdt det ud med dem, til vi nærmede os Byen. Hver Plet jeg saae, var mig saa bekiendt, smilte mig, syntes jeg, saa vemodig i Møde – som Dagen før min Afrejse herfra Landet sidst, da jeg graadende tog Afskeed med hvert Træe, hvert Straa – Underlige vare mine Fornæmmelser, da jeg rullede ind i Gaarden – til Lykke kom vi ind i det første Værelse uden at see nogen. Her var alting forandret. Underlige Modsigelse i det ubegribelige menneskelige Hierte! Her var andre høje Vinduer, malet og pyntet, og alt dette var mig saa modbydeligt – næppe kunde jeg hilse Provsten Wikman, den lille, svage, sagtetalende Mand – jeg maatte vende mig bort – han var Staals Eftermand. Nej, det var ikke mit gamle, muntre, fortroelige Fuglse – her, som paa Castrup, var rigtig nok alt smukkere, modernere end i min Tiid – men med de gl: Meubler og gamle [84] Beboere var naturligvis min Glæde ogsaa bortflyttet. Alt, alt saa forandret! Kun mit Hierte saa ganske det samme –

Provstinden var gaaet ud i Marken, sagde Manden. For ikke at tabe Tiden, gik vi, til hun kom igien, ned at see til den gamle Mad: Thonboe. Her var det som i fordem Dage, hvad Værelser og alt det angik, og da her ogsaa den Gang boede en god <...> gl: Kone som jeg holdt af, fandt jeg mig saa vel her – Vi spiste, drak Caffé, fik dejlig Frugt, og snakkede om gammelt. Den gode Kone glædede sig inderlig ved at see mig igien, og ved at høre fra sin Søn – Denne Kone havde en

Datter – Du kiendte hende jo, min Koren! en uskyldig, munter, sand Naturens Datter. Hun blev gift, blev i egentligste Forstand bunden til en ægteskabelig Tyran, hengræmmede taus sit Liv, og døde i fejreste Alder, begrædt af alle dem, som kiendte hende; og først da, som det giærne gaaer, skiønnede den Elendige, hvad han havde havt og tabt. Han er gift igien, og har – hvad der vilde glæde mig, om *han ene havde* faaet det – nu Kam til sit Haar, som det hedder. Men, hun er en Ravnemoder ved den ømme, blide Kirstines Børn, den Afskyelige – dog, hun var engang saa god, saa skøn og god, var mig saa kiær – o Riche [85] Holst, da Du sidste Gang flød hen i Taare ved vor Afskeed i mit lille Kammer i Fuglse, da Du stod for mig som en sørgende Engel – kunde jeg da troe, Du engang skulde blevet hvad du nu er! Du Ulykkelige! egen Mishandling, fejlslagene Haab, saa grusomt fejlslagene Haab har forvandlet Dig, Du sagtmodige, blide Qvinde, til en Furie – Hermes maledede altsaa ikke, som han saa tit beskyldes, som jeg selv har beskyldt ham for, et unaturligt Uhyre i sin Concordia – her har vi den sande Original til hiint Malerie. O, dog blive ikke Din Ende som hendes, arme Ulykkelige!

Maaskee mere om hendes Hendelser en anden Gang. Vi kom tilbage til Prestegaarden, hvor vi fandt den ret takkelige, huslig klædte Provstinde, hvis hele Væsen og Udvortes stod mig saa godt an. Hun er ogsaa Stedmoder, men just Contrast af ovennævnte. I Haven var jeg nu ogsaa; den var ej peen som i min Marias Tid, som intet Ukrud, intet Uskiønt taalte, naar hun kunde faae det bortryddet eller forandret. Især var Havevæsenet hendes Lyst. Af alle mine i Træerne skaarne Navne, var kun faa Stæder kiendelige Spor tilbage. Jeg kiendte dem alle, erindrede saa rigtigt, naar, og under hvilke Omstændigheder jeg skar ethvert især. Og dette overvældede mit Hierte – Jeg gik, og man

lod mig gaae ene, ubemærket – I Enden af Haven ved en Stakitdør ud til et stort Vand, fik jeg først Luft. Taarene flød [86] og jeg kunde aande igien. Men ej blev jeg derfor lettere – dog, takket være den Tvang Selskabelighed og Vane paalægger os, da jeg kom tilbage i Værelserne og til Thebordet, kunde jeg tale – om Vejr og Vind.

Det paafaldene Mørke bød os afbryde Besøget. Vognen lod vi komme efter, og gik den nydelige Vej til Kirken, ud af den lille Baglaage – og hvor mangen glad Tour har jeg gjort mig! Det var altid min kiæreste Spadservej – den lille Broe ved Degneboligen, den Steen som laa uden for Dørren, hvor jeg saa tit, naar jeg hentede den godlidende Bylov op til hans Ven og Skolekamerat, Staal, krøb op for at faae Klinken op indenfor – alt det var som før, havde jeg været ene og ubemærket, jeg havde ej baret mig for at krybe derop – men, ingen smilende, takkelig Degn, ingen glad Børneflok var kommet mig i Møde. Kun Din Grav saae jeg, min ædle Staals Ungdomsven. Ogsaa Dig dræbte Kummer over denne Din Vens, Din Velgiørers Tab; ligesom han selv ved sin Maries Savn stundede glad til Graven, saa stundede ogsaa Du til Din, da han var Dig berøvet. Alle bevidne, de ej saae Dit ellers altid smilende Ansigt opklaret siden hans Død. Fred med Dit Støv! –

[87] Og med Eders, med Eders I Dyrebare! Næppe vovede min Fod at betræde Eders Grav – hvorfor maatte den ej blive under den frie Himmel paa Kirkegaarden? Da havde jeg henknælet, vædet Eders Aske med taknæmmelige Taare – Her, under den skumle Kirkehvelving var det mig saa ængsteligt – Jeg ilede op til Alteret med Sara, knælede, hvor jeg for 15 Aar siden knælede som Brud – «her sagde jeg, blev Din Fader og jeg viede» – mere fik jeg ikke frem. Det

kom mig for, som hele Hvælvingen laa paa mig – jeg maatte ud, kastede endnu et – ak det sidste – Blik op til Alteret, til Prækestolen – syntes see Dig, høre Dig der, elskede Lærer, hvor jeg saa mangen Gang med et rørt Hierte saae og hørte Dig – Det er forbie!

Endnu engang nød jeg den skønne Udsigt fra denne her saa sieldne Højde. Nej, jeg blev aldrig færdig, skulde jeg her kun her prøve paa at nedskrive alle de Erindringer fra svundne Dage, alle de Fornæmmelser som væxlede i mit Inderste i disse faae Øjeblikke – Jeg maatte følge de andre. I en Pileallee tet ved Degneboeligen ledte jeg forgiæves efter Dit Navn, dyrebare Koren, som jeg her saa mange Stæder havde skaaret tilligemed mit. Den Gang modtog Barken paa de unge smækre Pile saa villig de kiære Træk. Selv var jeg den Gang ung og smækker som Pilene, men Gud skee Lov, hiint velsignede Træk staaer uudsletteligt i mit Hierte. Alderen prænter det dybere ind – men det stod heller aldrig der blot i Barken –

[88] Ved Ideeforbindelser kommer jeg her til at erindre et lidet Stykke jeg, et Par Dage før jeg forlod Hovind oversatte af en tydsk Musenalmanak. De lyder som saa:

Villig imodtog din unge Stamme
mit og – den Gang min – Sophies Navn.
Uforandret staaer de der de samme,
minder mig saa bittert om mit Savn.
Kiære Træe, spot ej med mine Smerter!
Kunde jeg alt som et Blændværk see!
Tidens Haand har adskildt disse Hierter,
som din Bark saa troet forenede.

Vi vare endnu, før vi forlode Fuglse, inde hos en en Sletting, gift med en Jomfrue Barhusen, begge begge fra forrige Tider. De har et net lille Hus, overalt meget pynteligt, kun undres det mig, naar Folk bygger, at de indretter Værelserne saa lave og smagløse. Her var desuden en fæl Hede og Tørvelugt, som gjorde mit Hoved rent rent – det var ikke saa rigtigt før. Et Par vakre Glutter og nogle ret nydelige Kaabberstykker forestillende *Abelards og Eloises Farvel, og deres sildigere Møde*, morede mig imidlertid ganske godt, til Vognen kom. Saa forlod vi det kiære, mig evigdyrebare Fuglse – sandsynligviis for sidste Gang –

[89] Det var ganske mørkt, da vi kom hertil. I det samme jeg steg af Vognen, tog en mig trofast i Armen og hvem skulde det være, uden den altfor gode Randrup. Paa sin Fod var han gaaende herind for at formaae mig til at rejse til Lungholm i Dag. Sandelig, for hans Skyld vilde jeg gjøre mere. Jeg lovede det. Han sad her en Times Tiid. Var det den Stæmning jeg selv var i, eller kom det af, Moer endnu var syg, eller var han virkelig sørgmodig? Jeg syntes stædse, jeg saae frembrydende Taare i hans Øjne. Sara endog bemærkede det. Da han gik, tog han saa underlig Afskeed, som om vi ikke skulde sees mere og dog tænkte han, vi i Dag skulde samles, lovede ogsaa at komme her endnu 2 Gange inden Søndag, og maaskee, at følge mig og min Sarotje til Falster, hvor vi da paa engang skulde besøge Faye. Han gik hiem igien, det var mørkt og rægnede, og gaae ene i sligt Vejr og saa seent en halv Miil, er dog ikke saa godt. Vi bad ham alle saa meget om at blive; men den ømme Søn vilde, torde ikke, for ej at sette sin Moder i Bekymring. Gud give, han var kommet vel frem!

Resten af Aftenen tilbragte vi hos vor Naboe Grønnegaards paa

sædvanlig rødbyesk, som er haardt at fordøme efter saadan en Dag, og Samtale med Randrup. Men disse vore Naboer ere meget prægtige Mennesker, gode og tiænstagtige. Skylden til min ^[90] Kieden laae vist ikke i andet end mit eget i Dag alt for forkiælede Jeg.

«Men er Du ikke pyntet, ikke reist til Lungholm endnu? Christiane! Naar skal det da blive» – –

Ja, det veed Gud! Da jeg vaagnede i Dag, vedvarede endnu den Rægn og Storm som har raset hele Natten. Jeg hverken var eller er rigtig frisk, og besluttede, ikke at tage bort, om der ingen lukt Vogn kom. Men see, Kl: 10 kom her en simpel Bondevogn, med et eneste lille Sæde, og skulde, efter Forvalterens Ordre, afhente mig. Men jeg takkede skyldigst, satte mig hen og skrev til Frøk: Lehn: «at jeg ikke var vel, og ej torde vove mig ud i saa rasende et Vejr paa en aaben Bondevogn – Desuden ventede jeg, efter H^r Jensens Sigende, *den lovede Equipage til mig og min Datter* først Kl: 2, til hvilken Tid jeg havde haabet at blive bædre etc».

Og nu sidder jeg Gud skee Lov her i Fred og Roe og sladrer med Eder, mine Elskede, og skal nu begynde mit Brev til Dig, min Johan, saa snart jeg har min Caffé til Livs, som skal smage godt i dette fæle Vejr. Var kun min stakkels Moer brav! Hun var oppe, men maatte til Sængs igien. Dette er det tungeste af Alt –

^[91] *Aften* Der hjælper ingen Snak, jeg maae til Lungholm i Morgen. Imod Aftenen kom en Tiæner ridende med en meget forbintlig Sæddel fra Frøk: Lehn: «at hun selv i Morgen vilde have den Glæde at see til mig, haabede da at finde mig saa vel, at jeg kunde følge med tilbage

o.s.v. I seer da nu, kiære Venner, jeg ej kunde svare andet end: at jeg, saa fremt Vejret og min Helbred tillod det, skulde vist have den Lykke, at see hende og Lungholm inden Kl: 12; bad hende, ej at ulejlige sig med min Afhentelse, da min *Svoger hos hvem jeg opholder mig* er saa god at skaffe mig Befordring etc – Og nu, Giid Vejret blev taaleligt! Sarotje er just ikke meget for denne Tour; men, du faaer taale det, Pus! siger jeg til hende.

Nesten tre Sider har jeg fuldskrevet til min Johan, da han ellers vist vilde faae for lidt med denne Post; og saa veed jeg, der vanker Utak – som jeg dog rigtig aldrig forsetlig har fortiaent. Sov vel, Elskte! jeg fryser saa jeg næppe kan holde Pennen. Det er næppe saa koldt i Norge.

Onsdag Morgen Vejret er taaleligt, og nu skal vi lave os til Rejsen. Et Brev fra Dig, Du beste Johan, med Penge i, kom nu i dette Øjeblik, Kl: 10. Det var fra 15de Octb^r altsaa meget tidligere (hvad jeg vidste forud) end Dit sidste. Men dog saa kiært – som ømt og glædeligt. Sara sidder nu saa glad, glæmmer Vrantenhed over Rejsen, Frygt for Vejret, og hvad der ellers er i Vejen, af Glæde over det kiære Brev fra Faer – jo, det troer jeg nok! Du har Aarsag at glæde Dig, min Sara! Hvor findes en ømmere, kierlige Fader, end Gud har givet Dig? O Du er lykkelig som jeg – bliv det ogsaa som jeg – Din Barndom er ulige glædeligere end min – Din tilkommende Alder blive min saa lig, som hiin var Din ulig –

[92] *Torsd: Eftermidd:* Først nu, da jeg har min Post færdig, kan jeg fortælle lidt om Gaarsdagen. Ja, meget bliver det nok ikke, da vi venter hvert Øjeblik den kiære underlige Randrup, hans Moder, og flere

Fremmede. Til de kommer, sladdrer jeg saa giærne med Eder, Elskte!

Vi kom til Lungholm Kl: 12 efter Løfte, i et meget skjønt Vejr. Langt nede i Gaarden kom Frøk: Lehn os i Møde, for at advare os om, ikke at kiøre over en Broe, der ej var sikker (de opholder sig kun sielden og meget kort der). Saa blid og takkelig, skjøndt langt fra ei saa skjøn som hendes og min Veninde, forekom hun mig strax hun talte, at ligne hende. Ogsaa har, efter alles enstæmte Vidnesbyrd, som har kiendt dem begge, deres hele Tænke og Handlemaade megen Overenstæmmelse. I kan troe, jeg havde en saare skjøn Dag. Kammh: Lehn var her i Rødbye, hvor der var Aastædsmøde, og kom ei hiem, uagtet der ventedes med Midd: Maden efter ham til mørke Nat. Det var ej bleven forbie før. Men det var det samme. Foruden Frøk: Lehn, var der en lille sød, blid 15 Aars Pige, hendes Systerdatter, en Frøk: Barnes, som siden Moderens Død opdrages hos denne Tante, vist nok en fortræffelig Opdragerinde; og Frøk: Walmoden, hvis Broder er gift med en anden af Lehns Døttre (en meget moderne Dame – siger Rygtet – Gemahlen ligesaa ^{frie} paa sin Side) ogsaa en godlidende, meget snaksom Pige, men, efter mit Tykke, lidt mindre naturlig, i det mindste i Sammenligning ^{med de andre to}, end jeg giærne seer Folk. Dog, hun var saa inderlig venskabelig, saa – hvad skal jeg kalde det? – man maatte holde af hende alligevel. Her har I nu Husets egne. Mad: Faye var kommet der Aftenen før – hendes Mand og Randrup ventedes – var det mig ej en Festdag? Mad: Faye forekom mig ulige behageligere nu, end ved vort Møde første Gang i Kbhn. Da var hun mismodig over, ikke at kunde blive i Kbhn selv saa længe som hun havde tænkt, da hendes Mand endelig maatte strax tilbage igien.

[93] Da der ej ventedes tidlig Midd: Mad, fik vi dejlig Chokolade med

behørig Tvebakker, og siden Æbler og Pergamutter, som den lille Christiane Barnes skrællede med sine smaa nydelige fede Hænder – Vore Samtaler væxlede hvert Øjeblik, som det giærne gaaer ved nye Bekiendtskaber, dog vare vi for det meste i det elskede Norge, og især paa Mork. Mangen Taare flød i Gaar ved Dit Minde, eviguforglæmmelige Hetgen! o, her var Du og Dit Værd kiendt; her kunde jeg igien, første Gang i lang Tiid, tale om Dig af mit Hjertes Fylde, og blive saa ganske forstaaet. Saae Du ned til os, var Du usynlig nærværende (o at Du havde været det!) Engel, da har Du velsignet os –

Da Mad: Faye kom ind, blev Samtalen endnu mere afvæxlende. Iblandt andet blev der talt om Broderie. «Jeg har intet nydeligere seet, sagde Frøk: Walmoden, end en Portefll:, Secretair Keiser i Kbhn havde faaet fra en Systerdatter i Norge» – Men havde I seet, hvor Saras Øjne oplarnedes! Hendes kiære Sine kiendt, omtalt, og rost her, saa langt fra Norge! Nu var hun ej længere Ordkarrig. Ganske af sit Hiertes Inderste beskrev hun nu hele Wilberg, Indretningen, og blev ikke hendes Lærerinder, Skildruppen og liden Dolly glæmte. Saa veltalende har jeg sielden hørt hende. Min nysselige Portefll: kom nu ogsaa for en Dag, og paa den kunde de ej see sig trætte. Frøk: Lehn skal være en en i dette Arbejde.

Men snart blev Tonen forandret. Endnu var ingen kommet. Vi hørte en Vogn, fløj til Vinduerne, det var ingen af de Ventede, men Berton (Kammerjunker) gift med den af Lehns Døttre som først var forlovet med den ene, siden gift med den anden v. Krogh, og som, siden den Førstes Død, aldrig har været enten frisk eller glad. Hun var tidlig i Sommer rejst til Badet, og har siden opholdt sig i Dresden, hvor han i høst var nødt til at forlade hende og rejse hid til Søholt. Da var

hun i Bædring, men i Gaar fik han Breve – der er intet Haab om hendes Liv – i 8 Dage har hun ej talt, næsten intet kunde synke. Hun ligger i de græsseligste Krampetrækninger – Alt dette fremhulkede den ^[94] arme Mand; Systemen og de fleste Tilstædeværende flød hen i Taare. Paa mig har det en underlig Virkning at see en Mand græde – græde med kunde jeg ikke – det arbejdede saa underligt i min Barm. Sara gik hen i en Krog – ingens Taare flød stridigere end hendes. Mine Øjne fulgte hende. I hendes Ansigt læste jeg saa tydelig: «om dette var din Fader – om han fik sligt Budskab – Moer laae for Døden» – Jeg spurgte hende paa Hiemreisen. Hun havde rigtig tænkt saa, og tillige paa Bertons lille Søn, som skal sørge og længes saa inderlig ak og saa forgiæves! – efter Moderen. O Held mig, at jeg saaledes læser Tanken paa mine Børns Ansigter, at jeg endnu aldrig tog Fejl! Saalænge jeg kan det, veed jeg, jeg er en lykkelig Moder –

De paalagde sig ingen Tvang for at synes muntre; et Bevis paa, at de troede mig være et Væsen, der ej behøvede blot at mores. Sara havde de fra Begyndelsen syntes godt om. Hiin Deeltagelse gjorde dem hende endnu mere interessant. Jeg har heller ikke ofte seet hende holde sig saa til Fremmede som her. Thi ogsaa heri ligner hun sin Fader, at hun maae kiende sine Folk nøje, før hun giver sig af med dem. Men alle disse Mennesker vare jo ogsaa saa gode, saa ligefrem – Koren selv vilde snart fundet sig hiemme her. At gientage kun endeel af alle de Forbintligheder, der her bleve mig sagte, vil I spare mig for, Elskede endskiøndt de bleve mig sagde paa en Maade og i en saa inderlig Tone, at jeg ej kunde antage dem for blot ^[95] Smiger. Dog tilstaaer jeg oprigtig, at jeg ikke ret godt begriber, hvordan man i saa høj Grad kan interessere sig for en ganske Fremmet. Vist nok var det

Hyklerie eller misforstaaet Beskedenhed om jeg nægtede, at jeg vidste Grunden hertil, som deels var min Elegie over Frøk: Krogh, deels Randrups alt for venskabelige Udladelser om hans saa over alt agtede Dichmans Ungdoms Veninde – Men nok for denne Gang om det kiære JEG. –

Først henimod Aftenen kom Faye og Randrup. Jeg har glæmt at sige Eder, Børn, at just da vi steg paa Vognen bragtes mig et Brev fra den troe Svend, Boetius. Dette Brev indeholdt blandt andre behagelige Ting, en Anmodning fra Dichman til Randrup: at han smukt skulde følge mig og min Sara til Kbhn. Mad: Faye havde sagt mig strax hun saae mig, at hendes Mand havde faaet et Brev fra Dichman selv, hvori han saa inderlig havde bedt ham, enten selv følge os til Hovedstaden, eller formaae Randrup til det. (Gode, kiære Dichman, som saa broderlig sørger for os!) Vi saae dem derfor ikke snarere, end vi, alle som een, stormede ind paa dem Begge med Forslag, Bønner, og alt hvad den qvindelige Veltalenhed kunde afstædkomme. Nu har jeg jo før sagt Eder, at den gode Taagerup Prest halvvejes havde lovet os før, at følge os til Nykiøb. Dette Løfte gientog og bekræftede han nu; men mere var ej at tænke paa. Vi havde faaet ham op i en Krog, hvor vi alle stode omkring ham, nogle bad, nogle befalede, nogle fordrede Grunde. Han gav kun en: uovervindelig ^[96]Afskye for Kiøbhn. Jeg vidste, naar Forestillingen om de glade Aftener vi samlede skulde have hos Dichm: ej lokkede ham, hialp intet, og derfor taug jeg. Aarsagen til denne Afskye for Kbhn nægter jeg ikke, jeg grumme giærne gad vide. Dog forske efter sligt, især naar jeg mærker den Paagiældende ej ønsker det, var aldrig min Maade –

Den gode, blide Faye angav saa mange og uovervindelige Aarsager

som hindrede ham i at opfylde vore Ønsker, at vi strax bleve tause; dog lovede han, hvad der, sagde han, altid havde været hans faste Forsæt: at følge selv, om det blev ham mueligt, hvis ej da skaffe mig sikkert Lejde over Govense og ind i Sielland et Stykke. Er jeg ikke dog et lykkeligt, lykkeligt Menneske? Nu har jeg saa sikkert, og saa behageligt Følge over begge Sundene, maaskee lige til Walløe –

Da ingen Kammh: Lehn kom, og det begyndte at mørkne, torde jeg ej opsette Hiemreisen. Middagen var forbie længe siden, og jeg følte ikke, eller havde følt Mindelse om den. Dog, de fandt alle, det slet ikke gik an at rejse uden at faae et ordentligt Maaltid, og maatte da jeg og Sara til Bords, hvor vi da slap med en 2, 3 Rætter, og en knap halv Times Sidden. Imidlertiid var der forspændt, og efter behørig Afskedstagen fore vi hiemad, hvor de ængstelig havde ventet os, da det var seent. Saaledes endtes denne Dag, mine ^[97] Venner som jeg ikke for meget vilde undværet. At lære kiende gode, ualmindelige Mennesker, er altid en sand Vinding, skiøndt vi ikke altid veed, strax at sette Priis paa den. Og er man saa lykkelig at blive kiendt og yndet af slige fortrinlige Væsner, troer jeg – og sikkert vil ingen af *Eder* modsige mig – at man med Føje kan sige: I Dag har jeg levet –

Paa Hiemvejen i det dejligste Maaneskin, hørte jeg med Fornøjelse bekræftet hvad jeg hele Tiden havde seet: at min Sarotje ej havde glædet sig mindre end jeg. Havde hun hørt alt, hvad der var blevet sagt om hende, vilde hun maaskee været endnu gladere. Thi hvilket qvindeligt Hierte hæves ikke ved Roes, især af Mennesker man agter og ynder?

Torsdag Aften Men heller ikke denne Dag gik unydt hen. Da jeg

havde skrevet til Dig, beste Johan, og vi havde spist, satte jeg mig hen i Roe med min Aristip (det gaaer ellers kun smaat med Læsningen her) for paa den behageligste Maade mueligt at $\leftrightarrow$ fordrive et Par Timer til vor gode Randrup hans Moders og Provstinde Krag's Komme, som vi ventede, og som var her Kl: henimod 4. Nu kan I nok troe, den Aften gik fornøjeligt. Randrup, som havde læst begge mine Billetter til Frøk: Lehn, fandt, at jeg havde truffet den rette Maade, saavel i Afslaget, som i mit Løfte at komme. Vi fortsatte paa en Maade den forrige Dags Begivenheder ved at meddele hinanden vore Tanker om adskilligt. Giid jeg dog – da I ej kan lære at kiende denne Præst selv – [98] kunde give Eder et nogenlunde rigtigt Begreb om ham og alle hans Synderligheder! Men det vil blive vanskeligt. Havde jeg kiendt Wanting nøjere, troer jeg efter ^{hvad jeg af} mit korte indskrænkede Bekientskab til ham kan slutte, at han og Randrup havde haft noget fælleds. Dog, i mange Ting, f:E: i at sige hvad man kalder *smukke Ting*, har han ^{Randrup} ganske og aldeles sin egen Maade, det er jeg vis paa. (Nu skal jeg ogsaa gaae til Bekiendelsen, og fortelle Eder, at han har haft denne min Dagbog, som jeg endelig maatte give ham med hiem, og at jeg først i Dag, Søndag, skriver alt dette. Men for Skik og Ordens Skyld, gaaer vi nu atter et Par Skridt tilbage, om I saa behager.)

Fredag Vare vi, efter Indbydelse, i Erindelev hos Saabyes. Den gl: Prest, som længe har været sengeliggende, fandt jeg ulige bædre, end jeg havde formodet. Hans Munterhed er, som da jeg i forrige Tider kiendte ham, og falder nu som da, lidt i det Tvetydige. Man maae sette det paa hans Tidsalders Regning, da sligt var Mode – en af de afskyeligste Moder og Vaner jeg kiender, og som altid, især hos den Yngre, burde revses med afgiort Foragt. Den gl: Mand, der var saa glad

i at see mig, kunde jeg ej andet, end holde noget til Gode, og sad troet hos ham den meste Tiid vi var der. Kun min Sara saae jeg saa meget mueligt at beskæftige, saa [99] hendes Opmærksomhed var henvendt til andre Ting. Intet saarer mit Hierte mere, end at see og vide den uskyldige Pige eller Yngling i et saa kaldet godt Selskab, hvor Tvedydighedernes Gift saa uformærkt, jo finere jo farligere, indaandes i det rene, ubevogtede Bryst, hvor den ofte indæder sig, og aldrig mere udryddes –

Mad: Saabye er en i sin Alder (53 Aar) meget, ja ualmindelig vakker Kone, og meget takkelig. Hendes Siæls Styrke findes ej let Magen til. Nesten kunde man kalde det Mod, hvormed hun har baaret de smerteligste Lidelser, Heltemod. Endogsaa nu seer hun den tilkommende, vist ikke lyse Fremtiid i Møde, og taler om den med en Rolighed, som jeg beundrer, saa meget mere, som jeg føler, hvor ulig hende jeg i lige Tilfælde vilde være og handle. Hendes eneste eneste Datter, en 18 Aars Pige, ligner meget sin ældste Syster, min fordums Svigerinde. Uden at være smuk, er hun en ganske artig Pige, men har langt fra ej Moderens Ynde – dog, lang bædre synes jeg om hende, end om en Jomfr: Hardong, forlovet med ^{en af} Sønnerne (som er Capellan hos Faderen) en høj, rank, ret godt skabt Pige, men hvis Væsen slet ikke vilde staae mig an. Dog, ved første Øjekast kan og bør ingen bedømmes, hun havde desuden været syg, og saae ilde ud; det kunde vel og hænde, at hun endnu ikke befandt sig vel; og hvem viser sig da just til sin Fordeel? Foruden Capellanen, et meget godt, beskedentligt Menneske, er en anden Søn endnu hiemme, som [100] har forpagtet Prestegaards Avlingen, og bygget sig en net lille Boelig strax derved. Dette er, efter alles Sigende, ogsaa et meget godt Menneske og ikke

utækkelig, men mig er han en Smule for lystig, for frisk, og slaaer vel meget over, eller, som vor gode Justiskar kaldte det, smør til – Kun et Exemp: Han fortalte, at han paa en Klapjagt forgangen Dag fulgte med Kammh: Berton og flere til Lungholm. Der var Fr: Walmoden, Lehns Datter (før omtalt). Han vilde kysse hende paa Haanden, men – «hvad kan det forslaa» – sagde den fine Frue – og rakte ham Munden – «Ja, svarede han, tillader Deres Naade det, saa gaaer jeg saa Gu rundt» – og det gjorde han da, og alle Damerne – Frøk: Lehn, Walmoden, og Barner, stode der og lode sig kysse af den Laps – Jeg kunde, kan I nok tænke, ej tie reent stille til saa grovt Pralerie, men lod ham, ikke saa fint enda, forstaae det var Løgn i hans Hals.

Vi bleve i Erindelev saa længe vi torde for Mørket, da det var tyk Luft, og intet Haab om Maanskin. Uden Beklæmmelse forlod jeg ikke dette Stæd (formodentlig for sidste Gang) hvor ogsaa endeel af min Ungdoms Timer ere hensvundne i Munterhed. Her var ogsaa et af de saare faa Stæder, hvor jeg fandt de gamle Beboere, og alt paa samme Plads, som jeg sidst havde seet det – en inderlig unævnelig Behagelighed for mig – Her fik jeg, med en lille forbintlig Sæddel min Dagbog fra Randrup, og nu venter jeg ham selv –

[101] Da vi Fred: Aften, kom hiem fra Erindel: og ind i Stuen her, stod – den forstyrrede Saabye – Forpagteren, lige for vore Øjne. Han var redet os forbie, uden at vi havde seet ham, for at have de Løjer – at forelyve os lidt endnu Resten af Aftenen til Kl: 10 han reed hiem igien.

Løverd: Aften Var vist nok, som altid her, en glad Aften, da jeg fik et langt Brev fra min Johan. Men, hvor kan Du bedrøve mig saa, Du Gode, og skiænde, skiænde saa alvorlig, for jeg ej skriver langt nok?

Du er sandelig ureffærdig, Koren. Mit Kiæreste som mit eneste Arbejde er at skrive til Dig, enten Breve, eller her – og kan jeg da skrive bestandig? Er det da med mig her, blandt mine i 15 Aar ej seete Venner, og som jeg saa snart skal forlade, som med Dig, paa det rolige Hovind? – Dog, her er ej Stæd at klage.

Gud skee Lov, I leve og lide alle vel, I Elskte!

Søndagen er nu nesten til Ende – Kl: er over 4, og endnu ingen Randrup.

Denne Dag har været og er mig en tung Dag – for min stakkels gl: Moder end tungere. Gud styrke hende!

I Morgen endnu et Farvel herfra, dyrebare uretfærdige Johan, og I, mine øvrige dyrebare Venner! For i Aften god Nat!

[102] *Kl: 12 Nat* Randrup kom da den var henimod 5, og blev her til 10 – I Aften vare vi alle forstæmte. Ingen Samtale vilde holde ud. Min stakkels Lise har grædt saa inderlig – endnu er Moder færm – men i Morgen – Gud styrke hende og os alle!

Endnu et God Nat herfra! Muligt, jeg ej kan faae sagt noget her i Morgen. Gud velsigne Dig, evigelskte Johan! sov sødt blandt Dine velsignede Glutter! I Dag 1 Maaned iler jeg til Eder – O var jeg der alt! Men, mange tunge Timer er endnu tilbage forinden – vist nok ogsaa nogle glade –

God Nat, alle mine Dyrebare! Sov sødt!

Marieboe d: 9de, Mandag Aften Kl: 11½

Jeg har intet kunde sagt Eder før i Dag, og jeg kan intet sige Eder nu om denne Dag, om Afskeden fra min gode gamle Moder, min Lises smaa Glutter – uden hvad I bædre kan tænke Eder. Gud skee Lov, det er forbie – I det allerelendigste Før jeg endnu har været ude i, kom vi dog, Gud skee Lov vel hertil Kl: 5 i Eftermiddag. Vi havde intet meldt de gode giæstfrie Indspekteur Højers om vor Kommen, fordi vi vidste de ikke troede at modtage os vel, naar det ej var stort Galla samme Aften vi kom. Men hvad hialp den Forsigtighed? Tingene gik alligevel sin Gang, og, inden 1 Time var Værelset propfuldt af stive Madamer med deres ej smidigere Ægteherrer. Jeg troer, Madamerne maa have sat ^[103] i fuld Stads og ventet vor Ankomst i mange Dage – de arme Mennesker! – hvor kunde de ellers saa snart komme i al den forfærdelige Stads? saa silkeitrukne, saa kofferte, med Atlaskes Hovedtøj, Puf og Ærmer. Ih Du min Himmel, det var jo fast umuligt. Seer I, det var Sognepræsten, velærværdige H^r Boech og Hustrue. Han skal være en brav Mand for Ræsten, men flau er han, det er vist, og det kunde nu være det samme, kan jeg troe, men han vil være vittig, og slaae sig til Ridder paa andre – og det lider jeg ikke, om det end var en det klædte aldrig saa godt – hvor meget mindre H^r Boech!!! Konen var, og roses for at være en meget god, simpel Kone, men en umættelig Nysgiærrighed havde hun fælleds med sin Ægtefælle – N° 2 en Kiøbmand Suhr, en heel ubetydelig Person, med Kone og Datter; i mine Øjne de godlidenste i den Flok. Det beste giæmmer jeg altid til sidst – Kasserer H^r de Hofman, jydsk Adelsmand, maae I vide – saa meget Ubehagelig! findes dog sielden forenet paa et Stæd, som i denne Mands hele Figur, hele Væsen. Gud veed hvor saadan en Mand faaer

en Kone, og det en saa ganske taalelig kiøn, manerlig Kone, som denne Frue Casserer virkelig var – Aftenen fik da Ende som alt i Verden, og nu skal min Sarotje og jeg, haaber jeg, slumre sødt i dette lille nysselige Kammer, efter den trættende Rejse. Et andet Selskab end just dette, vilde næppe været mig saa tiænligt i Aften, det mærker jeg.

Hvad mon min stakkels gl: Moder nu tager sig for? Mon hun sover? – mon hun vaagen og grædende tænker paa sine Børn?

[104] *Onsdag Aften Nykiøbing* I Gaar fik jeg intet skrevet. Jeg var saa træt og søvning, kom saa seent i Roelighed.

Kl: 10 i Gaar Morges var den akurate Randrup i Marieboe. Men vi fik ej Lov at rejse før over Middag, hvad jeg vel ikke saa villig havde fundet mig i, om ej min Sara havde været syg om Natten, og først da jeg stod op falden i en sød Søvn. Gud været lovet, det gik over, dog er hun endnu meget mat. Det var mig en ængstelig Nat, kan I troe. Atter et tungt, meget tungt Afskedsøjeblik overstaaet fra min Lise, min saa inderlig sørgende Lise og hendes ef meget standhaftigere Lund. Efter dette kørte vi, stumme med hinanden, Randrup, Sara og jeg, ud af den ujævne Bye – det var tyk, taaget Luft; lidt efter lidt opklarede det, og, som det lod, vor Sindsstæmning tillige. Vore Samtaler, kunde jeg her fremsætte dem som de faldt, er jeg vis paa, vilde ej kiæde Eder, mine Venner. Vi vare ofte i det kiære Norge. Randrup har kiendt og yndet meget en af Assessor Brochmans Sønner, ham, som er i Vestindien, han har kiendt Lise Brochman, fundet hende, som alle fandt hende, indtagende – han har hørt tale om Eder, elskte Bydøttrene mine! At der ←...→ var en Pige, som hed Sara Bøjesen, vidste han ret godt – seer I, der var Materie nok til langt længere end en Miils Samtaler – i

Saxkiøbing blev den afbrudt, da vi et Øieblik var inde hos Wandels. Siden havde vi det skønneste Maanskin, og da falder Talen saa inderlig, saa fortroelig. O hvorfor skal den gode Randrup ikke være lykkelig – han fortjænte det – men han vil næppe blive det, næppe finde en Medvandrerinde [105] paa Livets Bane, som lærer ham at glæmme den lange, tornefulde Stie han ene har vandret. Selv tvivler han – og jeg med. Det var en skøn Aften, i enhver Henseende behagelig. Kl: 9 kom vi hid. Nu som sidst sad min gode Frue Hincheldej allene med sin ulykkelige Datters Datter, inde i Sengkamret ved sin Garnvinde. Hvad det koster mig, at skiule min Bedrøvelse, at tilbageholde mine Taare ved at see og høre hende, troer I ikke. Hun havde længe ventet, og blev saa glad ved at see os. – Vi drak Thee, snakkede, og vidste ej af det før Kl: var over 11. – *I Dag* – sandelig, ogsaa en af de udmærkede Dage blandt de mange herlige jeg har havt i mit kiære Danmark – vilde og maatte jeg til Fayes, deels for at aftale om Rejsen, deels fordi Randrup var der, og jeg havde lovet ham det. Mit Forset var at tage derud i Eftermidd:, men Frue Hincheldej vilde paa ingen Maade, jeg skulde være borte i Aften, Mortensaften. Jeg og Sarotje kørte altsaa derud i Frue Hincheldejs nydelige Vogn, den jeg strax kiendte igien fra fordum Dage, og der, som alt fra den Tiid var mig saa kiær. Der er kun en lille halv Miil til *Christiansminde* saa hedder Fayes Gaard, et meget nydeligt Stæd. O tilgiv mig, gode Mad: Faye, den Uret jeg, baade før jeg saae Dem ^{og efter} jeg første Gang havde seet Dem, har gjort Dem! Nej, Gud skee Lov, Faye er ikke ulykkelig. Hans Kone er højst interessant i sit Hus som Husmoder, som Moder til 4 af de sødeste Glutter jeg har seet, to Dreng, to Piger, skønne som smaa Engle, og ligesaa blide og ømme som jeg tænker mig disse. Jeg var saa i egentligste Forstand hiemme

der, det kom mig ganske for, som jeg hørte til denne elskværdige Familie. Randrup hører paa en vis Maade til den –

[106] Min gode Fr: Hincheldej modtog os saa glad, og gik Aftenen, deels ved Snak, deels ved at lære et nyt Spil, hvis Navn jeg nu alt har glæmt. Nu sov vel, mine Venner! Sara ligger alt –

Torsdag Aften Kl: 12½ Først nu hævede vi vor *Rabuse* – saa hedder det nye Spil – som vi 4, Fr: Hincheldej, hendes lille Stine, Sara og jeg har under Snak og Latter holdt ved med til nu. I Dag har jeg været ovre i den gamle, mig saa kiære Have, som nu reent forfalder, men hvori ingen andre Forandringer ere giorte. Ved hvert Skridt gienkaldte jeg mig en Scene fra fordums Dage. Hvor mangan skøn Time sad jeg her, læste for den fromme Fr: Hincheldej, eller arbejdede i Selskab med min Grethe og hendes yngre Sydskende, eller sprang omkring og gjorde Spektakler med Edvard! Ogsaa faldt det saa paa mit Hierte i det jeg traadde ind, Mindet om den første Gang jeg sad i et Lysthus her, og giennemtænkte Afstanden mellem min Koren og mig, da han i vort Bekiendtskabs første Dage besøgte sine Forældre. I *Din egen* Dagbog, beste Johan, finder Du vist noget herom. Men sikkert vilde I kiedes ved disse evige Gientagelser; Venner! det føler jeg, *I* maae. Dog, uden disse vilde det ej være mig mueligt at skrive nogen Dagbog *ved mit Ophold i Danmark efter saa lang Tids Forløb*. Jeg vil imidlertiid skaane Eder saa meget jeg kan, og springe Resten over, skiøndt det ej falder mig saa let.

[107] Vi vilde besøgt Fr: Justitsraadinde Hincheldej, men fandt ingen hiemme; næppe faaer jeg hende at see paa denne Tour – det vilde jeg dog saa giærne.

Kl: henimod 6 kom Faye efter Løfte for at aftale om Rejsen i Morgen. Han følger mig til Wordinborg – men Fr: Hinch: vil endelig, jeg skal køre i hendes Vogn til Govense. Faye og jeg talte længe sammen, talte meget om de forrige Tider, og meget fik jeg at vide, som før var mig ubekjendt, og som kostede mig bittre Taare. Sielden har mit Hierte banket saa hæftig, og – aldrig glæmmer jeg denne Aften –

Vi skal tidlig op i Morgen. Gud velsigne alle mine Elskede! Farvel herfra, Farvel!

Fredag Morgen Endnu kan jeg sige Eder et Farvel – Alting er indpakket. Hin ædle Fr: Hincheldej er meget nedslaget – lille Stine græder, begge ønsker saa inderlig, vi kunde bie her i Dag over, jeg ønsker det selv ej mindre; men nu er det bestæmt – Farvel da!

Wordingborg d: 12te Kl: 12:

Hertil har den mer end gode Faye fulgt os – nu sover vist alt baade han og Sarotje. Jeg sidder her, huddrende af Kuld, imens man i neste Værelse klinker med Punseglass, trumpher og bander, men vist for Resten sidder temmelig varmt – det eneste, jeg misunder dem. Men I vilde vel vide lidt om Rejsen? Nu saa hør da!

[108] Kl: 9 havde Faye lovet at være i Nykiøb:, men den blev 10 og henimod 11, og endnu kom han ikke. Vi vidste ikke, hvad der kunde være kommet i Vejen, ønskede, det ej maatte være noget Uheld, men var for det øvrige ej misfornøjet med, om Rejsen var blevet opsat til i Morgen. Dog, endelig kom vor gode Ledsager, og vi lavede os til i en Hast. Taushed hærskede paa alle Sider. Randrup kom ogsaa herind paa sin Hiemvej for at sige os endnu et Farvel, og i det Øjeblik vi

skulde stige i Vognen, kom den anden frue Hincheldej aandeløs løbende – hun havde seet Vognen kiøre frem, og troede ej vi skulde rejst saa hastig. Jeg saae ej stoer Forandring paa hende, kun noget fyldigere var hun, men enhver, som saae hende første Gang, vilde kiækt paastaae, det ikke kunde være en Kone paa 50 Aar – det er forunderligt, hvorlænge enkelte Mennesker kan vedligeholde sit ungdommelige Udseende. Sikkert bliver denne Kone elskværdig til sin høje Alderdom, om hun opnaar den.

Min gamle Fr: Hincheldej var inderlig rørt, hendes lille Stine græd saa bitterligt. «Det er besynderligt, sagde Faye, med Dem, Frue Koren – alle Mennesker hænger sig saa ømt ved Dem. De er meget lykkelig» – Ja, det føler jeg med Glæde og Taknæmmelighed –

Det blæste *koldt*, men i denne beqvæmme Vogn sadde vi saa lunt. Faye sad hos os, vort Tøj var paa hans Vogn – altsaa var 6 Hæste og 2 Vogne i Bevægelse for os to Mennesker. Vinden var god, og vi kom over i mindre end en Time. Hvor kort den hele Veje forekom mig under saa behagelige Samtaler, begriber I nok. Jeg skulde giærne ønsket Vejen længere. Dog, vi beholdt vor Ledsager, som sagt, hertil, da vi ingen Vogn kunde faae i Færgegaarden, [109] gik vi til Fods her til Wordingborg, hvor vi i Morgen faaer vort Tøj efter. Det var en dejlig Aften, og Egnen heromkring er er vakker. Mange Stæder er Situationen meget norsk – saa var Vejret ogsaa, klart og koldt, men stille. Lige for Ruinerne af det fordum saa prægtige Slot bleve vi paa engang, som om det var aftalt, staaende, tause og vemodsfulde hvilede vore Øjne paa dette Forgiængeligheds Minde. Solen kastede sine sidste Straaler giennem de tette, skiøndt afløvede, Bøgegrene, ned i den sivgroede Slotsgrav, hvor de før saa ofte forsølvede den muntre,

legende Bølge, imens knejsende Svaner svømmede stolt omkring mellem glimrende Baade fulde af glade Mennesker. Hvor er nu alt dette? Ja hvor? – Intet Spor findes mere tilbage af det altsammen. Om nogen – hvem veed hvor kort? Tid, findes intet Spor af vor Tilværelse her tilbage. Hvad er det, som gør denne Tanke saa skrækkelig? som bragte mig i dette Øjeblik den giennemfoer min Siæl, til at misunde de mange hundredaarige Ege og Bøge, der, syntes mig, rystede stolt og spottende deres ærværdige Hoveder over mig. Fayers Blik sagde mig, hans Følelser lignede mine. Endelig gjorde Sara os opmærksomme paa, at de Forbiegaaende standsede, vist nok undrende over de underlige Mennesker som stod der saa ubevægelige. Vi maatte altsaa videre.

Her paa Apotheket har vi det overmaade peent. Værten er en Trønder, en vakker, godlidende ung Mand. Hans Kone skal være smuk; men da hun ej befinder sig vel faaer vi hende rimeligvis ikke at see.

[110] Iblandt mange Ting vi i denne Aften har afhandlet, har ogsaa Drømmen været paa Bane – Et Par, en især, som Faye har havt ^{i sin} tidlige Ungdom, er den besynderligste, mest poetiske Drøm jeg har hørt, og næsten alt hvad mærkeligt der er hendet ham i Livet, kan have Hentydning til denne Drøm, eller rettere, enhver Omstændighed i Drømmen har indtruffet i det Virkelige. Sielden, som Manden selv, har ogsaa hans Skiæbne været. Nu lader det, som om han var i Havnen. Men – hans Helbred er nedbrudt – derfor findes vel næppe Erstatning. En blidere Siæl end hans findes ikke. Ved mangt et Stæd i hans Levnetshistorie, som hans Venner fortæller den, der har kiendt ham og den allernøjest, maae man tænke paa ^{Lafontaines} Herman

Lange – Aldrig har nogen gjort større Opofrelser for sin Ven, end han, og sielden er nogen Opofrelse lønnet med større Utaknæmmelighed. De bittreste, ofte gientagne Fornærmelser, har han giengieldt med en Ømhed, en Hengivelse, ^{der} <...> skulde formildet det grummeste Hierte, som ikke den koldeste Slolthed havde gjort utilgjængelig for enhver blidere Følelse – Jeg er blevet varm, mine Elskte; men ingen af Eder, for hvem denne Dagbog er bestæmt, vilde i mit Stæd være anderledes. Sov vel!

I Morgen – Posten kommer først i Nat – faaer jeg da Dit Brev, dyrebare Koren! jeg længes efter det, og frygter for dets Modtagelse, Dog, Gud skee Lov, jeg veed Dig nu beroeliget –

Morgen Min første Tanke i Morges var: «nu er Posten kommet, og Brevet fra min Johan» – Denne Tanke forjog den Ræst af Søvn som var tilbage, og hastig var jeg paaklædt og ude i det yderste Værelse, hvor Faye alt gik op og ned [111] af Gulvet med sin Landsmand, Værten. Han kom strax ind, og før han talte saae jeg, han ikke havde noget glædeligt at sige mig. «Jeg har været paa Posthuset, kiære Frue Koren, og selv talt med Postmesteren, men der var intet Brev til Dem». Hans Tone og Blik lod mig ej tvivle om, han talte Sandhed – saaledes kunde *han* ikke, end ikke i et Øjeblik skuffe mit Haab. Nej, der var virkelig intet, slet intet. Det maae være en Misforstaaelse fra Boetius's Side. Naar faaer jeg nu det kiære Brev! thi at Du, ømme, ædle Johan, skulde straffet Din C: saa haardt fordi Du sidst intet Brev fik – nej, det var ej muligt – den blotte Tanke fornærmer Dig. Hvor tungt er det for Din ved Kierlighed og Godhed forvente Christiane at bære det fejlslagne Haab! Farvel – Hestene ere forspændte.

Vindbyholt Saa har jeg da forladt den sidste af mine ledsagende Venner – sidder, første Gang i saa lang Tid, ene her med min Sarotje, ene i dette afskyelige Hul, hvor den fæle gamle Kielling kryber skiændende og bandende omkring. Og her skal vi maaskee vente hele Timer efter Heste – Hvor glad er jeg ved denne og flere Lejligheder over denne Dagbog, min trofaste Ven, som jeg betroer alt, som taaler alle mine Klager, og deler troet min Sorg som min Glæde.

Jeg var ikke saa underlig beklæmt ved Afskeden med min elskte Frue Hincheldej; som da Faye nærmede sig for at sige Farvel. Et Øjeblik før havde jeg sagt ham, hvad jeg siger alle mine sørgende Venner: «om to Aar kommer jeg igien med min Koren og min Jes» – «Saa vil jeg see at leve saa længe» svarede han. Nu sagde vi intet – Ord i det mindste ikke. Han og Verten hjalp os paa Vognen, og vi fore afstæd. I hvor koldt det var, i hvor mørkt jeg var stæmt, oplivedes jeg ved de skønne Udsigter, som smilede ^[112] hvorhen man kastede Øjnene. Men kun Øjet ilede fremad – Tanken vente stædse tilbage til de længst hensvundne Aar. Imens jeg sidder her og venter Hestene, vil jeg, istædenfor længere at underholde Eder med Sværmerier, fortælle ligefrem en Geschichte fra i Morges. Da Sarotje vaagnede – noget efter jeg var staaet op – kaldte hun paa mig: «Moer, seer du den Skytsengel som har svævet over os i Nat?» – og see, en Cupido, skarpt bevæbnet, var malet under Sengekuppelen. Jeg viste Faye den siden. «Og Sarotje har sovet godt?» spurgte han. «Meget godt». – «Det plejer just ikke ellers være hans Sag at skaffe Folk roelig Søvn» sagde han, og saae paa det roelig smilende Barn, som om han vilde sige: «Skal han end engang forstyrre din Roe, kiære Pige, saa giid han dog ikke forbittre Dig Dit hele Livs Glæder!»

Den Lille han kiender ej Pilen som saarer –
uvidende om, hvad Sindslidelser er,
aftørrer hans venlige Haand vore Taarer,
hans Øje udtrykker: «o græd ikke meer!»
Lyksalige Alder, sød er du, men kort,
af tunge Bekymringer drives du bort.

[113] Der er Hestene. Om faa Timer er jeg paa Valløe hos den gode Birkedommer Witths, Gud skee Lov! Det falder mig alt for tungt at være blandt lutter Fremmede.

Valløe Kl: 11 Aften, Løverdags d 13^{de}

Tænk, disse Mennesker vidste ikke et Ord om min høje Ankomst til Danmark! Kun deres Glæde, da de havde fattet sig, lignede deres Forundring i de første Øjeblik. Her er jeg nu atter saa vel. Witth er saa aldeles den samme rolige, tilsyneladende kolde, gamle Fetter, hans lille pene Kone ligesaa blid og øm som tilforn. Begge hendes Systerbørn, dem jeg saa godt har kiendt som Smaa, ere der endnu, ere nu voxne Mennesker. Pigen, Stine Anholm er en ret vakker lille Tøs med de samme poliske sorte Øjne hun havde som Barn, overalt har hans Ansigt ej forandret sig synderligt. Mester Johan derimod, dette mig engang saa kiære Barn, kunde jeg aldrig troet saaledes forandret. I sit 18 Aar seer han ud som en aldrende Mand, hvor ulig den tre Aar gamle Dreng som jeg, da jeg sidste Gang forlod Taarnbye, bedækkede med Taare og Kys! Men han skal være meget flink og meget flittig. Især tægner han, uden at have haft megen Undervisning, ret nydeligt.

I Morgen slipper vi ej herfra, som jeg havde foresat mig – og her er godt at være. Sarotje sover alt – ligesaa lille Stine, som ligger herinde for at passe paa os –

[114] *Aften* Dagen er gaaet bort i Stilhed og ved alleslags Samtaler. En Ting har bedrøvet mig. Haven hertil dette Stæd, var anlagt ved Witths Mosters Mand, den ærlige gamle From, som fandt sin største Glæde i at pynte og arbejde i den. Iblandt andet var der et Lysthus (om jeg mindes ret, af gamle Lindetræer) midt i Haven. Dette er omhugget for at faae Plads til Kiøkkenurter. Det var ret godt, Vejret forbød mig at gaae nogen Stæder ud. I Haven i det mindste kunde jeg ej udholdt at komme. Hvordan kan dog saa gode Mennesker handle saa underlig? Sarotje har været i Ottesang i Kapellet, og seet sig om saa meget det lod sig giøre i vedvarende Rægn og Storm. Giid det blev bædre i Morgen, men til Kbhn skal jeg i Morgen, hvor det gaaer.

Kiøbenhavn d: 16de Noub^r Kl: 11 Aften.

Og Gud skee Lov, her er jeg og min Sarotje! O hvor glad skulde jeg været, havde jeg ikke blevet nedslaget strax ved den fast utroelige Efterretning: at der intet Brev var til mig fra Norge med denne Post. O Gud, hvor kan det være muligt? Min Grublen og Giætten nytter intet. Engang sagde Du, min Johan: «Om det skulde hænde, Du en Post intet Brev fik, saa lad det ej bekymre Dig, men vær vis paa, det ene er Tilfældets Skyld – Bliver end, som Gud forbyde, nogen her syg, skal du dog sikkert faae Brev.» – Gud give, det maatte være Tilfældets Skyld! – Thi – jeg gjentager det – umulig kunde min Johan fortsættelig berøve mig den Glæde, han [115] saa let kunde skaffe mig – endnu umuligere kunde han bedrøve mig saa inderlig, og allermindst kunde

den retfærdige Dommer behandle mig værre, end Forbryderen, som dog aldrig straffes efter blotte Formodninger.

Vær da roelig, mit Hierte! to Dage endnu skal Du banke i denne frygtelige Uvished, roelig kan du vel altsaa ej være – men søg at bedøve dig –

Den troe Boetius gik heruden for, da vi kom, og havde gaaet saaledes længe ventende. De andre Husets Folk her, og den stakkels glade Jacob Bull modtog mig paa den kierligste Maade. Vi trængte til Mad og Drikke før vi kom; men før jeg steg af Vognen var jeg mæt – Nu trænger jeg rigtig nok til Hvile; men jo trættere jeg bliver, jo snarere tør jeg haabe Søvnens indfinder sig. Altsaa vilde vi vende tilbage til Dagens Hendelser.

Til *Kiøge* skydsede den gode Witth os; der maatte vi vente en Times Tiid paa Hestene, og denne Tiid tilbragte vi mellem en Sværm af de her værende – jeg vilde nødig kalde dem Skuespillere og Skuespillerinder. Især vare de sidste et Par, efter al Anseende, for saa vel Siæls som legems Fortrin blottede Fruentimmere. Jeg havde haft stoer Lyst at give mig i Kast med dem, men deres frække Latter, og deres friske Eder afskrækkede mig. Direkteuren, et ungt ret vakkert Menneske, delte Roller ud til dem, og gelejdede et Par af disse med ikke saa fine Irettesættelser. Imidlertid ^[116] gjorde Stuepigen, imens hun dækkede Bordet, sine Anmærkninger over forrige Aftens Spil, Sang og Pynt. Dette syntes dog at være dem for meget. De taug alle, men saae forlegne snart til hinanden, snart til mig. Denne Ydmygelse – som maaskee en eller anden iblandt dem ej fortænte – vilde jeg spare dem for, og beskæftigede mig med Sarotje, ja gik

tilsidst reent bort og saa gjør jeg nu ogsaa. God Nat, Elskte! sov sødere, end jeg har Grund til at haabe, min Søvn vil blive.

Tirsdag Aften Jeg har ingen Stæder været i Dag, fra jeg i Aften med min Sara og vor troe Vaabendrager Boetius kørte til Comedien. Stykket var et af Kotzebues nyeste: *Besøget, eller Lyst til at glimre*. Intet af hvad jeg før har seet hernede denne Gang, har fyldestgiort mig saa meget, som dette. I det Hele blev det dejligt spillet. Gl: *Schwarts* var ret inde i den lykkelige jovialske husfaders Rolle, hans Kone, *Jomfrue Winter* var saa ganske den jevne, huslige, velgiørende Kone, Moder og Husmoder – hendes Datter *Mad: Heger* denne Moders værdige Datter – *Saabye*, hendes Søn – gik saa an, var i det mindste bødre, end jeg før har seet ham – Den taabelige glimmersyge Baron Schanbrodt, *Frydendahl* meget prægtig, og dog ej imod sin Frue *Mad: Rossing*, som virkelig vidste at give denne forfærdelige ^[117] overdrevne Karakter Sandheds Præg. Stolthed, Haan, Følelse af sit, eller ^{rettere} sine Diamanters Værd, laae i hendes Gang, Tone og Mine, i hver Bevægelse, og hvad jeg før sagde om Moder og Datter finder ogsaa Stæd her: *Jomfrue Astrup* var i egentligste Forstand sin Moders Datter; Sønnen, *Clausen*, en Kantianer, vilde Kiendere ikke være saa tilfreds med. Desmere var alle det med *Knudsen*, der, som en gl: Skolemester, simpel og naturlig ikke lod noget stikke frem af sin fordums Stand, men var blot den svage gamle Mand, den ømme tilgivende Fader. Hans Afmagt i sidste Act var noget af det naturligste i denne Art jeg har seet. Ogsaa hans Datter *Mad: Lange* var saa nydelig, saa naiv, hun er rigtig en af mine Yndlinge. *Forsom* Imger – denne Rolle, saa lille den er, er dog vist ikke let. *Forsom* rørte mig ikke, som han vist vilde giort, om Rollen var givet rigtig. NB om den er af slig Beskaffenhed, som jeg ej veed, da jeg ikke endnu har læst Stykket.

Lindgren, den rige Møllers borge Søn, for Resten ikke ond, kun dum, var uopnaelig som han nok altid er og bliver i slige Roller. Saa af Hiertet troede jeg ikke, jeg i Aften skulde leet. Endogsaa ved rørende Stæder, hvor ellers en saadan Person er mig meget i Vejen, og snarere ærger end fornøjer mig, havde jeg ikke Hierte til at ønske ham borte. Og nu, Hovedpersonen, Seemann – med hvilken usigelig Glæde saae jeg her Rossing *saa ganske* igien! ^[118] Den han i Aften ikke aflokkede Taare, fortjænte aldrig at see ham. Anger, Sønderknuselse nedtrykte hans hele Væsen. «Modermorder» sagde han i en Tone, som jeg aldrig kan glæmme. Dog, jeg blev ikke færdig før Morgen – det er nu alt langt over Midnat – skulde jeg blive saaledes ved at beskrive kun denne ene Rolle. Jeg er saa inderlig glad over at have seet Rossing igien, seet ham saaledes igien –

Et Brev fra mine kiære Byedøttre, min lykkelige Thrine og min Malla, laae her til mig, og det erindrede min gode Moer Møller først i Dag – Om jeg ej faaer Tid at skrive Eder oftere til herfra, saa modtag min moderlige Tak her, elskede Børn! Og modtager nu alle min beste God Nat!

Onsdag Morgen Min Nat veed Gud var ikke god – længe har jeg ikke havt den saa skrækkelig. O ere I alle vel? er alt vel paa det elskte Hovind? Nej, det græsselige Billede vil ej vige fra mig – min Line blødende af et Skaar i Halsen, et Skaar, en Pige havde givet hende, som derfor skulde henrettes – Jeg er ikke frisk – mit hele Blod er i saa voldsomt Oprør. O Gud, og intet Brev fra Hovind – først i Morgen – og hvad bringer det da!

Kl: 12. Nu er jeg roeligere. Krogh har været her, og Boetius, siden

Devegge. Samtalen med alle disse gode Mennesker og med min Naboe Øhlenschleger, som nu leer forskrækkelig i Professor Steffens Selskab, [119] har adspredet mig paa saa behagelig en Maade. Min gode Dichman har jeg forgiæves ventet, dog kommer han vist. Nu vil jeg, da jeg dog bliver hiemme til i Aften, begynde et Brev til Dig, evig dyrebare Johan, om jeg kun kan skrive andet, end Klager.

Nat Kl: 12. Her sidder jeg, nyelig hiemkommet fra Dichmans efter en saa glad, usigelig herlig Aften. O hvorfor kan jeg ikke beskrive *Eder ganske* en saadan Aften! Kl: 4 gik jeg forat see til den lille søde Frue Ørsted, som ikke er frisk. Der var jeg et Par Timer, som gik saa fornøjeligt ved Snak og Latter. Øhlenschleger var der ogsaa, og Sarotje kom did. Ørsted stial sig af og til fra sine Manuductioner ind til os, saaledes blev Kl: snart 6, og jeg maatte hiem, da Boetius til denne Tiid skulde komme hid for at følge mig til Dichmans. Han kom med sin Maria. Først Kl: 8 var vor Vært færdig med sine Undervisninger. Imidlertiid snakkede vi tre Madamer og Boetius op ad Vægge og ned ad Stolpe. Siden kom som sædvanlig Broderus og Widding – Vi har læst Smagens Fødsel, og leet hiertelig, siden enkelte Stykker af Fayes ældre Poesier, talt om den ældre Tids Smag, om Schekspear og Schiller og alle de Mennesker. Dichman fandt, at Professor Treschow og Rousseau havde nogle Træk fælleds – at de havde mere, end Ansigtstræk fælleds. Derom tvivler vist ikke jeg.

[120] Men hvad jeg tvivler om er, at jeg kunde udholde mange saadanne Aftener, uden at – jeg tør, jeg kan ej sige det. Dog, mine Følelser i dette Øjeblik – Gud, du seer det – Stolt Selvfølelse ere de ikke – men inderlig, inderlig og vemodig Taknæmmelighed, fordi jeg i min tidligste Ungdom blev en af de ædelste Skabningers Veninde, og

fordi jeg til mit Livs sidste Øjeblik veed, hans Venskab er uforandret – kan ei forandres – – Hvad kan jeg sige Eder mere, Elskte? Intet, siden jeg ej kan sige Eder alt – Dog jo, dette endnu, (at I engang, om jeg behøver det – hvad jeg næppe troer – kunde erindre mig om denne Aften) atter gientog Dichman: «Jeg kan ej døe, før jeg har seet Dem opfylde mit kiæreste Ønske, før De har skrevet et Stykke, som jeg kan see opført, kan see med Glæde –» Hans Blik, hans Tone – kan Erindringen herom ej begeistre mig – vil jeg lade min Pen hvile i Fred –

Norske Post er ej kommet, ikke den almindelige ugentlige, men den agende. Der skal være Pengebrev til mig, og det faaer jeg da vist i Morgen, faaer da tillige Dit andet Brev, dyrebareste Johan – og Gud give det, i disse Erstatning for de sidste Dages og Nætters Bekymring. Denne Tidende, som den gode, gode Boetius bragte mig – intet afholder ham fra at tiæne og fornøie sine Venner – har ei biedraget lidet til denne sieldne Aftens Behagelighed – O var det nu Morgen!

Sov vel, Dyrebare! Gud give os alle en roelig Nat – roeligere, end min sidste var – Sov vel, Johan!

[121] *Torsdag Formidd:* Imens jeg gaaer her saa ankefuld ventende mine Breve, veed jeg intet bædre at tage mig til, end male lidt heri. Jeg har havt, som sædvanlig om Formiddagen mange Visitter, den underlige moersomme Petersen, som nu skal læse engelsk med mig en Time hver Formiddag, Widing, en meget elskværdig Yngling, og Dichmans Yndling som jeg nok ofte har talt om her – Frue Lottes Søn (for at tale a la Arff) og adskillige forunderlige Mennesker desuden.

I disse Øjeblik læser og leer og støjer de saa herinde næst ved, den

forstyrrede Øhlenschleger og Petersen – for Allarm de Mennesker holder! Jacob Bull sidder herinde hos mig saa siælelad over at have faaet første Gang Brev fra sin Moder – Stakkels gode Dreng! Gud give han altid maae kunde glæde sig ved slige Lejligheder med samme Inderlighed! Mig er saadan Inderlighed altid et umiskiendeligt Beviis paa et ufordærvet Hierte – Nu slog Kl: 1, og endnu ingen Brevdrager –

Det er underligt, at jeg endnu ikke har fortalt Eder, den gode Schandorf har været her. I Forgaars Aftes i Skumringen kom han herop, da jeg sad og skrev – Vil I troe, jeg i første Øjeblik næppe kiendte ham, eller rettere, ej kunde komme paa hans Navn? Han havde været her i Byen for længe til at kunde sige mig noget Nyt fra Norge.

Ja, det veed I jo ikke heller, at jeg i Tirsdag Aftes saae Kamhr: Ankers og Mad: Collets Gienfærd paa Comedien, og det i første Etage i en af de første Loger – [122] det er saa sandt som jeg sidder her paa den pene grønne Sahl og skriver. Besynderligt nok hvis det ikke var dem – som alle paastaaer, det ej var, siden ingen har hørt, Anker er kommet hertil – besynderligt nok, at det skulde træffe saa, at just 2 Mennesker som høre til en Cirkel fra et Stæd, altsaa rimeligen kunde være samlede i en Loge, skulde saaledes fremstille sig for mine Øjne, at jeg vilde væddet min hele Lafontaine paa, jeg saae ret.

Fredag Aften. I Gaar Aftes – det var en skrækkelig Aften – Nu den er forbie, kan jeg beskrive Eder den. Forgiæves ventede jeg Brev til Kl: 5 – 5½ – da kom Boetius med Vognen, og vi kiørte til Comedien – o hvor meget hellere havde jeg sat her hiemme, vis paa, Postbudet maatte komme. Lang var Aftenen mig, lang og kiedsom. *Florians 2*

Sædler vilde ikke behage mig. Vist nok var *Saabye* ikke den Anders jeg forrige Vinter saae i Christiania, *Mad: Dalehus – Grethe* og *Knudsens Snaps* vare vist nok gode, vilde moret mig meget i en anden Stæmning end jeg da var i. Det andet Stykke, *Adolph og Clara*, et af Baggesen oversat og omarbejdet Syngestykke er fyldt af ret morsomme Narrestreger – i Aften var der intet for mig. *Rosings* Spil, Sang og Figur var altsammen dejligt, det følte jeg dog ret godt. *Hans Kone* NB i Stykket, *Madam* [123] ←...→ *Frydendal* synger ret godt, og var nydelig klædt. Det er altsaa *Adolph og Clara*, et Par unge Ægtefolk, som efter 6 Maaneders Ægteskab bliver kiede af hinanden, og vil skilles ad. Deres Paarørende som vil see at ene dem igien, finder paa, at lade begge arrestere i en Fæstning, som ej er andet end en gl: Vens (*Frydendals*) fredelige Slot. Her bringes de sammen, skiendes, kiedes, og bliver paa nye indtagne i hinanden. Man lader som man ej troer dem rette Ægtefolk at være, og forbyder dem at see hverandre – og nu vil de styrte sig ned fra Taarnet for at blive hinanden troe i Liv og Død. Slutningen forudseer I nu alt. Efter hvad jeg lagde Mærke til, gik Stykket ret godt. *Kruse* en gl: Tiæner, som skulde agere Slutten, var ret gefærlig at skue. Imellem Stykkerne havde vi den gl: Ballet: *Kierligheds Magt*, som jeg i min Ungdoms og Jomfr: Frølichs Levetid saae med megen Gammen, men som i Aften forekom mig usigelig lang og, sandt at sige, lidt kiedende. *Mad: Biørn* vilde ikke behage mig, henrev mig slet ikke som hendes nysnævnte Forgiængerske. Dog, Skylden til alt dette laae vel for en stoer Deel i mit eget forstæmte Jeg – Maaskee var det Forudfølelse af den Sorg som ventede mig. Her var intet Brev kommet til mig. Jeg har ikke i lang Tid lidt saaledes. Alle disse Mennesker leed med mig. Ingen vilde spise – selv den dejlige, vellugtende Punsch fristede ikke. Jeg skal aldrig glæmme denne

[124] blide Deeltagelse. Enhver trøstede mig paa sin Maade. Den hiertens gode Boetius løb Byen rund for at faa fat paa Postbudet, men forgiæves. Taare lette ellers – i disse Øjeblik havde de ej den velgiørende Virkning. Selv Øhlenslegers Øjne glindsede. Med den ømmeste Omhu søgte han at beroelige mig – det gjorde de alle, for at beroelige dem, gjorde jeg hvad jeg kunde, for at synes rolig. Sønnen var den beste Trøster, og ligesaa uventet som lindrende. Endelig i Morges kom Boetius og havde seet paa Posthuset der var 3 Breve til mig – Kl: 11 først fik jeg dem. Gud skee Lov, min Frygt var ugrundet, og mine Ahnelser og Drømme som havde sin Oprindelse af den, ligesaa. Alle Ting ere vel, saare vel paa det velsignede Hovind. Tak, min Johan, for hver Linie, for al den Ømhed Du ødsler paa Din C! Gud give mig, at fortæene den! Tak alle I elskte Mennesker der hiemme for Eders kierlige Længsel, Eders Bestræbelser for at have alt saa peent og ordentlig til min Hiemkomst!

I Aften gik jeg og Sarotje til Stabels – Jeg vilde, tænkte jeg, glæde min Koren ved Efterretninger fra denne hans faderlige Ven. Vi spurgte efter Mad: Chrystie. Man svarede, hun var syg; men da jeg nævnte mig, bleve vi førte ind til hende. Ja, hun er syg, tilvisse syg. Hun laae paa Sophaen, bleggul som en allerede Død, med tillukte Øjne. Hun kiendte mig, rakte mig Haanden, men kunde ej tale. Justitsraaden saae vi ej, da vi ikke vilde [125] opholde os af Frygt for, det kunde være den Syge til Ulejlighed. Jeg kyssede den koldsvedte Pande, en underlig Gysen for igiennem mig – det kom mig for som i en Grav. Dette, før saa usigelig muntre Hus – hvor min Korens første Ungdoms Dage saa skjønt, saa uskyldigt henrandt under disse evig velsignede Ædles, Stabels og hans vænlige Hustrues, Fader- og Moderømhu og Ømhed.

O sikkert, sikkert have I en stoer Deel i min Lyksalighed. Hvem veed, hvortil den uerfarne Yngling uden Eders kierlige, vise Raad, uden Eders trygge Vejledning var blevet?

God Nat, mine Elskede! jeg er søvnig og træt.

Løverd: Morgen Jeg har meget at bestille i Dag, meget Skriverie til det kiære Norge – Men et God Morgen maae jeg sige Eder. Jeg er saa underlig beklæmt, og det vilde jeg ej giærne være, naar jeg skal skrive til mit elskte Hovind. Hvad er det da som fattes mig? Ja, hvem kan sige det?

Den gode blide Marie Boetius sidder her, hendes lille muntre Wilhelm kører lystig omkring med sin lille Vogn. Men, Tiden gaaer, og min Johan skiænder, naar han ej faaer langt Brev. Farvel da!

Aften Under evige Adspredelser blev jeg færdig og fik mine Breve afstæd. Giid Du kun, beste Koren, fandt Dig tilfreds med mig denne Gang! O, tilfreds med Din Christiane selv er Du altid, skiøndt hendes Breve ikke saa ganske ganske Din Forventning. [126] Mad: Witth fra Walløe kom her ogsaa; jeg havde rigtig hellere seet hende en anden Gang, da jeg havde saa liden Tid at være hos hende, og hun kun blev her kort. Men før hun rejser hiem, kommer hun her sikkert.

Vi vare i Aften hos Boetius's. Dichmans var der ogsaa, men kun kort. Madamen befandt sig ikke vel, og de gik tidlig. Denne Aftens Glæder var altsaa forbii – og hvem veed, paa hvor mange Glæder jeg kan gjøre Regning i den korte Tid jeg endnu er her!

Mit Hoved gjør ondt – og mit Hierte –.

Søndag Midd: Vi vare budne af vor Gienboe, den besynderlige tykke, vraltende Hørkræmmer Ebbesen til Frokost. Imens jeg klædte mig paa, kom Devegge, den gode Devegge, og bragte mig Alskens Læsning, trykt og skrevet.

Jeg kunde for visse Aarsagers Skyld ej gaae ind til ham strax, men rakte ham giennem den halve Dør en lille Almanak, Øhlensleger har givet mig, at han kunde more sig med de nydelige Kobbere. Siden talte vi lidt sammen, men bleve desværre nødte til at udsette Fortsettelsen, da her kom Bud paa Bud, at man kun ventede mig for at gaae – saa meget er dog vist, at jeg nu har Grund til at vente, han dessnarere kommer igien. Vi nærmer os alt mere og mere hinanden. Nu var Scandorf her ogsaa, og vi morede os ret ved at tale om og sammenligne Skuespillerne her og i Christiania, NB i de Stykker, vi begge havde seet begge Stæder –

[127] Ørsteds skulde kommet her i Dag, men den lille søde Sophie er syg, og tør ej gaae ud – atter en Forstyrrelse i mine Planer. Det banker atter – det var Hviding –

Aften Kl: 1½ Jeg har været syg i Dag, meget syg – jeg er endnu ikke, og bliver vel næppe saa snart frisk. Koren! var jeg dog hos Dig – havde jeg aldrig forladt Dig!

Hvorfra faaer jeg alle de Taare? Velsignede være de! uden denne Lindring havde dette Hierte længe siden hørt op at slaa. Ja, kunde I kun altid flyde, og flyde frit, ubemærket i det mindste uden at bedrøve de gode ømme Mennesker som omgiver mig, uden at udsette mig for deres venskabelige, velmente Forsken.

Jeg veed, jeg har giort Vold nok paa mig selv, fordi jeg følte, det var min Pligt Der har jeg sadt med det glødende Hierte, talt med den kierlige gamle Tante Witth, med min Diederiche, hørt Øhlensleger læse Holbergs *11 Junj* (han leser fortreffelig!) og fremtvunget mangt et Smiil. Kunde jeg mere?

Dog, I vil intet forstaae af alt dette, elskte Venner! og, uvis om, hvem denne Bog engang kunde falde i Hænder, kan jeg, tør jeg intet sige Eder. Kun: mine kiæreste Planer ere tilintetgjorde – og, var det kun dette! Var det endogsaa kun – hvad jeg forudseer – at *min* hele Fremtids Glæder tidt vil forbittres ved disse Minder – o Gud gav *mig* saa mange Glæder – [128] men at see de faa lyse Timer, som saa sparsomt blive tildelte en af de ædelste, mig kiæreste Skabninger paa Jorden, at see ogsaa disse formørkede – –

Vi skue trygt i fjærne Fremtid hen,
og lægger Plan paa Plan til nye Glæder,
mens Skiæbnen hemmelig det Stød bereder
som pludselig nedbryder alt igien –

Og denne Skiæbne! Mennesket er det, som gjør Mennesket ulykkeligt.

Mandag Aften Kl: 12 Nej, denne Uvirksomhed maae ophøre. Tiden, jeg endnu har tilbage her, lakker til Ende, og intet foretager jeg mig. Det maae blive anderledes. Dog, i Formiddag kunde jeg ingen Stæder gaae; jeg ventede Hviding efter Løfte – han kom ikke; men

Marie Boetius med sin Wilhelm sad hos mig hele Formiddagen. Mit Hoved er desuden saa tungt, saa fortumlet. I Aften atter paa Comedie. *Armod og Højmodighed* – ja, hvad skal jeg sige Eder om det? hvad kan man sige om det man blot synes at see og høre? Min Siæl var ikke der. Imellem vaktes jeg af mine Drømmerier ved de Nærværendes, især ved min Saras hiertelige Latter. Da saae jeg *Lindgren*, der som *Bogholderen Fabian* var – hvad han altid er – uforlignelig. Scenen paa Cederstrøms Kammer hører jeg alle kalder et Mesterstykke af Spil. [129] For Resten, elskte Venner, kan jeg blot nævne Eder de Spillende uden videre Anmærkning. *Frydendahl Peter Plum – Schwarts, Henrich Plum – Josephe, Mad: Lange – Lovise, Mad: Heger – Mad: Rose, Jomfrue Winther – Forsom, Cederstrøm – Saabye, van d: Husen*. Jeg haaber, jeg en anden Gang bædre vil kunde fyldestgiøre Eders Forventning. Tager for i Aften til Takke med dette! Om Balletten skulde I dog ogsaa vide – i det mindste at den hedde: *Amor og Psyche*. En Deel af Musikken var overmaade sød – Det var alt. Dandsen etc var rigtig saare lidet, og saa tykke, tunge Skyer saae jeg aldrig i mine Dage før. Jeg er vis paa, at selve Mad: Scheitli ikke skulde staaet Fare for at falde igiennem dem. Den troe Boetius fulgte her hiem med. Vi sadde saa godt rundt om det runde, giæstfrie Bord – Øhlensleger snakkede prægtig dum Snak, Jacob Bull og han skiændtes alt imellem, kiælede saa igien for hverandre. Vi andre passet hver sit.

Nok er det, samme Øhlensleger bliver mig hver Dag interessantere. Han har vist nok vel meget – jeg vil kalde det Følelse af sit eget Jeg – men det siger man jo, maa holdes Digteren en Smule til Gode. Imellem os sagt, troer jeg, han i Grunden er meget mindre slæm, end han ofte vil synes at være. Atter en Digtergrille, [130] men jeg har seet den

umiskiendeligste Deltagelsestaare i hans Øje, det skal jeg aldrig glæmme – det er mig Borgen for hans Hierte. Dette være sagt Børn, fordi I ikke skal her, som engang ved en lignende Lejlighed undres over, at jeg ingen Grund veed, hvorfor jeg holder saa meget af – *visse Folk* – som *somme Folk* ikke gør nær saa meget af etc –

Mandag Tirsdag Midd: I dette Øjeblik hører jeg, Madam Chrystie er død Løverdags Aften. Arme gamle Mand, hvis tunge Lod det blev, at overleve alt, nesten alt, hvad der var Dig kiært!

Vee den sidste Arme, som skal vandre
venneløs i Livets mørke Ørk!

siger Rahbek, siger jeg af Hiertet med ham.

Aften Kl: 11½ Da jeg med meget Hovedbrud havde faaet et Brev færdigt til Justitsr: Pram (Breve i Embeds Affairer koster mig usigelig meget) – tog jeg mig en Vogn – thi hvem kan gaae i dette Søl, og oven i Kiøbet naar det rægner? – og fik med megen Møje NB for Kudskene, opspurgt Secretair Wexels nye Boepæl. Jeg fandt den endelig, traf Secretairen og et ungt Menneske ved Schakspillet, Fruen i Huset og en anden Dame ved Thebordet. Det gik nu løs paa en Spørgen og Giensvaren, om Rejsen? om Befindendet? om mit bortrejste Medrejseselskab o.s.v. – dog alt ^[131] dette kun mellem Frue Wexels og mig. De dybttænkende Spillere lode sig ej forstyrre, og den *fremmede Frue* sad, bestandig smilende, og betragtede mig. Det faldt mig lidt underligt, ogsaa kom det mig for, som Ansigtet ikke var mig aldeles

fremmet – Imidlertid fortsatte vi vor gjensidige Examen, og hørte jeg da, at Smaa Dorthe – hvad jeg ej undres over – med megen Misnøje havde forladt Kiøbhn, og at alt var forsøgt for at overtale Mad: Mandall til at udsette Rejsen – men forgiæves. Stakkels Barn! som sagt, jeg undres ej over at du ugiærne forlod et Stæd, hvor Fornøjelser i saa mange Skikkelser ilede dig imøde –

Under Samtalen havde jeg af og til kastet et forskende Øje paa den smilende Frue, hvis Stilling blev uforandret. Endelig nævnede man – *Frue Wibe!* Og hende, som jeg for 10 Aar siden kiendte saa vel paa Narvestad hos Lassens, som jeg henspøgte saa mangen en Time med – hun kunde være mig saa fremmet! Det er underligt nok; ved nøjere Undersøgelse fandt jeg endog, at hun kun havde forandret sig meget lidt. Strax jeg traadde ind, havde hun kiendt mig. Den stakkels Kone har lidt usigelig meget i dette Mellemrum. Jeg veed ikke hvordan det var; men jeg fandt mig slet ikke stømt til at fornye Bekientskabet *med noget Eftertryk*. Hun afløste det unge Menneske, hvis Navn var Wejdeman, en Nordmand, formodentlig ^[132] Student, ved Schakspillet. Det var en munter, kort vittig Person, som udrægnede, at jeg var hans Tante, fordi hans Oncle var gift med en Bull – Presidentindens Syster. Kl: 6 kom min Vogn igien, da jeg havde lovet mig til Boetius's – hvad der slet ikke var efter Fruens, jeg *troer*, heller ikke efter Herrens Ønske – Af Nyheder hørte jeg, at Kamerraad Wexels endnu var her, at Indspecteur Bendeke var fulgt herved med ham, og at vi faaer Assessor Falsen, nu Justitiarius i Christiania Stiftsret, til Rejseselskab med Posten.

Men nu raaber alle de Vægttere 12 – Sarotje sidder saa troet ved min Side, læsende i Florians Numa Pompilius – Øhlensleger hører vi

herind, taler i Søvnne – hans Phantasie er sikkerlig i uophørlig Bevægelse – og mit Hoveds Tyngde siger mig, det er Tiid at sige Eder God Nat, mine Dyrebare, da der er for meget endnu at fortelle om denne Aften, til hastig at kunne blive færdig. Vist nok vil Du engang skiænde lidt, min Johan, naar Du seer hvilke Natteravne vi er og har været og vist nok bliver henede. Men det er jo saa snart forbie –

Hvor mon vi hviler, eller tænker at hvile i Aften 14 Aftener ved denne Tiid?

Nu skiænder Sarotje for jeg bider for langt. God Nat – Saa maae jeg vel sige for Alvor: Sov sødt, alle mine Elskede!

[133] *Fortsettelse* Fra Wexels kiørte jeg til Boetius's – Der sad jeg en Stund og sladdrede med Maria og den ældre Madam Boetius (hans Moder). Lidt efter kom Sarotje, Verten, den yngre Dichman, Hviding, og Horrebou (Forfatteren af Bladet Jesus og Fornuften). Om denne sidste havde jeg giort mig et underligt Begreb, og, sandt at sige, saa megen Aarsag til at forandre det, fandt jeg just ikke. Hans Udvortes er langt fra ikke anbefalende, og enhver af hans bevægelser røber en Forlegenhed, som let kan blive smitsom. Dog, da Manden fra mere end en Side betragtet var mig agtværdig, og jeg, endog uden dette, vilde anseet det for min Pligt at bringe ham ud af denne, vist ikke behagelige Forfatning, søgte jeg tilligemed de øvrige strax at bringe ham ind i Ting, som traf ind i hans Fag. Virkelig er det Menneske at beklage, der, tvungen ved Omstændighederne, lever saa adskildt fra Verden, bliver saa fremmet for alle Skikke og Sædvaner HB naar han ikke kan leve *fuldkommen afsondret* fra den – Horrebou skal leve saaledes, kommer sielden nogen Stæder, og aldrig i Fruentimmerselskab; man vil endog

sige, han skal være vort Kiøn fiendsk; men jeg paastaaer: Det er kun onde Mennesker, som saadant om ham sige – Sin gamle Moder omgaaes han med sand Æmhed og Agtelse – kan en Fruentimmerhader det? – Dog, hvem har sat mig til Mandens Defensor (hedder det ikke saa, Koren?) Og overalt – hvem siger, han behøver noget Forsvar?

[134] Lidt efter lidt blev Samtalen mere levende, hvortil Bispen gjorde sit. Ja hvilken Bisp mener I? Saamen, Børn, I kan mene hvilken I vil, at sige af det Slags, som findes her i Hovedstaden – den qvægende Drik, og hans Højærværdighed Biskop Balle – begge bidroge, som sagt, sit til, at oplive Samtalen. Jo tiere Glassene bleve tømte, jo højere bleve Røsterne, jo forskiælligere bleve Meningerne. Jeg, som holdt for, at begge Parter havde Ret, da jeg, reent ud sagt, deels ei hørte stort efter Disputen, deels kun forstod saare lidet, da det meget latinske og greske betog mig alt Mod til at lukke Øret, end ^{sige} Munden op – fik imidlertid hele Hælen færdig paa min Strømpe – det var dog noget. Saa gik Aftenen <...> med Latin, Gresk, Dansk, Bisp, Smørrebrød og Chokolade. Den gode Hviding, som hørte, jeg elskede det engelske Sprog meget, og havde begyndt lidt paa det, vil endelig, i den korte Tid jeg endnu er her, læse en Time med mig hver Formiddag. Den besynderlige Petersen havde plaget mig med det samme Forslag; jeg siger: *plaget mig* fordi jeg slet ingen Lyst havde til at modtage det *den Gang*. Nu forudsaae jeg, det ej vilde blive af Varighed, sagde Ja tilsidst – og Mennesket svandt bort, som om han var fløjet med Vildgiæssene. Jeg har vel altsaa ingen Aarsag til at falde i Samvittigheds Skrupler, fordi jeg med Tak modtog Hvidings Tilbud, som jeg veed, man kan stole paa?

[135] *Onsdag* Til den bestæmte Tiid, Kl: 11, kom Hviding og strax efter – Petersen med sin engelske Bog under Armen. I Spøg sagde jeg: «nu kommer De for seent – jeg har faaet en nye Sprogmaster» – I kiender ham Børn; men om I ej gjorde det, vilde I her finde et Biedrag til hans Charakteristik. Naturligvis gjorde jeg den hele Ting til hvad den var – Spøg, og besvarede hans Deklamationer med Latter. «Ja, ja. Moer Koren» – sagde han – gik ind i Øhlenslægers Kammer, stillede sig, i det han satte sin Halsklud tilrette, for Spejlet, sukkende: «Ach Gott, hvor hun miskiender mig!»

Nu maae jeg dog ogsaa sige Eder, kiære Venner, at han havde været paa Landet hos Frue Anker, som først i neste Maaned flytter her ind til Byen.

Jeg var en Times Tid i Aftendæmringen oppe hos den godlidende simple Frue Holm, som endelig vilde beholdt mig der, eller ogsaa, at jeg skulde love hende af komme igien med Sarotje den følgende Dag, blive der, og følge med paa Comedien, men mit Hoved var saa usselt, at jeg ikke kunde blive der, og ej love noget; og klogt var det af mig, thi aldrig har jeg været elendigere end denne Aften, da jeg strax maatte forføje mig til Sengs, uden engang at kunde fortelle Eder, hvor morsom Aftenen her hiemme for Resten var, da vor vel meriterede og privilegerede Forelæser, H^r Adam Øhlenslæger atter behagede at opvarte os med det ægte holbergske Produkt: *Barselstuen* – og var dermed denne Dags Dags til Ende –

[136] *Torsdagen* Var højst ubehagelig fra Begyndelsen til Enden. Baade Boetius og Hiort forsikrede, der intet Brev var til mig fra øvre Romerige. Postbudet, som lidt efter bragte mig tvende Breve fra

Lassen og Rasch, forsikrede det samme – mit Hoved blev ej bædre herved. Imidlertid har disse Mennesker her, især titbenævnte H^r Øhlenslæger, tugtet mig saa, at jeg ej tør klage, ej yttre mindste Bekymring fordi jeg ikke strax faaer Brev – som de behager at udtrykke sig. Jeg taug altsaa, satte mig hen og klagede min Nød for Dig, elskte, beste Koren! ikke her vil jeg gientage hvad jeg skrev, men, naar Du engang kommer til dette Stæd, vil jeg kysse Din Haand og bede om Tilgivelse, fordi – dog, kun Du vide, hvorfor –

Da jeg havde holdt – med Møje nok – Timen ud med min unge Lærer, maatte jeg søge Sengen, hvor jeg langt hellere var blevet, end staaet op, som jeg Kl: henimod 4 var nødt til, for at klæde mig paa til Comedien, eller rettere, Tragedien, da det var den evindelige Kotzebues *Octavia* der blev opført.

Naa, du min Gud, hvad dette er for et Miskmask! Nesten skulde man troe, det var et Kotzebuesk: Kierlighed uden Strømper – høre Romere *tale* saaledes, *handle* saaledes! Dog, her er jo ej Stæd for Recension, men jeg troer, man har Lov til at udøse sin Harme paa ethvert Stæd, naar man, tvungen til at tie, staaer Fare for at faae Gulsot. Om Spillet vil jeg intet stort sige Eder Venner, fordi jeg troer, det var uretfærdigt at fordre, endog af Mestere, at de skulde kunde – for at tale med Jette – lægge sund ^[137] Sands i slige Roller. At der er enkelte Stæder i, som, udrevet af Sammenhængen (om der ellers er Sammenhæng i – jeg har ej læst Stykket) vare ret dejlige, nægter jeg ikke. For to Tings Skyld angrede jeg ikke paa den ellers ilde anvente Tiid, og det var: jeg saae *Rossing som Helt* – jeg saae den yndige *Mad: Heger ganske Kvinde og Moder*, hvor det nogenlunde var hende tilladt at være det. Begges Spil var alt hvad det *her kunde være*. En

Scene, jeg troer den som ender 3^{die} Akt, hvor *Cleopatra Jomfr: Astrup* befaler Vagten at fratage *Octavia* sine Børn, giennemrystede mig til Marven. Hvor kunde det andet? endog i en blidere Stæmning end jeg da var i, vilde den giort et voldsomt Indtryk paa mig, hvor meget mere nu? De andre stakkels Mennesker gider jeg ikke nævne Jer, og intet mere om det Hele.

Til Slutningen, for at temperere Sorgen, fik vi en engelsk Matrosdands, hvori Msl: Biruste var ret nysselig. Basta!

Fredag Nat Kl: 1 Ja, saa mange er den bleven, elskte Venner, imens jeg har sadt her og fortalt Eder alt, hvad Hovedpine og andre Ting har hindret mig fra før at sige Eder. Skiænd ikke, min Koren, det skal ej blive saa herefter. Sara er utaalmodig, og vil dog ej lægge sig før jeg gaaer med – Øhlenslæger taler i Søvn saa det skingrer i Sahlen: «Det er et Ord!» raabte han nu, og jeg og Sara foer sammen – vi troede han havde brudt herind, saa larmede det. Ja ja, jeg veed nok, hvorfra den Uroe rejser sig. Hør, i Morgen skal jeg fortelle Jer det – om Natten – huf! – tør man ej tale eller skrive om sligt –

[138] *Fortsettelse* «Og hvoraf rejste den sig da?» – Ih, der har han sat i disse Dage, lagt baade norske og danske Lov tilside, og, kort sagt, sat al Lov tilside, untagen den, Arvesynden saa uudslættelig har indskrevet i hans vanartige Hierte, thi den, og kun den allene, kunde dictere ham en saadan *Skæptisk*, eller – lad os sige det rent ud – ondskafuld Ballade, som han med galdedyppet Pen har nedskrevet om en smuk feed, agtbar Mand her i Naboe- eller Gienboe-Laget. Med foldede Hænder udraaber jeg med sl: Agent Holk:

Dit kritisk Blod dig burde tappes,
Du burde visslig faae din Løn,
Du burde sandeligen klappes,
Og det foruden Løn og Bøn –

Men det stakkels Barn, han fulgte os dog til Krohgs i Aften, hvor han ellers aldrig kommer. Fr: Krohg var her selv i Formiddag, og da lovede jeg hende, vi skulde komme der. Ja, nu har vi været der. Den Lille var ikke ret frisk, dog blev hun bædre da det leed ud paa Aftenen. Gl: Frue Krogh havde sin sædvanlige Hovedpine; men var inderlig glad ved at høre noget fra Gierdrum-Kanten. Krohg var ret bliid og munter, hans Kone ligesaa, og takkede os begge, fordi vi kom did. Vi drak Punsch, spiste, saae Illuminationen i Krohgs og Naboes og Gienboes Vinduer, for et Par Brudfolk lige over for. Det var altsammen godt og vel, men dog ej alt for vel, thi Krohg afslog mig en Begiæring, hvis Opfyldelse jeg ^[139] saa sikkert havde gjort Regning paa, og forud glædet mig over, at kunde bringe en ung Mand der hiemme et glad Budskab. Han havde vist nok vigtige Grunde for sit Afslag; men mig nedslog det. Overalt, ret, *paa min Maade* glad, troer jeg næppe jeg kunde blive i det Hus, i hvor meget jeg umager mig for at overtale mig selv om det Modsatte –

I Formiddag var Indspecteur Bendeke her, den prægtige underholdende Mand – han lovede at komme snart igien – NB alt dette skal I absolut, skiøndt jeg selv siger det er Løgn, troe at være skrevet i Gaar, for Skik og Ordens Skyld – Hører I det?

Løverdag Kl: 5½ Her sidder jeg, rystende af den stærkeste Feberkulde, og – venter Vognen for at see Epigrammet som opføres i

Aften, Rossings Beneficeaften. At han har været saa artig at sende mig og Sara Billetter til første Pladsloge, mener jeg, jeg har sagt Eder før. Deels for at benytte mig heraf, men især for Sarotjes Skyld tager jeg did. Giid jeg holdt det ud til Enden!

Med Møje, min Koren, fik jeg Brevet til Dig færdigt, og torde, burde ej sige Dig, hvorfor det var saa kort. Jeg er meget ussel, det føler jeg, og kan næppe holde Pennen. At jeg alligevel tager paa Comedie – o jeg maae ud – det er mig nødvendigt.

Om jeg nu bliver syg, hindres fra min Rejse – skrækkelige Forestilling! o Koren, o Koren, var Du her! Jeg er saa ængstet, saa bange for alt. Ved Dit Bryst Dit trofaste Bryst blev det bædre – langt, langt er der did –

[140] *Søndag Aften* Med Møje holdt jeg det ud i Aftes til Enden. Ofte frygtede jeg for at besvime. Sarotje troer jeg, havde ej mere Fornøjelse af Stykket end jeg. For hendes Skyld tvang jeg mig saa meget mueligt. Jeg troer, Stykket gik ret godt i det Hele, meget gav jeg ej Agt paa det. Dog saae jeg *Lindgren* som *Løve* var prægtig, *Knudsen Hippelan* formindskede ikke Latterlighedeme i denne Karrikatur Rolle, *Rossing Capit: Klinker* saare elskværdig – de andre – aa jo, de var saa Gu ganske bra alle sammen. Men – mig besiæler alle disse Ting ikke mere som før, jeg gaaer altid hellere *derfra*, end *derhen* – Jeg frygter overalt for, kiære Venner, at I herefter vil finde lidet heri til Trøst og Opbyggelse. Mit ensformige Lune forbyder mig at see Tingene, som før, fra forskiellige Sider; og den Side jeg nu seer dem fra, er jeg bange, vil kaste sin Skygge langt hen over Fremtiden.

Rossing syntes meget rørt, da han fremsagde sin Epilog, af hvilken

jeg kun hørte enkelte Ord, skiøndt jeg anspendte al min Opmærksomhed; men vi vare komne seent, og sad langt tilbage. Et almindeligt Bravo og Klap lød længe efter Dækket var faldet. Det glædede mig, og endnu mere glædede mig, at der var fuldproppet overalt.

Da vi kom hjem, var jeg meget ussel. Den Ængstelse, den Beklæmmelse som følger mig overalt, er tit færdig at betage mig Aandedrættet. Og jeg føler det, først ^[141] i min lille Dagligstue paa Hovind, i den violette Sopha, omgivet af Eder alle, I elskede Væsner der hiemme, vil jeg igien aande frit. –

Min ømme omhyggelige Moer Møller gav mig ej Roe, før jeg tog et Kampherpulver, som jeg ogsaa troer, var mig meget tiænligt. Glæmmer jeg nogensinde disse Menneskers Godhed, deres ubeskrivelige Ømhed for mig – da værdiges det mig aldrig, at vinde ædle Skabningers Agtelse og Yndest.

Jeg havde ingen god Nat. Først Kl: 1 stod jeg op, efter at jeg havde givet adskillige Audienser paa Sengen. Devegge og Schandorf maatte jeg bede komme igien en anden Gang; da de vare her, kunde jeg ei tale med dem. Det var for mange Dage siden aftalt, vi i Eftermiddag skulde ud til den snilde Fatter Øhlenslæger. Jeg forstyrrer nødig andres Glæde, gjorde mig altsaa stærkere end jeg var, og kørte derud med Moer Møller, den stakkels gode, døve Mad: Hansen (jeg har dog vel før fortalt Eder noget om denne godlidende gamle Kone? Hun kan saamen ogsaa Eventyr) og Jacobus Bull. I en anden Vogn var Assessor Ørsted med sin, i Dag saa usædvanlig raske, men altid velsignede lille Kielling, hans Syster, Albertine, og min Sarotje. Endelig i en Tredie

Adam *Gotlob* Øhlenslæger, med sin Christiane. Vi sladdrede, sang, fortalte Eventyr og Drømme etc. Jeg kunde ej glæde mig her, som tilforn. Syg paa Siæl og Legeme, nedtryktes jeg endnu ved den underlige martrende Følelse: her samles du aldrig mere med disse, dig saa kiære Mennesker, – aldrig, aldrig mere –

[142] *Mandag Aften* Jeg forstyrrer nødig nogens Glæde – sagde jeg i Aftes. Er der nogen Fortiæneste herved? Maaskee – det kommer, som saa meget andet i Verden, an paa Omstændighederne. Men vist er det, at jeg i Aften fandt mig rigelig lønnet ved den lille Tvang jeg i Begyndelsen paalagde mig for at synes munter.

Vi vare hos Boetius's, Øhlenslæger, Sarotje og jeg. Stakkels Jacobus var syg, og kunde ej komme. Atter har jeg gjort nyt Bekientskab med Lindgren, hans Kone, og et ungt Menneske, Meinek. Foruden disse og os, vare der de andre af den faste Stok, den yngre Dichman, Hviding – jo, flere var det ikke – af Stokken, mener jeg, thi Horrebou og en Broager, skiøndt denne sidste er Mad: Boetius's Fetter, er ikke blandt de stædse kommende.

Lindgren er ligesaa underholdende uden for ^{som paa} Theatret; hans Kone ret vakker, takkelig beskeden – Meinek – ja, istædenfor alt andet vil jeg sige Eder: han er, som Hviding, Dichmans inderlig kiære Ven. Tilbageholden, indsluttet i sig selv, holder $\leftrightarrow$ man ham i Almindelighed for menneskefiendsk, kold, og jeg veed ej alt. Det frastødende, man tillægger ham, troer jeg næppe jeg vilde opdaget, om jeg end havde seet ham som *ganske fremmet*. Dog, derom kan jeg jeg ikke nu dømme; jeg vilde jo desuden ej tale mere om ham.

Der vankede mange snurrige Ting paa Kryds og paa Tværs, og

giæme vilde jeg give Eder, elskte Venner en Extract heraf – men nu raaber Vægteren – 2 – og [143] Sarotje beder mig saa venligt sige God Nat, og giæmme Ræsten til vi har udsovet. Jeg er ret færm, og har været det siden lidt over Middag. Giærne blev jeg nu ved at male til Kl: 4 – men, Barnet har nok Ret – «Moer, siger hun, tænk paa, Du er inte rigtig frisk!» God Nat da!

Fortsettelse (Tirsdag Morgen)

Jeg har jo sagt Eder, det var en meget morsom Aften, langt morsommere, end jeg havde troet, nogen Aften kunde været mig af de faa, jeg endnu skal tilbringe henede.

Der gives ingen velvilligere, godmodigere Vert, end Boetius. Hans Maria havde pyntet sin lille Stue saa net, alt saae saa venligt og indbydende ud. For min Skyld var denne lille Fest – blot denne Tanke vilde forjaget hver Skye *fra mit Ansigt*. Samtalerne – dog, ved slig Lejlighed har ingen Samtaler Stæd; den Sniksnak, vilde jeg sige, som faldt der, havde en rask Gang, og blev afbrudt ved Sang og Spektakler; ogsaa lidt Klammerie, en Følge af Perialen. Lindgren som den fornærmende Part kom *gaaende paa sine Knæ* ind at gjøre Afbigt, og alt kom for saa vidt igien i Rigtighed. I Morgen Aften skal vi til Lindgrens og lover jeg mig da atter en ret fornøjelig Aften.

«Men fye skam Dig, Christiane, glæmmer Du de gamle Bekientskaber saa aldeles for de nye?» – Jeg seer det med Anger, med virkelig Anger, at jeg ikke har nævnt [144] et, mig dog virkelig kiært Møde her i forgaars Aften. Man bad mig komme ned, jeg gik og fandt for mig staaende en høj, før, rødmosset Mand, stiv som en Støtte, jeg

gik nærmere, saae nøje til – «Schou, er det Dem?» og det var ham, en af mine fordums Bekjendskaber her fra Huset, en altid retskaffen, i egentligste Forstand honet Mand, hvis Ansigt er det gode, velmenende Hiertes Spejl. Et Par Eventyr fra gl: Dage, fælleds Bekymring for en fælleds, højst ulykkelig Vens Skiæbne, og Bestræbelser for at rædde hvad der kunde ræddes – kort, nogle af mit Livs mest ængstelige Timer delte han med mig, og ved saadanne Lejligheder forenes man saa underlig, saa for hele Livet, om man end aldrig sees mere.

Han er nu Prest i Sielland, i en af dette skønne Stæds skønneste Egne, gift, Fader, og lykkelig. I Formiddag var han her atter for at tage Afsked. Fred med Dig, Fredens Sendebud!

Dette er skrevet og skrives Tirsdag Aften, imedens jeg hvert Øjeblik venter Vognen til Comedien, hvor vi i Aften skal see en ypperlig Ballet om hvilken mere ved ved – Nu sidder Maria her, Moer Møller er færdig – der ruller Vognen frem –

Og her sidder jeg igien. Kl: 12. Første Stykke var det nette lille: Bogstavelig Udtydning. At det er saa *kort* fandt jeg dog rigtig i Aften, var det [145] beste ved hele Stykket, deels fordi det gik kun saa som saa, deels fordi jeg længtes efter Balletten: Den af Kierlighed vanvittige. Aaja, *Madam Schals* som havde Hovedrollen udførte den saare skiønt – og gid jeg kun havde seet hende allene! men – «der stode nogle lange Bængler og skaade sig som Daarekistelæmmer – ja fast værre» – seer I, der var saa meget jeg vilde have ryddet af Vejen; jeg vilde blot seet de handlende Personer, blot seet dem som *handlende*, ikke som *dandsende* Væsner. Efter mit Begreb kunde dette Sujet, udført som taust Drama blevet dejligt. Hør nu: «En Pige – saa

begynder det – gaaer i sin Faers Urtegaard, og plukker Blomster, og binder dem sammen, og bestemmer dem til sin Elsker, som hun venter, og for hvem hun setter en Stie op til Havemuren. Han kommer, faaer sin Urtekost og ytrer sin Glæde o.s.v. Men Faderen kommer ogsaa, har en anden Personage med sig, som Datteren *skal* tage, og det *strax*, til hvilken Ende han har Notarius og Tilbehør med sig. Det gaaer nu naturligvis ikke saa snart. Medbejlerne slaaes, Elskeren, den *elskede* Elsker, falder. Denne Fægtning seer alt for naragtig ud, ja svækker saa aldeles det Indtryk Pigen saa skønt udtrykte Fortvivlelse ellers ufejlbar vilde gjøre – hun kaster sig hen over hans Legeme, bliver revet fra ham, og bæres bort som død.

Der har I den første Akt –

[146] Da *den anden Akt* begynder, ligger hun uden Bevægelse henstrakt paa en Græsbenk. Hendes Fortroelige, og en heel Hob unge Landsbyeplger staaer omkring hende i dyb Smerte; da hun endelig vaagner op af Afmagten, er hun vanvittig, men af de godmodige Ulykkelige, der elsker alt omkring sig. Faderen, for seent kommet til Erkiendelse, er fortvivlet; aa ja, det ere de nu alle. Men saa tilsidst, kommer Mennesket, som vi troer død og jordet, lyslevende ned – ikke fra Himlen, men fra bemeldte Stige ved Havemuren, og saa, efter en Smule Bestyrtelse, faaer Pigen sin Forstand igien, og oveni Kiøbet sin Hiertenskiær. Der er det saa sandt jeg sidder her, altsammen. Musikken fandt jeg heller ikke saa udtryksfuld som jeg ventede. Et Par Pauser rystede mig lidt, ellers sad jeg ganske stille, og kunde roelig sladre mellem hvert med min gode Hviding, som jeg havde faaet saa godt staaende bag ved mig.

Troe ikke, elskte Venner, jeg vil være saa omstændelig i at fortelle om *Syngestykket Huskiøbet*, en morsom lille Ting, som jeg holdt af, fordi det satte mine Lunger i Bevægelse, hvad i lang Tiid ej er skeet. Ja, veed jeg, hvorfra den Lethed kommer, som denne hele Aften har været over mig? Dog, det var nok et dumt Udtryk; men tænk ogsaa paa, hvor mange Klokker er. Derfor maae jeg skynde mig Børn, at føre ^[147] Eder hiem fra Skuespilhuset, for det første til N° 26, det velsignede N° 26 paa Vestergade. Her har Boetius og Kone, Hviding, Petersen, og vi Husets Folk sadt til Kl: 12, ved Smørrebrød og Punsch etc (denne Gang var dette etc Butterdejs Tærter) og Petersen har silhouetteret os fast en og hver; saa bøde vi hinanden en god Nat, og gik hver til sig. Det samme vil jeg nu ogsaa gjøre, dog maae jeg skrifte først for Dig, min Johan, at jeg kan hvile roelig. Ja, i min Lystighed har jeg – soret saa mangen dyr Eed, ja det har jeg! Men sandelig, det er første, bliver nok ogsaa sidste Gang paa mit hele danske Tog.

Hvad der endnu gjør denne urimelige Munterhed urimeligere, er, at Jacob Bull ligger herinde i Øhlenslægers Kammer syg og tit jamrende sig. Dette er, hvad jeg ej behøver sige Eder mig meget ængsteligt; vel forsikrer Doktoren, hvad jeg og troer, at det blot er Forkiølelse og vil snart gaae over; men, jeg kan ej blive den Tanke qvit: «om hans Moder vidste det!» Gud skee Lov, I kiære Fraværende, at I ej veed, hvad der saadan hænder os! Gud velsigne og bevare *Eder!*

Den brave Øhlenslæger havde ej Rast eller Roe før han fik den Syge herover, hvor han i hver Henseende kan have det beqvæmmere, og bædre tilsees. Nu vandrede han som en Fremmet herfra. Jeg havde dog giærne beholdt den Naboe, hvor uroelig og tit spirant han var. I Dag 8 Dage – hvor da? Sov vel. Venner!

[148] *Onsdag d 1ste Decbr Kl: 1½*

«Det er alt for galt med den Nattesviir – vil Du vist sige, min Koren, naar Du heri gaaer frem med mig. Ja, det er virkelig alt for galt. Imidlertid har jeg ej Hierte til at angre det heller; deels har disse Aftener været mig meget behagelige, deels – er jo den Tiid, jeg kan sidde blandt dem hernede nu saa snart til Ende; og vi finder paa alle Sider, vi bør trække den ud saa langt mueligt. Men, alt i sin Orden!

Hvor munter jeg var i Aftes, veed I. Engang sagde jeg til Øhlenslæger: «Det er, som om en tung Steen var væltet fra mit Hierte i Aften; men jeg frygter, den vil rulle tilbage igien med dobbelt Kraft; saa plejer det gaae» – og saa gik det. Et meget, meget ubehageligt Brev tidlig i Morges, havde nær tilintetgiort alle mine gode Forsetter at blive frisk og munter. Til Lykke fik disse Forsetter mægtige Støtter ved den mig hver Dag kiarere Hviding og den troe Boetius, som begge fandt og beviste, og i hvad der er langt mere, *overbeviste mig om*, at sligt ikke var et Suk værdt. For nu heller ikke selv at være ganske uvirksom, foreslog jeg, vi skulde gaae [149] ud og see det saa berømte *Panorama*, hvorom vi alle bleve enige, og vandrede vi da, Øhlenslæger, Hviding, Sarotje og jeg. Saa klar en Formiddag har vi ej i lang Tiid havt. Vi toge Touren om Volden, hvor Træerne rigtig nok ere afbladede, men Græsset endnu grønt og livligt. I Sølvgaden er dette Panorama at see. Et rundt, temmelig vidt Hus er dertil opbygget. Her gaaer I ind, Børn, og op af en Trappe – ja, gid I gjorde det! Jeg sparedes da for den, desværre forgiæves Beskrivelse over dette skønne Syn, og I følte det, og sagde: «jeg^{vi} undres ikke over, Moer Koren, Du ej vidste hvordan Du skulde forklare os dette» – Kom, kom altsaa selv og see Eder

omgivet af Søen og Skibe, Helsingør, Kronborg, Helsingborg, Siællands Kyst, og den engelske Flaade som for fulde Segl iler imod det i Baggrunden liggende Kbhn. Alt oplyst af det svage Morgengrye, som lidt efter lidt tiltager – Jo længere I staaer der, jo skønnere vilde I finde det, jo behageligere vil det tryllende Syn skuffe Eders Øje. Kort, det taaler ingen Beskrivelse. Jeg vil derfor blot sige Eder, at jeg saa længe stirret efter den nelsonske Flaade, til mit Hierte begyndte at banke, jeg blev svimmel, maatte holde mig, og kunde næppe aande, til Taarene, efter sædvanligt Viis skaffede mig Luft. Hvad kan jeg nu sige Eder mere? ^[150] Det var en velsignet Gang.

Kl: 5 gik vi til Lindgrens. Did kom mange Mennesker; thi seer I, foruden alle os som vare sidst hos Boetius's, var der en Auditeur Lindgren og Kone, med en nysselig lille Aarsgl: Tøs (mere herom siden) Thomas Bruns Søn, Skuespiller Forsom, en Meinek, Broder til den før omtalte. Har jeg før sagt Eder, at Lindgren er Caroline Walters Halvbroder? Hendes Moder lever endnu og er hos Lindgrens, en munter 72 Aars gl: Kone. Den omtalte Auditeur Lindgren, som passerer for hendes yngste Søn, siger slæmme Mennesker skal være Carolines; dog, det burde ej staae her, da jeg ikke veed det med Vished. Vist er det, at han ligner hende som disse mine Hænder ^{ligne hinanden;} thi blandt de Ting jeg aldrig kan glæmme, er hendes Ansigt, skønt jeg saae det sidste Gang i mit 13de Aar. Men, som det lader, er det blot Ansigtet han har fælleds med hende, hun være sig nu hans Moder eller Syster. Det samme søde Fjæs (som dog kun klæder Fruentimmer, synes jeg) har den lille nysselige før nævnte Line; og hvem veed, hvad Lighed hun ellers i Tiden kan faae med denne sin Slægtning? Mig var dette hele Bekientskab højst interessant: Det fremkaldte saa mange

Erindringer fra Ungdommens, tildeels fra Barndommens ^[151] Dage; Ideerne knyttedes saa underlig, sammen, og det gik mig her, som det saa ofte gaaer mig, at det Forbi gangne, Nærværende og Tilkommende smeltede sammen i Et.

Frue Lindgren forekom mig at ligne Frue Kaas, dog veed jeg just ikke egentlig at sige Eder, hvori Ligheden bestod. Iøvrigt var hun som Folk falder i Almindelighed. Manden ligesaa. Foersom er ret vakker og meget takkelig. Brun havde noget saa besynderligt forskende, eller snarere lyttende i sit Væsen, som jeg ej leed.

Her har I dem allesammen.

Og ret en fornøjelig, meget fornøjelig Aften var det. Lindgren har I vist alt tænkt Jer som en ypperlig Vert, og deri fejler I ikke. Men Gud bevar's hvor ogsaa de Mennesker drak! og sang, og skraalte. Mangen dejlig Vise vankede der ogsaa. Horbous *moraliske Lys* vilde slet ikke brænde – Bispen slukte det – Den stumme Meinek selv var veltalende; Hviding fast gal af bare Glæde, Øhlenslægers Øjne glimrede, skuede saa kierligt omkring, syntes at opflamme selve Horbou. Marie Boetius glæmte sin Hovedpine –

O Viin saa længe Kloden staaer.
Din Undervirkning ej forgaaer!

^[152] Jeg nægter ikke, jeg havde giærne blevet der længere, troede ikke engang, Kl: kunde være saa mange. Hviding og Øhlenslæger fulgte os hjem, og fulgtes siden ad til Hvidings Logie, som denne Nat skal rumme dem begge. De sover vist alt – og hvem sover ikke Kl: over

2? Jacob snorker; han har været ret brav i Dag. Faren er Gud skee Lov forbie.

Søvnen indfinder sig nu med fordoblet Vælde; jeg frygtede han vilde til Straf fordi jeg saa tit trodsede ham, reent tage Flugten. Det er Godheden selv, den Søvn. Hviler sødt i hans hulde Arme, alle mine Elskede!

Torsdag Formidd: Det afskyelige Menneske, den H^r Adam *Gotlob* Øhlenslæger! Det er af Harme paa ham, jeg nu griber Pennen. Han ærgrer mig vist ihjel før jeg kommer herfra, og saa skal Du – det være Dig her paalagt, min Koren! – lægge Sag an imod ham, at han kan blive dømt i Slaveriet eller hængt i det mindste – ellers veed jeg, jeg ingen Roe faaer i min Grav NB, om han faaer sin Krig frem og faaer Hast paa mig før jeg kommer til Norge.

I Dag hører jeg atter der intet Brev er til mig fra Christiania.

«Naa, saa ska Di jo være bedrøvet» – [153] siger det Skarn. Ja, i Ordene selv ligger ikke Ondskaben saa tydelig, som i *Tonen* og *Minen* – Giid ikke de gule Ærter i Dag forvandle sig til Steen i min Mund!

Aften Det gjorde de sagtens ikke, og til nu, Kl: 12, har de bekommet mig ret vel. Inde hos det gode, elskværdige unge Par, Sandøe Ørsted og Sophie, gleeed Aftenen saa jævnt og sødt ved Eventyrfortelling og fortroelig Sniksnak. Fatter Øhlenslæger og hans anden Sophie *Tusing* var der, gl: Tante Witth, min Diederiche Ørsted og vi – ellers ingen. Der hersker saadan behagelig, barnlig Æmhed mellem denne Fader og disse Børn, som man sielden finder i denne Verden. De store lange

Unger kysse og klappe Faderen, som mine Smaarollinger deres – ja, slaar vel engang imellem til Paale (det er et Navn han har faaet paa Bakkehuset, hvor alle *ret skikkelige* Folk faaer saadanne Tillægsnavne, hvorom her ej er Tiid og Stæd at tale) hvoraf den velsignede Mand leer saa hiertelig –

Eftermidd: gik for en stoer Deel hen for Øhlenslæger og mig med at giøre Nytaarsvers om Kaps – at de bleve bevægelige, kan I nok tænke.

Og endnu intet Brev! Med Hovedet fuldt af Griller vil jeg tage min Tilflugt til H^f Morpheus.

[154] *Fredag Aften* Det er bestæmt – med tungt Hierte, med skiælvende Haand skriver jeg det – det er bestæmt. Vi rejser ikke før om 3 Uger.

Vare alle disse Breve komne før, mueligt – ja, mere end mueligt, dette aldrig var skeet. O hvor har hvert Ord, hvert ømt glædeligt længselsfuldt Ord saaret mit Hierte! Men Løftet var givet, alle mine Venner saa glade. Tildels byder Nødvendigheden det nu: jeg kan ikke blive færdig saa snart. Mange andre Bevægaarsager er her ej Stæd at nævne.

O var det kun for det første i Dag 8 Dage, at det bedrøvede Budskab var blevet bekiendt iblandt Eder, alle I elskede, gode, nu saa glade Mennesker! At Du, evigdyrebare Johan, havde fattet Dig! Gud skee Lov, det veed jeg, Du kan og vil; jo vil maaskee ogsaa, naar den første Storm er forbie, glæde Dig over, at vi ej vovede os ud i saa fælt Før med en ukiendt Mand, især da jeg endnu ej er ganske frisk.

O slumre sødt. Du Elskede! slumrer sødelig alle alle. Disse tre Uger vil ogsaa gaae.

Jeg kan intet sige om Dagens Hændelser – [155] de vare saare faa. Først Kl: 5 i Aften, just da Pram sad og talte med mig, kom det velsignede Brev, som jeg da slet ikke mere ventede.

Pram var meget forbintlig, erkyndigede sig meget varmt om min Koren, og fandt, som de fleste, at Sarotje, som han trak hen til Vinduet, lignede sin Fader meget.

I Aften har Hviding været her, R: Bull, og den gl: pustende Ebbesen. Her har I alle Tildragelser for i Dag –

Sov sødt, Johan! sødere, ak, end Du i Aften 8 Dage vil sove ind! –

Løverdag Aften Kl: 5 Brevet er borte – Betæmmelsen uforanderlig. Hvorfor ryster, hvorfor ængstes jeg saa? Gud, du veed det: jeg kunde ej handle anderledes. Styrk min Koren, vore Børn, alle de gode Mennesker, hvis glade Forventninger jeg skuffer – nødes til at skuffe! Styrk dem og mig!

Kl: 11. Ganske ene har vi sat denne hele Aften, alle vi Fruentimmer, og en Times Tid spillet Styrvolt for at fornøje den gamle døve Mad: Hansen, for Resten fortalt Eventyr og strikket, og tænkt paa Hiemmet. Vejret er fælt, og her er i Aften mod al Sædvane meget koldt. Derfor God Nat, elskte Venner!

[156] *Søndag Aften Kl: 11½* Hvor behagelig vilde denne Dag været mig, om jeg kunde deltaget i alt hvad den frembød, med roeligt Hierte!

om ikke Tankerne saa ofte havde ilet til det elskede Hovind, seet dem alle der saa glade ved den Tanke: «Kun endnu 2 Søndager, saa er Moer her!» – Nej, I Elskte, endnu vil 2 og 2 til hengaae, før I seer hende –

I Formiddag var her en grumme Hob Mennesker hos mig, Hansten, Leganger, Schandorf, Schultz iblandt andre. Schandorf var glad over, vi blev til næste Post, da han skal reise. Heller ikke er jeg og Sarotje mismodige ved det. Mange glæde sig ved denne Udsettelse – ak, at alle kunde og gjorde det!

Til Middag var her stort Galla, egentlig var dette fra Begyndelsen bestæmt til et Afskeds-Selskab for mig – da vilde det vist blevet mindre muntert. Den prægtige Sandøe Ørsted, hans hulde Sophie, hans Syster, gl: Fatter Øhlenslæger, Tante Witth, Mad: Ørsted vare her, af Fremmede en her boende Secretair Møller, en vist god Mand siden han holder saa af Børn, kan spøge saa med dem og hans, vist ikke saa gode Kone, siden hun *skurer* sine Piger op for ramme Alvor; og saa var her vor troe Boetius eller Dusdus med sin Marie og lille friske Wilhelm. I Aften kom Hviding, min egen ^[157] Hviding. Ja, I kan troe mig Børn, kiendte I ham, vilde I ogsaa finde at han var en af de elskværdigste, blideste Ynglinge I havde mødt paa Eders Vej. Med stoer Striid slap vi Kortet, og begyndte Julelegene, hvor der, som i alle Julelege vankede Støj og Kys, og – hvad der ikke altid er Tilfældet – Bisp og Punsch, Kage, Æbler, etc. Efter mangehaande Abekatterier skildtes vi nu ad, Hviding med en halv Perial slap ned af Trapperne, Øhlenslæger med en heel (efter eget Sigende) troer jeg dog nu er landet i Sengen. Did hen jeg ogsaa stunder, kaldet af Søvn og Sarotje –

Mandag Aften En heel Pakke Breve og Bøger, og andet mere er bortsendt, tager i Morgen Vejen ad det elskte Norge til – istædenfor os. Dog, jeg bør ej angre det: Sara er slet ikke frisk, vilde vist forårsaget mig megen Bekymring, om Rejsen nu skulde gaaet for sig i Morgen. Jeg vil glæmme – kan jeg kun! – at det var i *Morgen* vi skulde forladt *disse* Venner, for at ile *til hine*. Kun at de første tunge Øjeblikke for Eder, I Dyrebare, vare forbie!

Vejret var i Dag saa usigelig skjønt; selv gamle Frue Krohg havde det lokket ud; hun kom her i Middagsstunder for at giøre mig, som hun mente, en Afskedsvisit. Den yngste Frøk: Krohg var med hende. Øhlenslæger vandrede med mig og Sarotje ud ad Friderichsberg Vejen, vor kiæreste Tour. Som vi ^[158] gik i vort gode Mag, blev Luften med et tyk, og en Haglbyge nødte os til at lakke fortere fremad; til Lykke vare vi ej langt fra det til Thedrikken bestæmte Stæd, hvor vi dog ej tøvede længe, før Vejret, just som vi vælvede vore Kopper, klarede op, og kaldte os tilbage, Øhlenslæger til at høre Dr. Steffens Forelæsninger, os til den syge Marie Boetius's Sæng.

Paa Hiemvejen mødte os intet her at anføre, undtagen lille søde Sophie og Albertine, som paa sin egen Haand vovede en Tour til selve Friderichsberg.

Stakkels Marie laae ene med sin grædende Dreng da vi kom. Vi sad der til Kl: 8, Boetius kom endelig fra Contoiret, fik efter sin priselige Sædvane hentet Iis til os (noget Slikkerie maae vi have – de Mennesker her forvænner os reent). Sara selv kom sig lidt, om ved Isen eller Fortællingen jeg maatte ud med, skal jeg lade være usagt. Her hiemme sad en Mand, ved Navn H^r Paludan; han ved Styrvolten

skiæmte, sig efter alle læmped! Kort, en kortvillig Mand, var den H^r Paludan – Ja seer I, Barn, anderledes falde ej Rimene ved Midnatstid. Lad os derfor igien tage fat paa Prosa.

I min Fraværelse havde her været mange Mennesker, iblandt andre Secretair Wexels og Bendeke. De troede, jeg skulde reise i Morgen, og vilde, formoder jeg, sige mig et kierligt Adieu.

Nei, nu skulde I høre, hvor Øhlenslæger gaaer derinde og faaaser, og snakker efter Boetius's ^[159] lille Wilhelm; det er et stort Barn, og det er nu sagtens ikke det værste man kan være. I skal vel engang ^{alle} faae see det morsomme rimede Brev han i Dag skrev til min Koren. Han kan være et grumme godt Barn, naar han vil; men det er – ikke altid, kan her da staae til videre. God Nat, min Johan! god Nat Venner! I Aften har I, mange af Eder vist nok, lagt sig med den Tanke: «stakkels Moer Koren, stakkels Sara! nu sover de sidste Nat i Kiøbenhavn.» –

Tirsdag Aften Jeg kommer nu, i egentligste Forstand fra det norske Selskab, i hvilket jeg dog ikke kunde glæmme, jeg i Aften skulde været, i det mindste 6 a 8 Mile paa Hiemvejen. Dog, alle siger jo, jeg har giort Ret, og mit Hierte siger det, da Sarotje ikke har været frisk hele Dagen.

Øhlenslæger fulgte mig, til Løn for de dejlige Nytaarsvers jeg havde stræbt med ham at faae færdige, til Secretair Wexels Kl: 5, og <...> lovede at hente mig igien Kl: 8. Jeg hørte, de vare hiemme, gik ind uden at banke, saa ingen i den mørke Stue, men hørte en grumme Latter i næste Værelse, hvorhen jeg listede mig og blev staaende i den aabne Dør, hvor jeg ganske ubemærket oversaae Selskabet. Dette bestod da, foruden Vert og Vertinde af Følgende: Kammerraad

Wexels, Forvalter D^o, Jomfrue D^o, [160] Inspecteur Bendeke, Bogholder Colbiørnsen, unge Weideman, og en Dokter Sørensen. «Nu, det var da en uendelig Latter!» – tog jeg endelig til Orde, og fremstod nu synlig, NB for dem som kunde see. Her blev nu en Pause, til jeg havde faaet en Plads, et Stykke Kage og et Glas Bisp, og derpaa continuerte man. Jeg er ikke for at holde Control med Folk, ellers kunde jeg sige Jer, hvordan de Mennesker drak; men de vare saa glade, og glade lidt perialiserede Giæster om et Bord gider jeg nok seet engang imellem. Kl: henimod 7 vare de da komne fra Caffé til Spillebordet, hvor de støjende og leende holdte et Par Timer ud ved Whisten, dette ellers saa tause Spil. Siden afvexlede de med Bosset, og satte sig for et Syns Skyld til Spisebordet Kl: over 11. Da kom den alt for gode Øhlenslæger atter for at hente mig hjem, men blev en halv Times Tiid, som han fandt gik ret morsomt. Især blev han meget indtaget i i Wexels, som virkelig ogsaa er en braver Mand. Den stakkels Vert maatte høre mange Fantord, for han ej kunde udholde Seiren med dem, men i Aften fandt derimod jeg ham ret efter mit Sind. Ved længere Omgang bleve vi vist [161] Venner, naar vi kun ret lærte at forstaae hinanden. Bendecke – er mig en underlig, tvetydig Person, som jeg ikke let bliver klog paa. I Aften vilde han ej staae mig an. Vi klinkede saa hiertelig paa vore norske Venners Velgaaende, og Kammerraad Wexels erindrede endnu, at Koren, da han sidst saae ham, havde i Lhomber snødt ham for 10rd – dog drak han ædelmodig hans Skaal til Bunds.

Ja, tænkte jeg, da jeg stod der iblandt alle disse disse Mennesker:

Saa kan man uforskyldt sig liste
I Daarekiste

Onsdag Aften Kl: 10. Som en Sieldenhed maae det anmærkes, at vi i Aften kom herop for at gaae til Sengs Kl: 10, hvad aldrig før er hændet. Saa støjende som den forrige Aften var, saa stille var denne. Ene i vort daglige Lag har vi sadt ved vort Arbeide imens Forelæseren H^r Adam opvartede os med Stumper og Stykker af Holbergs Comedier. Han var ej i Lune til at læse, maa^{skee} Somme heller ikke til at høre. God roelig Nat, mine Elskelige, god Nat!

[162] *Torsdag Aften* Aa herre Gud, hvor den *Lagertha* er dejlig! Sangen, Dandsen, Minespillet, Musikken, Musikken, – alting dejligt. Ja veed Du hvad, min Koren: saa længe den varede var jeg færdig at være glad fordi jeg var her endnu. I kan ikke troe, hvor skøn den er, hvor henrivende. Arme Thora! Blide, ømme, hulde Thora! – Og tre, og ti Gange: arme, arme Lagertha! – Jublende, fæstlige, vilde og klagende Toner væxle saa underlig af – Dog, hvordan vil jeg kunde beskrive Eder det? Hvorfor kunde jeg ikke have Jer omkring mig, at I alle kunde seet og følt og glædet Eder med mig! Glædet Eder? I Morgen, ak, da vilde I ej glæde Eder –

Det er sandt, vi saa ogsaa en Comedie i Aften: *Den afbrudte Reise*, en latterlig Ting nok. *Lindgren* var en grumme prægtig Notarius, og de andre – aa de var saa Gu ganske bra allesammen. Gud signe Ialles, latterlige Ihukommelse! for dette Hielpeudtryk. Det er saa godt at ha, naar man ikke gider gaaet videre i Texten, men heller i sin Seng.

[163] *Fredag Morgen d 10de Decbr 1802*

I Dag glæder I Eder – i Dag seer I ængstlig ventende ud efter Postbudet; han kommer, bringer Brevet, alle staae I i Kreds omkring

Koren, som aabner det saa glad med den Tanke: «i Dag 8 Dage har jeg min Christiane selv istæden for disse imod dette kolde Linier, O at en Ahnelse i Forvejen havde giort Dig dette tvivlsomt!

Der sidder Du nu saa mismodig, Du Elskede! Der staaer alle Glutterne saa nedslagne, Taare trænge sig frem i de klare Øine – «endnu kommer Moer ikke» siger de grædende til hinanden. Martelie, skiøndt selv bedrøvet, trøster dem; Maren smaaskiænder; Hertel siger: «Det tænkte jeg nok!» Biltzing setter taus sin Pibe hen i Vinduet. Thouboe søger ved Løjer at bringe Munterhed igien iblandt Eder. Gode Thouboe, det er forgiæves; i Dag i det mindste forgiæves –

Overalt udbreder Mismodet sig, over det hele Hus; kun den sorgløse Line dandser og nejer som sædvanlig, og undres i det højeste over, at ingen spørger med hende. Maatte hun dandse og neje Munterhed igien i Eders Hierter!

Koren, evigelskte Koren! aldrig oftere skal jeg forsetlig bedrøve Dig som i Dag. Forsetlig? Nej, til min Trøst siger mit Hierte mig, det ej var forsetlig.

[164] *Aften Kl: 11.* Du shar da overstaaet denne Dag, elskede Johan? Du og de øvrige Elskte der hiemme. Gud skee Lov! O at Du nu slumrede sødt ved Siden af Din Jes, og drømte Dig hvilende ved Din Christianes Barm!

I Aften gik Din Jesine, min Johan, og jeg, fulgt af Hviding, til Din anden Fader, Justitsraad Stabel. Havde jeg troet paa Varsler, burde jeg vendt tilbage igien: thi her strax uden for faldt jeg saa lang jeg var over et løst Bræt, og stødte mit ene Been ret slæmt. Begge mine

Medgaaende vilde endelig, jeg skulde gaaet tilbage; men jeg tvang mig til at lee, og blev ved min Vej; i Begyndelsen var det surt, men før vi kom til Enden af Gaden, gik det ret godt. Vi fandt den ædle Olding hiemme og syg. I de 5 Uger jeg ej havde seet ham, var han meget forandret. Han forsøgte at være munter og spøge; men Sorgens Træk stak alt for kiendelige paa hans blege, indfaldne Kinder. Med inderlig Velbehag, med Faderglæde saae han paa sin Korens Datter, saae han, hun lignede sin Fader. Til Paaske opgiver han sin Husholdning, og lejer sig i Kost et Stæd. «Gud give, vi nu boede her i Nærheden, og min Korens anden Fader vilde tage til os som til sine Børn!» udbrød jeg af et fuldt sammenpræsset Hierte. Med den Blidhed, Du kiender, min Johan, og med et himmelskt Smiil trykket han min Haand. Det kom mig for, som om han vilde sige: «Da tog jeg ej til noget andet Stæd». Vi blev der kun kort, da han i Aften havde nogle af de gamle Venner omkring sig; men vi lovede, at komme op imellem og sidde en Times Tid hos ham, som han var meget glad over.

[165] Øhlenslæger hentede os; paa Hiemvejen gik vi op at see til hans Syster, og da stod hun færdig tilligemed sin Svigerinde at gaae herind, og fulgtes vi da ad tilbage.

Hun var meget ussel i Aften, den lille søde Kielling, hun er ligesaa svag som nydelig og god, og vil saa giærne være munter, naar hun kun kan. Gud give, hun maatte blive rask efter de nye Forsøg hun nu atter har giort. Alt udstaaer hun saa taalig og glad, i Haab det skal hielpe. Og hun lider ej ene; hendes ømme Sandøe, hendes kierlige Broder, saa mange som hun er kiær, lider med hende – og den blide, gode Fader! Dog, for ham skiules meget af hvad hun lider, da han ej seer hende daglig. Gud give, jeg maatte see hende nogenlunde brav før jeg

forlader denne kiære Kreds!

Løverdag Aften d 11te Decbr Kl: 6:

Havde min Enevold levet, havde han i Dag været 6 Aar. Han hviler sødt. Ej skal Taare, ej skal Klage, Elskte, kalde Dig tilbage Fra dit tause Hvilestæd. Der – ak *ikkun der boer Fred!*

Ja, kun der boer den! kun der vil Du finde den, ædle, ulykkelige, uforglæmmelige Ven – kun der – og snart, snart er Du ved Maalet – i Dit Lidelses Malurtbæger rummes ej mange flere Draaber. Hvorfor saae jeg Dig og Dannemark igien? saae Dig saadan igien!

Mit Hiertes Roe er forstyrret, mit hele Livs Glæde forbittret –

[166] *Aften Kl: 11½* Da jeg havde mine Breve bortsendte, kom Hviding her, som han imellem plejer, sad her et Par Timer i Skumringen, røgte sin Pibe, og talte om adskilligt; dog, naar vi sidde ene han og jeg, kommer vi giærne altid tilbage til *een* Punkt, Munterheden forsvinder, og alt endes med, hvad Øhlenslæger ganske rigtig kalder *min eneste Tilflugt*: Taare. Ofte troer jeg, der ingen flere kan være tilbage men Gud skee Lov, Kilden er rig. Det veed jeg, at naar den standser, maae mit Hierte briste.

I 3 Dage havde vi ej seet den gode troe Dusdus (saa kaldte min Enevold Boetius – dog, det veed I) da han er syg, og ej maae gaae ud. Jeg gik derhen – jeg maatte ud. Sara og Øhlenslæger fulgte mig. Vi blev der til Kl: 10, og morede os saa godt vi kunde, for Ex: med at gjøre

Enderiim – og siden Børnene, Boetius, Øhlensl: og Sarotje med at brænde Lak og Papir, saa vi vare færdig at qvæles i Røg og Lugt. Dusdus er i Bædring, og hans Maria temmelig færm. Lille Wille sov.

Ogsaa min kiære Sophie Ørsted er bædre i Dag. Sara var der en Stund i Aften. I Morges talte hendes Broder og jeg længe om hende. Taarene stode ham i Øjnene. Mere og ømmere Deltagelse fandt jeg aldrig hos nogen ←...→ af dette stærkere Kiøn. Han veed ikke selv, og kun faae af de som kjender ham veed, hvor ømt, hvor fortræffeligt et Hierte han har. Jeg veed det.

[167] Ogsaa Du, dyrebare Koren, har vist i Dag tænkt flere Gange med bliid Vemodighed paa Din saa kiære, saa tidlig tabte Johan Enevold, og paa mig. Du erindrer nok, han var Marias Yndling. Vi talte meget om ham i Aften. Det var mig overalt nødvendigt at komme derhen. Til dem kan jeg sige alt hvad der ligger mig paa Hiertet, og der hviler meget paa det.

To Gange vaagnede jeg i Nat ved Graad. Først syntes jeg, Du slet ikke vilde see mig, ikke tillade mig at see nogen af Dine Børn – jeg var for altid skildt fra Eder. Anden Gang forekom det mig, jeg skulde rejse hiem, men her var Krig, og ingen Mulighed i at komme frem hverken giennem Sverrig eller til Søes. Man siger jo, det betyder Glæde at græde i Søvne. O ikke altid!

Mit Hoved har længe befalet mig at holde op. Det vilde Du ogsaa, min Johan, var Du her. Dog, bede vilde Du, ikke befale. Sov sødt!

Søndag Aften Kl: 11½ En meget roelig Dag. Gl: Tante Witth og Diederiche Ørsted var her, ellers ingen, før i Aften, da gamle Ebbesen

og en halvfiantet Kommandeur Kruse kom hid. Ved Gnav og halv tolv vilde det blevet en lang Aften, om ej Øhlenslæger havde forkortet den ved Dit og Dat. Der gives [168] dog mange underlige Mennesker i denne Verden, og blandt disse samler sig en Heel Hoben hid i dette Hus, som rigtig nok staaer aabent og giæstfrit for enhver der har mindste Bekiendtskab til denne ejegode Vertinde, og mange veed at trække det langt nok ud. Ved Lejlighed skildrer jeg Eder nogle af disse Originaler; nu er det for sent, da vi har sadt og sladret saa længe med Naboen, H^r Adam, der nu sagde til os, som jeg siger til Eder: God roelig Nat!

Mandag Aften Kl: 6 Hvorfor jeg nu tager fat paa denne Bog? Det veed jeg ikke selv. Her er saa underligt, saa ødt, synes mig. Rægn og Snee pidsker paa Vinduerne. Jeg gider ikke læse, jeg gider ingen Ting. Hovedsvimmel drev mig fra Thebordet og Selskabet dernede, vil vel ogsaa drive mig herfra. At mit Lune ikke er det bedste, behøver jeg nu vel ikke at sige Eder, og har desuden ^{saa ofte} og paa saa mange Maader sagt Jer det, saa jeg mener, I nu kan det udenad. Det gjør alligevel intet til Sagen; jeg vil vise, at jeg ogsaa kan tvinge mig selv engang imellem, og nu, til Trods, $\leftarrow\rightarrow$ ^{give} Eder, hvad jeg i Aftes lovede: en Skildring over et Par af vore sædvanlige Søndags Giæster.

[169] *N° 1:* har en vis H^r A: O: malet som han gaaer og staaer i følgende gejstrige Riim:

I Dannemark paa Vestergade
En Kræmmer leved tyk og feed.
Han solgte Tiære i sin Lade,
Og var sin Byes Lyksalighed.

Thi skiøndt han bævede af Tælle
Og vraltede med langsom Gang
Som om han altid skulde kælle,
Saa var han dog heel intresant.

Det var en Lyst at see ham humpe
paa langsom philosophisk Viis,
Hans Ansigt lignede en Rumpe
Naar nyelig den har faaet Riis.

Parykken bandt han helst med Kramper,
Hans Øjne – naar de luktes op –
var lig to smaa Menage Lamper
Som svømmer i en Oliekop.

Ærværdighed var i hans Miner,
At see hans høje Smiil var Lyst,
Hans Hages ladskede Gardiner
nedbølged paa hans ømme Bryst.

Den gode Gud han daglig loved'
For dagligt Suul og dagligt Brød.
Hans Mave var et Oxehoved,
Hans Oxehoved var en Grød.

Hans Buxer var ej meget trange.
Han altid letted' dem saa smaat.
Hans Laar var' ikke meget lange.

Men klædte ham dog grumme godt.

Han havde tvænde skønne Næver,
En Butterdej de ligned' lidt.
Som herligt sig paa Panden hæver,
Og svømmer i sit eget Fidt.

Med Sved vor Herre ham velsigned'
Den pærled' frem hvor man mon see.
Hans Been to tykke Pølser ligned'
som ligger i en Kanapee.

En Pidsk han havde sig i Nakken.
Den vidnede om stor Forstand
Og strakte sig langt ned ad Frakken
Med Værdighed paa samme Mand.

Han havde noget – ej pedantisk –
Dertil var han for fordomsfrie.
Men noget vældigt elephantisk
Udi sin hele Symetrie.

Tobak han smøg med megen Hæder.
Det seer I paa vort Tittelblad. [n8](#)
Der sidder han i Højtidsklæder
Og drikker til sin Aftensmad.

[\[170\]](#) [n9](#) Hvad for Resten kunde siges om Manden var hans Navn, og det staaer her ikke af visse Aarsager. Han var her ellers i Aftes.

N° 2: er ligeledes skildret meget træffende af samme Forfatter; men da jeg ej har det ved Haanden nu, maae I give mig Credit til viidere.

Kl: 11 Ikke stort mere at tilføje. Vi har sat ene, snakket om Gammelt og Nyt, og hvad der ellers saadan kan forefalde.

Tirsdag Aften Kl: 11 Saa snart jeg havde drukket min Caffé i Dag, og blevet færdig med det Puslerie som dertil hører, gik jeg ud, egentlig fordi jeg ej vilde være hiemme. Oppe hos den lille blide, gode Frue Holm, i Samtale med hende og hendes prægtige Mand, og den ej mindre – paa sin Maade – prægtige Revisor Munthe, gik et Par Timer saa hastigt. De vilde endelig jeg skulde blive der, og i Aften bivaane deres ugentlige saa kaldte Ølselskab; men jeg vilde dog engang see et af Ilands Stykker, og da der i Aften skulde spilles ^[171] *gamle og nye Sæder*, havde jeg lovet Sara at følge hende. Det stakkels Barn har ikke havt megen Moroe i disse Dage. Jeg lovede vist at komme der i Dag 8 Dage og blive der hele Dagen. Da faaer jeg see en Deel af min Korens kiære gamle Venner. Justits: Holm gav mig halvvejs Løfte om, hvis det var mueligt, at jeg skulde faae see et Stykke opført i Skindergaden, skiøndt det sædvanligvis kun skeer ^{engang} efter Jul og længere hen i Vinteren een Gang, Fruentimmerne vederfares denne Ære. For Din Skyld især, dyrebare Johan, vilde det være mig saare kiært, kunde det gaae an. For baade Din og min Skyld skeer det vist, om det er mueligt.

Jeg sørger ordentlig over, at jeg ingen Smag finder i Skuespil, at de slet ikke interesserer mig. Kan Mennesket saadan forandres? Gud give kun, denne Forandring ikke havde flere i Følge med sig! *Mad: Rossing* spillede *den lidende Kone* som man kan vente sig af denne ædle

Konstnerinde. Hendes *Datter* baade virkelig og her, *Emilie*, var mig lidt for ondskabsfuld, endnu mere, troer jeg, end Ifland vilde hun skulde være, og det er meget sagt; thi hun er virkelig vel meget unaturlig, baade hun og hendes H^r Broder, som kan sige Forældrene Bitterheder naar de seer dem i Dødskamp; ellers gjorde den lille vakre Emilie Rossing mange Ting ret godt, og saae nysselig ud. Om de andre er ej værd at tale; dog det var et slet valgt Udtryk. Det ^[172] vil egentlig kun sige, *jeg* syntes hverken om dem eller deres Spil; overalt er nok dette et af Iflands maadeligste Stykker.

Hviding som fulgte oss til og fra Comedien, gjorde en Pause i Hiemkiørselen. Jeg begreb ikke hvorfor, før man fra en Tracteur bragte os en Krukke etc ud i Vognen; det var Iis og dertil hørende Kager, som vi spiste her hiemme og smagte ret dejligt.

Nu gaaer Sarotje og setter Dørene paa viid Væg, saa her bliver som i en Iiskiælder, og det af lutter Fulhed, for hun vil jeg skal skynde mig i Seng. Jeg skulde dog, før jeg lystrer hende, fortalt Jer Børn, at jeg hørte nogle ret smukke Anekdoter i Aften i Pladslogen af et Par Madamer, mine Sidemænd, især mange skæptiske Anmærkninger over: at Arveprinsens Børn vare saa vakre, saa store og stærke.

«Fred være med de Døde!» tænkte jeg.

En besynderlig ubehagelig Virkning gjorde det paa mig, da en Mand kom ind i Logen og fortalte: «I dette Øjeblik er Elsberg død» – Vist nok var han aldrig hverken som Menneske eller Skuespiller nogensinde min Yndling; men, at jeg just hørte denne Nyhed der, – hvor jeg saa ofte havde seet ham, hvor jeg nu sad færdig at see flere af hans Medvandrere, de træde saa muntre og karske frem – jeg kan ikke

saadan forklare Eder hvordan det løb rundt i mit Hoved.

Atter siger jeg: Fred være med de Døde!

[173] *Onsdag Aften Kl: 10½* Vi skulde ud i Aften og see et Fyrværkerie, som i Aviserne var beskrevet grumme dejligt. Vognen kom noget seent, og andre smaa Omstændigheder opholdte os, saa vi først kom derud (det var paa Vesterbroe) da en heel Deel var afbrændt. Med megen Gienvordighed trængte vi os frem, uagtet der her som sædvanligt, var lovet det ærede, saa tit narrede og aldrig kloge Publikum al Beqvæmhed. Vi stode da der, Øhlenslæger, Jomfr: Ørsted, Sarotje og jeg, som nogle Jaalepiller. Det var ret lysteligt at see; ^{NB} men Enden var det pære Snavs, og naar den er Snavs er alting Snavs. En Dreng, den sande Jonas, stod bag os og skaffede os meget Gammen ved de Spørgsmaal han gjorde Papa, og de Svar han fik. Engang raabte han: «aa de dejlige *Ranetter!* see, hvor de falder!» – jeg ønskede der vilde faldt nogen ned til mig ogsaa. Jo Pyt, fikst Du Pæren, Zacharias! Vi kom helskindede, men dygtig tilsmurte hiem. Saadan Ende tog det.

NB *Ikke os*, men Fyrværkeriet, paa Enden nær.

Birkedommer Witth som er herinde i Terminstiden, var her en Times Tiid, og faldt i stoer Forundring over, at see mig her endnu. Dog, da han hørte Sammenhængen, fandt han Tingen ej ret vel kunde være anderledes. Min gode Postfører Smith glæder sig over, det ej kunde være anderledes og siger: «han vidste nok, jeg blev til han rejste». [174] Schandorf glæder sig ej mindre over Opsættelsen. Dog, det har jeg nok før fortalt; men det gjør mig saa godt at kunde sige til mig selv: «der er dog nogen du har glædet ved at blive» – og alt hvad jeg

giærne siger til mig selv, siger jeg ogsaa giærne til Dig, evigelskte Johan, til Eder Alle, I Elskede! Maatte det ogsaa engang, naar I seer det her, giøre Eder godt!

Jeg tør ej tænke paa: hvor jeg nu kunde været – ikke engang paa i Morgen tør jeg tænke, naar Jacob Bull kommer saa glad og siger: «jeg har faaet Brev, Tante!»

Frue Krohg var her i Formiddag og bad mig og Sara did i Morgen Aften. To Gange før har vi været buden, og ej kunde kommet; nu kom den stakkels, $\leftarrow\cdots\rightarrow$ i denne Tiid ikke saa letfodede Kone selv, for ikke at faae Nej. Megen Glæde lover jeg mig ikke; dog, den finder jeg ikke mere nogen Stæds – uden paa Hovind – men rimeligvis kommer her lutter for mig fremmede Mennesker, til hvem jeg næppe passer. Og til hvem passer jeg da vel i denne Tiid? Jeg fornærmer hvert Øjeblik dem, der ere færdige at giøre alt for mig, fornærmer dem, det veed Gud, ufrivillig, og lider mere ved at det ej kan være anderledes, end de. Imod Øhlenslæger var jeg ikke som jeg burde været i Aften. Det nagede mig. Han bød mig saa venlig God Nat, og jeg taug saa vranten, uagtet det nagede mig. Men saadanne ere vi: O var det ligesaa tungt at begaae en Forseelse, som at tilstaae den, vist nok *saa* man da færre Daarligheder ^[175] i Verden. Men, om vi derfor *virkelig vare bædre*? Det Spørgsmaal vil jeg opgive Horrebou det første vi mødes igien.

Jeg kunde ikke lægge mig til Hvile uden at lade mig mærke med, jeg ønskede Forsoning. Øhlenslæger havde alt lagt sig; jeg gjorde mig til Erinde: at laane hans Lys, da Sarotje havde mit inde i Kammeret.

God Nat, Moer Koren! «Er De endnu vreed?» Aa hvor kan De tænke det? Flere Ord bleve ej væxlede mellem os; men efter dette

lægger jeg mig roelig, og med det faste Forset at bædre mig, dog uden Haab om, at kunde udføre det ganske. Han er jo ogsaa lutter Fyr og Flamme, spruder stærkere end Ildhiulet i Aften. I vort Bekientskabs første Dage fængede disse Gnister ikke: min hiertelige Tilfredshed, min Munterhed dæmpede dem strax – nu svier det saarede, ilde medhandlede Hierte ved det mindste, som rører det.

Min Sophie, hendes Assebarn (Assessoren) Syster Albertine, og en Jomfr: Probsthein (den udenlands værende Ørstedes Brud – nok før omtalt her) har sat her inde hos os i Aften. Sophie var saa inderlig vakker i Aften, det er en lille Sværmerinde og det gjør *jeg* hende vist ikke til Brøde; men det smerter mig, at see denne stærke, jeg veed vist, ej fremkonstlede, men kun alt for omhyggelig vedligeholdte Varme, svække, Gud give ej nedbryde ganske, dette svage, fine Legeme. Just saadan [176] fandt Du Din Christiane, Koren, i samme Siæls og Legems Forfatning. Hvad havde hun været uden Dig! Men saa langt tilbage tør jeg ej vende mit Blik. Koren, o Koren, giid jeg i denne Tiid ej var blevet nødt til, at vende det saa ofte, saa taarefuldt did!

Torsdag Kl: 4 Eftermidd: Det er allerede mørkt, mørkt som i min Siæl. Jeg skulde klæde mig paa for at gaae til Krohgs; men det er endnu for tidligt – og langt hellere sidder jeg her, ene, ubemærket. I egentligste Forstand er jeg ej ene. Sara sidder her og strikker, Øhlenslæger og corrigerer et Ark af min Adolf. Men de veed, jeg er bedrøvet, og plager mig ikke for at faae mig til *at see glad ud*.

Da jeg kom ned i Morges, var det første jeg saae – et Brev fra min Koren. O Gud, hvilken uventet Glæde! Jeg greb det, trykkede det til mit Bryst og mine Læber, kunde, torde næppe aabne det. Giid jeg

havde forlænget disse Øjeblikke. Og Du kunde skrive et saadant Brev? Du, min ømme, skaansomme Johan til Din, før saa nedslagne Christiane. Nej, Johan, Bebreidelser ventede, fortænte jeg ikke. Dog, jeg kan godt sette mig i Dit Stæd: jeg veed, hvad fejlslaget Haab er, hvad det virker i de første Øjeblik, og det var i de første Øjeblik Du skrev; det bør trøste mig: efter, kun en Times Forløb veed jeg vist. Du havde ikke skrevet *saa*. Og min Line syg – maaskee meget syg – [177] dog o Gud, Nej Nej – ræd mig fra denne Tanke! Nu har jeg begyndt mit Brev til Dig, Koren, det maatte jeg, og da blev mit Hierte lettere.

Den gode Kammerjunker Krogh var her i Formiddag, rejser maaskee i Morgen til Norge. Han er blevet meget maver, og det kan ingen undres over, da han i denne Tiid har saa meget at tænke paa, lever i den stædsevarende Uvished, det værste af alt. Naar vil det engang faae Ende? Giid vi nu kunde fulgt op med ham, kunde overrumplet Eder – hvilken Time vilde det blevet, om kun alle maatte være friske, alting vel. Men, endnu nogle Dages Taalmodighed – naar jeg iler til Eder, strax jeg har begyndt Rejsen, bliver det bædre med mig, aander jeg lettere – og dog! – var kun den sidste Dag her forbie!

Kl: 12 Nyelig kom vi fra Krohgs. Der var Justitsr: Tønder Lund og Kone (Frue Krohgs Syster) et Par meget takkelige Folk, som jeg syntes grumme godt om, en lille Frøk: Krohg og en D^o Frøken, hvis Navn jeg ej hørte – Sara siger hun hed Frøk: *Nero*. Det er det samme. Saa var der en Frue Bloch, stiv som en Blok, meget lig en af Voxdronningerne paa Konstammeret; men en lille nyskelig Glut havde hun med sig, en 4 Aargl: Pige, saa spæd og rund, som Moderen var før og kantet. For Resten levede vi, som man kan leve blandt ganske fremmede Mennesker. Krohg selv er altid blid og glad, hans Kone meget stille, og

seer bleg og sygelig ud –

[178] *Fredag Aften d 17de Decbr* Hvilken Dag, hvilken Aften kunde jeg havt! Vær roelig, flyvende Hierte! Aandedrættet standser – vær roelig! Hvad vil Du da? Jeg kan jo dog ikke følge Dig i Din Flugt. O at jeg kunde!

Var jeg dannet af Lyset, i et Øjeblik giennem-
ilte jeg Millioner Mile – siger Lavater.

Hvad jeg kan sige Eder om denne Dag er intet, er mindre end intet; thi ikke engang for Tankerne kan jeg gjøre Rede. Maschinmessig har jeg udrettet alt.

I Aften kom Jomfrue Heger hid, just da Øhlenslæger sad og læste i sine, nyelig udkomne, Poesier. Han blev ved en Stund, men maatte afbryde, da han ej var vel. Der blev en saa ubehagelig Pause, og Tingene kom ej igien i sin Orden, eller rettere, var det ikke den hele Tiid. Den gode Pige var bekymret, jeg maaskee ogsaa. Forstæmte vare vi alle, det er alt hvad jeg veed med Vished; dog, dette veed jeg ogsaa: at jeg aldrig oftere skal bede Øhlenslæger læse for os. De faa Aftener gaaer vel enda.

Koren, hvoraf kommer det sig, at jeg i dette Øjeblik stærkere endnu, end da jeg første Gang læste Dit Brev, føler, Du har giort mig Uret, føler det $\leftrightarrow$ som om forgiftede Dolkestik giennemboret mit Bryst – jeg skulde jo nu være vant til at lide Uret – og tie. Nu ja, *tie*

skal jeg. Lad det grave saa dybt det vil!

Boetius var her i Aften første Gang efter sin Sygdom. Han seer ussel ud. I det jeg skrev dette, [179] kastede jeg et Blik til Spejlet lige for mig, men trak det hastig tilbage. «Ussel ud» lød det i mit Øre.

Uden noget Blik, uden nogen Tanke til Hovind, God Nat! O min Line, min Line! knælende ved Din lille Seng skulde jeg nu med Glædestaare velsignet denne Dag. Med Glædestaare? Algode det høre Du!

Løverdag Nat Kl: 12 1/2 Til nu sad jeg og læste; det var ej ret, men Bogen skal bort i Morgen.

Om saadanne Dage lader sig slet intet sige. Den har gaaet jævnt hen uden noget usædvanligt. At jeg ikke har været rask, er hverken nyt eller morsomt. Og nu til Sengs.

Søndag Aften Kl: 11 Det varede længe før vi i Dag besluttede: om vi skulde, efter Aftale med Jomfr: Heger, tage i Aften i det musikalske Akademie, eller til Koren paa Amager, som saa indstændig havde bedet os derud. Da Vejret var saa usædvanlig skønt, besluttede vi det <...> sidste, og gik, efter fuldendt Raadslutning til, eller som det nok rigtigere heder i Frue Kirke, Moer Møller, Albertine (den yngre) Sarotje og jeg. Eengang syntes jeg dog, jeg skulde i en af Hovedstadens Kirker. Fallesen prækede. Af det jeg hørte (Kirken er stoer, og hans Mæle svagt) var intet, som jeg jo kan have ligesaa godt der hiemme. «Anvend din Ungdom saa, at Du roelig kan gaae Alderdommen imøde» – er, synes jeg een Materie, som kan gøres meget af. Som sagt, jeg hørte, og det med al Anstrængelse, kun meget lidt. Gud

forlade [180] mig min Synd! jeg tænkte med Længsel hiem paa min Kaffe, som jeg ej fik Tid at drikke før jeg gik. Her var grumme mange Mennesker denne Formiddag. Først kom Dusdus med sin lille Wille, siden stormende paa hinanden, Hviding, Devegges Postfører Smith, Controlleur Rode, og jeg troer, endnu flere, saa jeg med Nød og Næppe blev færdig med min Paaklædning til vi skulde til Bords. Smith var meget glad over, vi skulde være med ham, og ønskede kun, han ej fik flere Fruentimmer end os to, med sig. Hviding fortalte mig, at Faye, den ædle Faye, var kommet her selv istæden for blot at svare paa et Brev jeg havde skrevet ham til om en af hans Venners meget ulykkelige Forfatning. Det lignede Faye. Devegge var meget bedrøvet over unge Bøjesen, som er syg og han frygter, farlig syg – saa forskiellige ere Tingenes Gang i Verden, saa ganske forskiellige Ting beskiæftigede nu disse faa her samlede Mennesker.

Vejret var klart og skjønt, og der fattedes kun, jeg skulde seet Sne omkring mig, for at troe mig i det kiære Norge. *Kiære Norge!* – O elskede, evigdyrebare Fødeland! tit fornærmer jeg Dig i de senere Dage! Tilgiv mig! det er kun, kan ei være uden da, naar jeg i et mørkt, bittert, mig før saa fremmet Lune, ej veed hvad jeg gjør.

Mad: Møller, Sarotje, jeg, Øhlenslæger, J: Bull, Holst – saadan sadde vi paa den store holstenske Vogn, rullende frisk afstæd giennem de vrimlende [181] Gader. Det var den samme Karl, de samme Heste, den samme Vogn, som vi i Sommer havde derud, og, paa Jacobus nær, det samme Selskab – kun, Luften var skarpere, Hestene spagfærdigere – og saa ingen Sammenligninger for Resten mellem nu og da.

Inderlig glad tog Koren imod os; men Solen, endnu blidere end han, lokkede os ud i Haven, hvor vi søgte at sette os tilbage saa et Par Maaneder; men det vilde ej lykkes. Alt forstyrrede Illusionen. Tyk Rimfrost laae over de den Gang rødplettede Jordbærblade, Pæretræet ved Parken udfordrede $\leftrightarrow$ ikke mere til farlige Forsøg; ingen qvægende Skygge indbød os til Hvile, og ingen Varme drev os til at søge den; tværtimod jog Kulden os snart ind til den grønne Stenovn i den lille mørke Stue. Men, inde kunde vi ej blive. Saa snart vi havde drukket Kaffe, vandrede vi ad Stranden til, Øhlenslæger, J: Bull, Sarotje, jeg og en ung Koren, Foged Korens Søn. Den stygge Veje trættede og kiedede os, dog, mig tillod Hovedpine og Svimmel ikke at tænke saa meget paa den. Vi kom til Stranden – Der var saa stille, hele Naturen sov. Langt ude glead nogle Skibe umærkelig frem paa den mørke Flade, ellers rørte sig intet. Det mørknede allerede stærkt, jeg var meget syg, meget ængstelig. Endnu engang kastede jeg et taarefuldt Blik til Castrup, ud over Havet. Med Magt rev Øjet og Hiertet sig for sidste Gang fra disse Gienstænde. Da jeg vendte mig, laae Taarnbye for mig, oplyst af den mildeste Aftenrødme. [182] Det var, som den vilde sige: «har jeg ingen Fordring paa din Opmærksomhed? O tilvisse! De der henlevede glade Timers Minde staae uudslettelige i min Siæl. Og saa jeg ikke Dig, evig evig elskede Koren! saae jeg Dig ikke første Gang der? Hvor giærne havde jeg ilet derhen, derhen! Det kom mig for, som $\leftrightarrow$ Aftenrødmen saa bliid, saa vemodig vinkede mig hen, at bede mine slumrende Sydskendes Støv det sidste Farvel. Erindrer Du, min Koren, da vi engang, i vort Bekientskabs første Dage, opsøgte disse smaa Grave?

Vi fandt dem, men ak, intet, intet Minde
Betegned' dem. Med karrig Haand afrev

Jeg det nys skabte Græs, og ødsel strødde
Det vædet min Graad paa muldne Jord –
Og alting syntes mig saa tomt, saa øde – –

Saa gjorde det ogsaa nu, ødere, tommere, end da. Og det maatte det vel.

Da vi kom tilbage, og jeg havde sadt lidt i den varme Stue, blev det alt værre og værre med mig. Jeg maatte ud i et koldt Værelse, fik noget koldt Vand og nogle Kampherdraaber – Hofmandsdraaberne havde Jomfruen brugt op allesammen – Da bødredes det med mig. Vi drak Thee, fortalte hvad der faldt os ind, og Aftenen var forbie før vi vidste det. Den gode Vert sparede ikke sin ypperlige Ripsviin – de der havde sig en Perial, nævner jeg ikke. Stakkels Koren! endnu ømmere og sørgmodigere end sidst, hvilede hans hans Øje paa min Sara. [183] Hun kiælede saa godmodig for ham; det smeltede hans Hierte. «Hvem skulde tænkt, Christiane» udbrød han – «da jeg første Gang saae Dig, at Du engang skulde sidde saadan hos mig med saadan en Datter? Og jeg har intet at vise Dig, *kunde intet have*». Disse Ord, den Tone hvori de bleve udtalte rørte mig maaskee mere end ham. Jeg trykte hans Haand og taug, og vi talte om andre Ting. Kl: 10 vare vi i god Behold hiemme, og friskere end jeg begyndte denne Dag, ender jeg den.

Mandag Aften Kl: 11½ Det kan jeg ikke sige i Aften. Med stærk Hovedpine stod jeg op, den har vedblevet hele Dagen, og hindrer mig nu næsten fra at see hvad jeg skriver. Øhlenslæger er ogsaa syg; jeg haaber dog, det er blot Forkiølelse, og at det Kampher Pulver vi nu gav ham, skal virke Bædring. Gud give det!

Faye var her i Dag. Saadanne Venner findes sielden. Han var ej

frisk, Mæslingerne var i Huset; $\longleftrightarrow$ ingen af hans Børn havde havt dem, og hans Kones Frygt for sine Børn er nesten mere end moderlig; hun har ej taalt i denne Tiid han forlod hende en Dag. Men da hun hørte, det gieldt, om at lindre en Vens, en ædel Mands skrækkelige Kaar, undertrykte hun sine Klager, skyndte sig at pakke hans Tøj ind, og bad ham ile. Gud lønne Dig Du brave, engang saa miskiendte Kone! Uden at tænke paa sig selv og alle de Ulejligheder og Ubehageligheder denne Rejse *maatte* medføre, reiste ^[184] han uopholdelig. Han har allerede havt den Glæde at see nogen Frugt af sine Bestræbelser. Hvad der kan ræddes, rædder han eller ingen. O at der er saa lidet at rædde tilbage! Han tager sin ulykkelige Ven med sig, og dennes endnu ulykkeligere (fordi hun forbittrer sin Mand og hans Venner Livet, og fornedrer sig selv) Kone. Gud give den blide huslige Fred som aander over det hele skønne Christiansminde maae have en velgiørende Indflydelse paa hans knuste og hendes voldsomt oprørte Hierte! Dog, mere end Palliativ Kur bliver det vel næppe. De skal rejse samme Dag som jeg og Sara.

Dette sidste sidder jeg og skriver nu, ~~Man~~^{Tirs} dag Morgen, da jeg var meget syg i Aftes og ej kunde eller torde sidde længere. Øhlenslæger siger ellers, det burde ^{ikke} kaldes Dagbog men Natbog, og deri har han Ret. Ellers staaer de her og holder saadan Larm, samme H^r Øhlenslæger (som Gud skee Lov er færm i Dag og just nu foræret Sara og mig hver et Exemplar af sine Digte) H^r Jacob og min Jomfrue Datter, at jeg sidder her og skriver Fejl hvert Øjeblik, som I seer.

Det er godt, jeg har faaet skrevet lidt her i Dag; thi da vi skal spise til Middag hos Holms, og blive der hele Dagen, kommer vi vist seent hjem, og bliver jeg da nødt til at være kort, om jeg ej vil lægge mig ud

med Sarotje og mit Hoved.

[185] *Aften Kl: 12:* Det vidste jeg nok; nu raaber Vægteren 12 alt det han kan. Ja, der var ret morsomt hos den muntre, redelige Holm og hans inderlig snilde Kone; men af de Gamle var ingen uden Wolqvarts, og Nissen, som jeg strax kiendte, og som strax kiendte mig, skiøndt vi vist ikke i 16 Aar har seet hinanden. Til Middag var ingen der uden Sara og jeg; først henimod Kl: 8 kom det respektive Ølselskab, vist nok en 10, 12 Stykker. Jeg kiendte kun faa af dem, og fik ingen Anledning til at gjøre deres Bekientskab, da de mest opholdte sig i Tobaks Værelset, giennem hvilket ingen kunde see for Røg. Den gode Holm var meget mismodig over, at han med al sin Umage ej kunde drive det saa vidt at der blev spillet i Skindergaden mens jeg var her. Først Dagen efter Nytaarsdag kan det skee, og da er jeg med Guds Hielp Norge nærmere, end Dannemark. Jeg takkede Holm og sagde: «Det vilde glædet Koren saa meget, derfor havde jeg saa giærne ønsket at komme der.» «Og det vilde glædet mig saa meget, at kunde skaffet baade Dem og Koren denne Glæde,» svarede han. Det samme sagde Revisor Munthe, og lagde til: «Det er ej saa let at faae saa mange Hoveder under en Hat.»

Og med disse Ting beskiæftigede vi os – imens en anden Gruppe fortalte: at Professor Wiedevelt, den 72 aarige Olding, har druknet sig, druknet sig fordi Gield og Skyld vare hans gamle svage Skuldre for tunge. Her tøvede den ellers saa strænge ubøjelige [186] Creditor, Døden, spottende den gamle Mand og hans Ønsker, Leende lukkede Morderen Øjnene for hans ængstelige Vinken, og ilte hen at udbrede Jammer og og i Glædens og Overflødigheds Boeliger.

Saa Sorgens Søn forgiæves sukker
med aabne Arme mod den Grav,
som sig saa villigen oplukker
for dem der alt for Livet gav.

Her er saa varmt og saa roeligt, og jeg har ingen Lyst til at lægge mig. Sara sover, jeg er altsaa overladt ganske til mig selv.

Jeg har engang her lovet Eder, at fortelle noget om hiin anden Concordia, Stedmoder til Kirstine Thouboes Børn. Det var en af de vakreste Piger jeg har kiendt, bliid, god og øm. Hun blev tidlig forlovet med et ungt Menneske, jeg troer han var Fuldmægtig før ^{paa} en Amtstue eller noget sligt. Ham elskede hun med sit $\leftrightarrow$ unge Hiertes hele Kraft, og han hende. Han gav hende i Begyndelsen smaa, siden større Foræringer, klædte sig selv prægtig, og gjorde kort sagt, en Figur som faldt stærkt i Øjnene, saa meget mere, som man vidste han ingen Midler ejede. Endelig opdagedes det, at han havde bestiaalet sin Principals Kasse ganske forskrækkelig, og gjort mange flere slette Streger, [187] hvorfor han blev dømt til Slaveriet. Behøver jeg at sige Eder noget om den ulykkelige Piges skrækkelige Forfatning? I en haard, langvarig Sygdom tabte hun reent Forstanden – det var den eneste Tiid, hun var lykkelig – men desværre, hendes Ungdom sejrede, Helbreden og Forstanden vendte tilbage, og med den hendes uendelige Lidelser. Hver Dag forøgedes de ved hendes grusomme Faders barbariske Behandling – ak, hendes ypperlige Moder hvilede længe siden fra al Kummer. Hun allene kunde blidnet sin, nu saa

forladte Eriches dybe, ulægelige Smerte. Nu kunde, nu vilde ingen det. Aar efter Aar gik saaledes hen. Hendes blomstrende Skiønhed var tabt, intet Spor var tilbage. Istæden for det søde, skiælmske Smiil, som ingen saa let modstod, havde kold, isnende Haan lejret sig paa de bleggule, indfaldne Kinder. «Det gyste i mig, naar jeg saae paa hende» sagde min gode Lise, hvis Veninde hun ogsaa var, saa længe hun kunde være det. Saaledes gik nesten en halv Snees Aar. Rigdom, denne ellers saa forførende Lokkemad, syntes her at have tabt sine Tillokkelser. Ingen Bejler tilbød sig. Endelig blev en af hendes fordums Beundrere (som hun den Gang i sin barnlige Overgivenhed havde vist meget lakonisk af) Enkemand, og enten det var gl: Kierlighed, Medynk, eller Lyst til hendes Pænge, nok, han tilbød sig atter, og blev ikke forsmædet. [188] Muelig kunde hun i denne nye Cirkel, frie for Faderens Mishandlinger, og ved idel Adspredelser, faaet noget af sin Siæls Blidhed tilbage, men i hendes Ægteskabs første Maaneder <...> traf et nyt, skrækkeligt <...> Stød, dobbelt skrækkeligt, fordi det ved Ligheden med hendes før udstaaede Elendigheder, oprev alle de gamle, vist nok kun halvlægte Saar. En af hendes Brødre begik de samme Forbrydelser som hendes Elsker, og blev, ligesom han, dømt til Slaveriet.

Et heelt Fierdingaar laae hun i de gyseligste Krampeslag, var i sin første Barselsæng ganske overgivet, kom sig efter lang Tids Forløb nogenlunde, men mistede sit Barn, det eneste, som syntes at kunde udsone hende med Verden og Mennesker – da soer hun dem bittert Had, og har holdt det.

Men kan vi nu andet, naar vi med Afskye vende os bort, for ej at see hende mishandle sin Mands, sin Venindes Venindes Børn, kan vi da

andet end tørre en Taare bort, fordi *hun ved Mishandlinger saa grusomme, gientagne Mishandlinger, saa voldsomme Slag paa Slag, blev det Modsatte af hvad hun var skabt til at være?* Ve den, som kan det! Vee mig, om jeg kastede den første Steen!

[189] *Aften Kl: 12* Det var atter en ret moersom Aften. Bogholder Koren holdt Ord og kom herind, og blev her til nu for en Time siden. Ørsteds vare her ogsaa, og H^F Kerumgaard, hvis Kontrafei jeg snart skal opstille. I Dag 8 Dage er det Sarotjes Fødselsdag; men da den rimeligvis i Sverrig ej bliver høitideligholdt, lod vi, som den var i Dag, drak Punsch og Viin, sang og klinkede af Hiertens Grund. Kierumgaard var som gal af lutter Begeistring, gjorde Vers og talte Latin, saa Øinene stode stive i hans, og Haarene paa vore Hoveder. Siden har vi snakket Hundesnak og fortalt Spøgehistorier alt lige til nu.

I Formiddag var Veiret saa vakkert. Da kom Øhlenslæger farende med det Forslag: at vi skulde kiøre til Friderichsberg og see Slottet. Det gjorde vi. Boetius og Jacobus fulgte med. Der er saa nydeligt, saa simpelt og smagfuldt, og nogle enkelte deilige Malerier og Kaabbere; kun Skade, at vi maatte skynde os, Kl: var saa mange. I et af Kronprinsens Værelser staaer hans Maria malet i fuld Legemsstørrelse, saa usigelig yndig. Det ligner hende fuldkommen; men blomstrende som der er hun dessværre ikke mere.

Ved at giennemvandre Mathildes og neden for Struenses Værelser,

blev jeg saa underlig tilmode. Mange [190] Ting ere vist endnu uforandrede, især i de sidste, som nu beboes af den lille Printsesse Caroline. De ere saa smaa, saa lave, saa skumle, og dog tøvede jeg der saa giærne. Hvem veed, hvor mange Kummers Taare her er fældet? Mit Hierte bankede stærkere der end før. I Kapellet, i det forfaldne Bad vare vi, overalt. Øhlenslæger gav sig ret en vigtig Mine ved at vise os omkring og betægne os alt. Det var hvert Øjeblik: «Kom nu Børn! seer I det Børn?» o.s.v. Med Fader Øhlenslæger selv talte vi kun et Par Ord, da vi ej torde sette vor gode Moer Møllers Taalmodighed længere paa Prøve. Først Kl: 2½ kom vi hiem. Ellers har jeg dog faaet noget udrettet i Eftermiddag, klattet endeel Penge bort, f:E: – ja det skal dog gøres. Det eneste som ærger mig, er at just i Dag, den første Formiddag jeg i lang Tiid var ude, skulde General Aud: Borneman, som jeg saa længe har ønsket at tale med, komme hid. Dog, jeg skal og maae tale med ham før jeg forlader Kbhn.

Forstode I nu Hundesnak, Børn, skulde jeg fortelle Jer en heel Deel fornøjelige Ting om en lille sort Hund her er kommet i Huset, og som Øhlenslæger nu med megen Omhu reder Seng til inde paa sit Kammer. Men sligt kan kun afhandles mundtligt. Endnu snakker han med Hunden, hvilket er heelt opbyggeligt at høre. Ja I kan troe, det er mit Alvor.

[191] *Torsdag Aften Kl: 12½* Saa glad, saa let om Hiertet endte jeg ikke i lang Tiid nogen Dag. Ligesom i Dag 8 Dage laae et Brev til mig da jeg kom ned i Morges; men hvor forskielligt var dette fra hint! hvor ganske gienkiendte jeg her i hver Linie min ømme billige Johan! Og min Line er frisk. Gud være lovet! alt er vel! Hvor roelig kan jeg nu tiltræde min Rejse! Gud lade mig roelig fortsætte og glad ende den!

Nei, ikke for meget Godt vilde jeg undværet at ^{have} seet Herman von Unna, eller om I vil, hørt den. Dog, der var Dekorationer som vare værd at see; men Musikken overgik det Alt. Hierteopløftende, himmelsk – søde Taare flød ned af mine Kinder, den sødeste Vemods Taare. «Giid jeg havde mine Bydøttre her, giid jeg havde alle dem jeg elsker her!» tænkte jeg, og trykkede Saras Arm som laae i min, og ønskede jeg kunde trykket hende og i hende Eder alle til mit Bryst. Om de Spillende er intet stort at sige. *Rosing* veed I, jeg altid synes om, og altsaa ogsaa som *Herman v. Unna, Mad: Heger* var velsignet og nysselig som den miskiendte lidende *Sophie. Emilie Rosing* er endnu ikke saa vant til Theatret, eller saa øvet, at man bør dømme hende for strængt i Idas svære Rolle. Jeg syntes hun gjorde noget meget godt; i det mindste faldt hun dejligt da hun blev indstævnet for den hemmelige Ret; men da hun segned i denne gyselige Hvælving, da [192] Bindet blev taget fra hendes Øjne, da hun stod der midt iblandt sine Mordere, yttrede hun ingen Skræk, kunde endogsaa deklamere. Den Modigste vilde gysed – den unge, blide Pige gysede ikke, ikke engang saa meget som jeg, der sad tryk i min Loge. Hendes stumme Spil – dog, det er en Ting som ej er til; thi naar hun ej taler, lader det, som hun ikke hørte de Øvrige til. Men som sagt, hun maae endnu ej dømmes saa strængt. At hun nogensinde bliver hvad Moderen var, troer jeg imidlertiid ikke. *Jomfr: Astrup* som den rasende, afskyelige *Printsesse Ratheborg* (troer jeg hun hedder) syntes jeg var meget prægtig, og fortjænte de Klap hun fik. Men de, som har seet *Mad: Rosing* i denne Rolle, vil finde det Modsatte. Jeg dømmes blot, begriber I nok, efter det Indtryk det gjorde paa mig. *Saabye, Kejseren*, bar sig som en Daarehuslem. Gud veed, hvad han skal med saadanne Roller. Men det er altsammen det samme. Jeg har glædet mig meget;

det kommer mig for, som om alt det Bittre, det Vrantne, som virkelig i den senere Tid har gjort mig og andre Livet surt, var rent forsvunden. Nej, aldrig har Musik gjort saadant Indtryk paa mig – dog, naar var jeg saadan stæmt som nu, eller rettere, som i Aften, før jeg saa Herman von Unna? Naar skal jeg høre sligt igien!

[193] Jeg har intet sagt om Dandsen, som hører til dette urimelige Ruskumsnusk Stykke, og dog dandsede Madam Schal saa usigelig nysseligt böhmsk, at jeg utrættet kunde seet paa hende i en heel Time. Kort, der var nok for Øje, Øre og Hierte. Kunde jeg troet det, da jeg læste, eller rettere giennembladede dette Stykke?

Da vi tog fra Holms til Comedien, maatte jeg love at komme der igien og spise. Der var foruden os den samme Justitsraad Lange, Kone og Døttre som jeg første Gang der var i Selskab med. Det er en rask Mand, og som har kiendt og saa godt erindrer min Fader. Altsaa havde jeg her hos Holms, som ved enhver Lejlighed vise mig alt optænkeligt Venskab, et Efterspil, som havde allene kunde gjort mig Aftenen behagelig. Den vakkre Frue Oppen, som er der i Huset, var med paa Comedien men gik i Pladslogen for ej at skille Sarotje og mig ad. Det er en takkelig, og grumme munter ung Kone, som leer af et fuldt Hierte, saa man maae lee, om man aldrig har tænkt paa det. Revisor Munthe var vor Ledsager, og havde Ulykke nok med at faae os samlede og holdt i Orden.

I min Glædes Rus tog jeg ved Afskeden den brave Holm, hans blide Viv og alle Tilstedeværende i Haand paa at komme her ned igien om 2 Aar, at komme her ned med Dig, min Johan! Mener Du, det skeer?

[194] *Juleaften Kl: 11.* Denne Aften er da ogsaa forbie. Jeg var her, syntes at være her – mine Tanker, min hele Siel var hos Eder, I Dyrebare, hvor I nu alle ere. En underlig, stille Juleaften. Paa Hovind var den vist endnu stillere. Ja vist har vi levet vel, ret morsomt – Tante Witth, Dideriche Ørsted, og en Jomfrue Brun som er hos Lovise Augusta, var her; ellers Husets Folk. Øhlenslæger skulde været ude hos Rahbeks, men blev her hiemme hos os, til vi reiser derud anden Juledag. Var ikke det snildt af ham?

Tidlig i Morges blev Sara og jeg budne til Middag i Morgen hos gl: Justitsraad Stabel; men vi havde lovet Moer Møller at blive hiemme, kunde altsaa ej komme. Jeg gik selv op til ham, sad der og snakkede en Times Tiid, og tog da Afskeed – sandsynligvis for stædse. Den velsignede Olding! Taarene traadde frem i de matte Øjne, mange Gange kyssede han mig, trykkede mig til sig – det var, som om han ej kunde slippe mig. Koren, faderlig lyste han Velsignelse over mig, over Dig, over vore Børn. Fromme, redelige gamle Mand, Gud Fader høre Dine Ønsker og Bønner for os, og vore for Dig, og lønne Dig hvad Du har giort mod os!!!

En Ting fortalte han mig, som er besynderligt: at da hans Svigerdatter, som vel var noget i Bædring men dog svag og forvirret i Hovedet, paa en Gang fik Efterretning om sin Moders og Mad: Christies Død, blev hun med et – fuldkommen frisk, fuldkommen klog, som i sine beste Dage. Hvilken ubegribelig Skabning [195] er dog Mennesket! *hvad der berøver den ene Forstanden, giver den anden den tilbage.* Giid, den stakkels unge Kone nu maae blive ved at være brav!

I Formiddag var Faye og Hviding her, og i Dag kunde jeg tale med dem saa frit, saa glad. Heller ikke talte vi om andet, end almindelige Ting. De forstyrrede Mennesker vil endelig, jeg skal lade mig male; men jeg afslog det reent ud. Sender de mig kun ikke enda Maleren paa Halsen! dog, jeg har en god Undskyldning, da det er saa seent, kun 3 Dage igien her. Jeg slipper da nok. Hvorfor skulde jeg males? De som elsker mig, vil ikke glæmme mig, det veed jeg. Efterverdenen – det var usselt Hyklerie om jeg sagde det var mig ligegyldigt, om den aldrig vidste jeg havde været til. Jeg ønsker (*Ønske og Haab* veed I, er to særskildte Ting) inderlig giærne, at min Hanna, min Adolf, mine Blomsterkrandse og hvad det mere er og kan blive, maa overleve mig. «Men hvad kommer dette Dit Ansigt ved?» Aa nei vist ikke – det siger jeg ogsaa.

Et meget behageligt Besøg havde jeg endnu i Middags. Just som vi skulde gaae ned til Bords, kom General Audit: Borneman, og sad her en Time eller saa – Gud veed, hvor den blev af. Vi talte om alle vore felleds Venner deroppe, hvorhen han endnu stunder. Intet Under, Tiden fløj. Arme Mand, som seer al den Jammer, saa uophørlig vedvarende paa ^[196] sin nesten stædse sengeliggende Kone. Hun kan ej leve, ej døe. Før Vaaren troer Lægerne ikke, hendes Lidelser endes. Arme Kone! Arme, endnu beklagelseværdigere Mand!

Ogsaa med Wexels har jeg taget Afskeed. Jeg drak Thee der, og blev buden med dem til min gode Frue Lange, hvorhen jeg ej kunde komme, da man ventede mig saa vist her hiemme, Bendeke var der. Jeg leed ham endnu mindre i Aften end sidst. Neppe veed jeg selv hvorfor. Secretairen fulgte mig herhiem. Det stygge Farvel! Ogsaa disse Mennesker har viist mig saa megen Godhed. Min Giæld hernede

er stoer. O hvor giærne, hvor glad afbetalte jeg den!

Og hvor slumrer nu Du, evigelskte Johan? Formodentlig i Grans Prestegaard, maaskee hos Din Jes; men vist med den Tanke: «her hvilede jeg i Dag et Aar ved min Christianes Side!» Snart, snart hviler Du der igien! om 14 Dage ved denne Tiid – den 7de Januarj, paa Hovind, i min egen Seng, blandt mit Hiertes Elskede – Himlens Velsignelser over Eder Alle! Koren, nu er Kl: 12 – tænker Du ikke *just i dette Øjeblik* paa Din Christiane?

[197] *Første Juledags Morgen.*

En glædelig, glædelig Fest, hvor Du saa er, min Johan, hvor I alle ere! Kunde jeg troet andet, end jeg skulde sagt Dig mundtlig, med et Kys: en glædelig Fest, min Johan! Nu maae Du tage det som det er her, og ej mere før Aften, da jeg nu maae have mit *sidste* Brev herfra færdigt til Dig. Gud signe Dig, Dine Glutter, Eder Alle!

Aften Kl: 12 Faye kom her i Formiddag, og tog Afskeed, er maaskee allerede reist. Hans Hidrejses Maal blev ej opnaaet, dog, meget har han biedraget til sin Vens Beroeligelse, til hans blidere Sindsstæmning. Maatte det kun vedvare! Han vedblev sit Ønske i sit eget og sin Vens Navn, at jeg vil lade mig male; men Umuligheden forbyder det nu. Hvorfor vidste jeg ikke dette før? Da kunde, da vilde og burde jeg ej nægtet det. Nu kan det ej skee, her ikke.

Vi gik en Tour i Aften, men Taagen faldt saa stærkt, at jeg følte den ←...→ tungt paa mit Bryst. Altsaa forkortede vi Touren, og gik blot hen i

store Kongens Gade at see endeel Voxfigurer, omtrænt de samme, eller dog nogle af dem vi saae i Christiania, for Ex: Røverbanden. Men der tog det sig bædre ud, da Rummet her var meget lidet. I Aften var der ogsaa en Deel Mennesker. Jeg fik lidt ondt, og vi skyndte os hjem, istæden for at gaae til Boetius's som vi havde lovet. Ørsteds kom herind, og vi har snakket og fortalt Aftenen bort. Jeg er ikke ret brav i Aften. Gud give evigelskede Johan, at Du, Dine Børn, og I alle maa være raske. Sov sødt!

[198] *Anden Juledag Kl: 11*

Før det var lyst i Morges, bankede det paa vor Sovekammerdør. Hver er der? spurgte jeg. «Dusdus – var Svaret – vil hilse fra Malla, som har faaet sig en lille Tøs i Nat.» – Saasnart jeg havde faaet min Caffé, gik jeg derhen. Stakkels Marie, hun er meget svag, og især plager den slemme Hoste hende. Glutten laae alt ved Brystet. Hvorfor kunde hun ej kommet 8 Dage før? Da havde vi alle faaet et gammelt Ønske opfyldt. Dog, Gud skee Lov, det er saa vidt!

Nu skal jeg begynde min Indpakning. Det er intet morsomt Arbejde; morsommere skal det med Guds Hielp blive at pakke ud. Alle ere saa tause, saa forknyttede i disse sidste Dage. Sara svælger sine Taare og tier, og jeg – min Tilflugt veed I. I Eftermiddag skal vi til Bakkehuset, Øhlenslæger, hans Christiane, Sarotje og jeg.

Nu til mit Arbejde. Farvel saa længe!

Aften Kl: 12. Nu nyelig kom vi hjem fra Bakehuset, hvor vi har havt

en meget, meget dejlig Aften; kun at vi havde faaet vort Selskab komplet; men Jomfr: Heger kom ej med, hendes Fader var ikke frisk. Det gode Barn kom selv for at sige os det, og bede os Farvel! De tunge Farvel!

[199] Dokter Steffens var med os. Atter et nyt Bekientskab, min Koren, med et af de behageligste Mennesker jeg kiender. Det er dog nok den høje Tiid jeg kommer herfra. Sandt at sige, er jeg lidt forliebt i den vakre unge Mand med de store mørkeblaa Øjne (som altid taler, taler alleslags Sprog) og den fyrige, lespende Stemme. Ja, I faaer selv see ham allesammen til Sommeren, da kommer han til Norge og til Hovind.

Var her ikke saa koldt, var det ikke alt langt over Midnat, kunde jeg sige Eder meget mere. I Morgen Aften kommer han her – den sidste Aften. Hvor dette sidste klinger stygt!

I Formiddag var her en grumme Hoben Mennesker, blandt andre Schandorf, som ej bliver med os til Norge, Devegge, som vi i Morgen skal besøge paa Clasens Bibliothek, og Kammj: v Krogh, som jeg blev meget forundret ved at see igien, da jeg alt troede ham i Norge. I Helsingør havde han faaet at vide, Godset var solgt. Hvad skulde han da giøre der? Han var inderlig bedrøvet ved Tanken om ej at see det saa elskede Mork igien; jeg var det ej mindre. Uophørlige Skilsmisser, uophørlige Savn! Gud give, det var Tirsdag Aften! O jeg behøver den fulde Vished om al den Glæde der venter mig, for at udholde hvad der er forbie, hvad der endnu venter mig her.

I hvor kort mit Bekientskab er til Fr: Rahbek, var det mig tungt at

sige hende Farvel. Det er en ganske [200] fortreffelig Kone, det opdager man mere og mere ved hver Time man kiender hende. Mine Tanker om Rahbek veed I, og dem skal intet forstyrre eller forandre – og kort sagt, det hele Bakkehusliv er efter min Smag og tungt faldt det mig at sige dette Stæd og dets blide Beboere Farvel. At dette Farvel heller ikke var dem behageligt, har jeg Grund til at troe. Ogsaa Christiane Heger bød mig et grædende, tit gientaget Farvel. Det er ingen almindelig Pige, og det maatte Øhlenslægers Pige heller ikke være.

Helsingborg d 28de Decb^r Kl: 7½ Aften

Saa langt er jeg kommet paa min Reise, Gud skee evig Lov, at jeg er saa langt, at *denne Dag, og den den Aften er forbie!*

O det var en Aften! For alt i Verden kunde jeg ej skrevet en Linie, da vi skildtes ad i Nat, Kl: over Et. Dog – ej var det Sønnen som hindrede mig.

Da vi kom hiem i Gaar Aftes fra Clasens Bibliothek hvor vi ikke fattedes uden Tiid for ret at fornøje os ved alt det Seeværdige, som den gode Devegge med saa megen Omhu viste os, samlede sig en heel Deel Mennesker sammen, formodentlig ved Moer Møllers og Øhlenslægers Foranstaltning. Det var Ørsteds, Hviding, Dichman den yngre, Devegge, Petersen, og den prægtige Steffens. Hvordan skal jeg rigtig kunde beskrive denne Aften? Det er umuligt. [201] I maatte kiende disse Mennesker, deres usigelige Kierlighed for mig og min Sarotje, deres Smerte over at miste os, for ret at kunde tænke Eder dem omringende os hvor vi stode og sadde, i stum Bedøvelse, nogle i hæftig Graad,

andre med taareløst stirrende Blik. Ved Bordet blev siunget en Vise af Øhlenslæger, gjort i en halv Times Tiid. Jeg skal afskrive Eder den her. Champagnen brusede i Glassene, Sorgen i vore Hierter. Det sidste Vers kunde min Ømme, heftige Sophie og hendes saa aldeles nedslagne Broder ej synge; Taare qvalte Ordene. Dichman udholdt det ikke, han maatte gaae. Kl: henimod 1 vilde jeg endelig, den svage Sophie skulde forlade os. Hun kunde ikke. Da hun endelig vilde gaae, saae jeg hende blægne, fik hende ind i mit Kammer, der kastede hun sig paa Sengen i den voldsomste Bevægelse, hun græd ikke, hun hulkede. Jeg var græsselig angst for hende, at hun skulde faae Krampetrækninger. Vi stode alle raadville, den hiertegode Albertine, Sara og jeg. Tilsidst fik jeg hende beroeligt nogenlunde ved den Forsikring at jeg i Dag før jeg rejste skulde komme og sige hende Farvel; det var ej mit Alvor at holde $\leftrightarrow$ ^{det}, herved vilde vi begge, vi alle kun saa skrækkelig fornyet vore Smerter. «Det maae være usigelig sødt – sagde Steffens med sit søde barnlige Blik og Tone – at være saadan elsket. Frue Koren! sødt og bittert» – Dog, Eder vil det maaskee trætte at læse alt dette – mig er det en Trang at sige det. «Christiane, kan det da trætte dem, der elsker dig?» O tilgiv mig, dyrebare Johan, tilgiver mig alle!

[202] Øhlenslæger, Hviding og den trøstesløse Jacob Bull havde foresadt sig at blive samlede hele Natten for tidlig at kunde følge os til Posthuset. Det gjorde de. Vor gode Dusdus kom ogsaa. I kan tænke Eder Afskeden fra Moer Møller, fra det hele Hus, Kiørselen til Posthuset – det sidste Farvel der –

Ædle gode, ømme Mennesker! En Deel af mit Hierte bliver evig tilbage hos Eder! Himlen lønne Eder hvad I har gjort for mig og min

og Eders Sara. Systerlig og broderlig og barnlig var Eders Kierlighed, og reen – varig vil den blive som min, det veed jeg. Herfra mit Farvel og min Velsignelse!

Kl: er 10, alle sover, og i Nat sov Sara og jeg, eller om I vil *laae* vi kun 3 Timer og skal tidlig op i Morgen. Gud skee Lov, denne Dag er forbie!

Ved Nørreport stode de endnu og tilraabte, tilgræd os det sidste Farvel – o ej for sidste Gang det sidste! Min gode Josias fulgte os over Sundet; det var meget haardt Vejr – det skal vi da stædse have – Sara var bange, dog ej som jeg havde troet; jeg var ej bange men syg, meget syg; dog, da det havde virket paa den sædvanlige Maade, blev jeg bædre end jeg havde været hele Dagen. Om vort Rejseselskab en anden Gang. Stakkels Josias maatte tilbage igien i Aften.

Dannemark og alt Danskt har jeg da sagt Farvel – men ej for stædse.

[203] O i Dag 8 Dage – evige Gud det unde Du os! – vil min Qvide være formildet i Dine Arme, trofaste, eneste Johan!

Du har lidt for mig i Dag, det veed jeg! Sara er saa bedrøvet. Dog, vi ile jo Glæden i Møde –

Halmstad Onsdag Aften Kl: 10¹/₂.

Ni Miil har vi rejst i Dag i godt klart Vejr, dejligt klart Maanskin, men bitterlig Kulde. Ved hvert Skridt Hestene gjøre fremad, kommer jeg Eder jo nærmere, I Dyrebare! rigtig nok ogsaa længere fra Eder, mine Elskede i det elskede Danmark, men – det maa saa være.

Vort Rejseselskab bestaaer af 6 Personer, som ere: Frøken Ravert, som efter 7 Aars Ophold i Kiøbenhavn rejser tilbage til Bragernes, for at bringe Lys og Smag iblandt denne Egns Ungdom NB af sit Kiøn. Det betyder, hun vil anlægge et Institut for unge Damer. Det lader til en ret fornuftig Pige, men vakker er hun ikke – som da heller ikke behøves til det Arbejde, i hvor vel et *blidt* Ansigt ogsaa der kunde have sin Nytte – og, hvad der er meget værre, hun er overmaade svag, ligger endogsaa i dette Øjeblik og jamrer sig af Gigt i Hovedet og Sting i Brystet. Giid hun kom vel den øvrige Vej!

Dernæst en Jomfrue Hedemark fra Grevskabet – jeg troer Laurvigen, en jævn norsk Pige, som har været nede i et kort Familiebesøg. Hun kan godt lee, men siger meget Hun og Han til Folk – det skulde mine Landsmænd vendt hende af med. Hun sover alt.

[204] Major Stokflet, Justitsr: Broder (til hvem han rejser). En meget artig, forekommende Mand, forsynet med et godt Snakketøj som alle af det Navn. I Længden, det mærker jeg alt, vilde det kiede mig.

Schiøt, Prest, jeg troer til Modum, en meget takkelig Mand, med et morsomt poliskt Fiæs. Sandt at sige, lider jeg ham bedst af det hele Selskab. Endskiøndt Krefting, Søekapitajn, er en ret brav, ligefrem Mand, og Fogden Plesner, ligesom de alle, overmaade tiænstagtige og ved Haanden naar behøves. Vor Anfører Smith er lig sig selv, og alt

gaaer i en dejlig Harmonie. Gud give det maae gaae saa hurtigt og godt hele Tiden som i Dag! Lidt mindre Blæst vilde være godt. Men giærne skulde jeg for min Part kiørt hele Natten – des før samledes jeg med Eder, I Velsignede, efter hvem min Længsel tiltager som jeg kommer længere fra Fødelandet.

Atter er alt saa tyst rundt om. Vægteren raaber 11 – Før jeg slutter maae jeg dog fortelle Eder, at jeg af en Fejltagelse fik hele Selskabet til at tømme et Par Flasker Viin paa Sarotjes Fødselsdag, *som først er i Morgen*. Man er alt blevet enige om, da at giøre det om igien.

Nu iler jeg til Sengs. I Morgen igien imod Dig, min Johan, imod mine Børn, mine Venner og Veninder. Iler, Timer, iler!

[205] Torsdag d 30te Decb^r Kl: 10 Aften. Bakke.

I Dag er det da endelig virkelig min Sarotjes Fødselsdag, og sandelig, det arme Barn har højtideligholdt den paa en meget kiedsommelig Maade. Kun 2 Gange har vi været af Vognen, hvor vi rigtig nok helst sidder naar vi først er skikket til Sæde, som koster Møje, Kamp og Striid. Men i Dag har vi alle lidt meget af den skarpe giennemtrængende Nordvind, som her i denne stygge Egn langs med det uvenlige Kattegats nøgne Brædder, ret har sit frie Spil. Heller ikke er her noget synderligt godt Stæd at lejre sig; men vi vovede os ej længere i denne Kuld. Til Middag levede vi galant i Falkenberg, hvor Geburtsdagen ej blev glæmt, og drak Caffé i det nette Warberg; men her sue vi paa Labben for det. Takket være min Engelke for en god Madkurv, hvor end ikke Makroner er glæmt. I Aften begyndte vi at

hiemsøge den.

Mit Rejseselskab ere alle som en inderlig tjenstagtige og omhyggelige. Hverken Frøkenen eller Jomfruen ere ret friske, de Stakler; men Gud skee Lov, i Dag har baade Sara og jeg været raske. Men yderlig nedslagen er hun for det meste. Kommer jeg til at tale om noget af det Spøg vi havde i Dannemark, kommer Taarene hende strax i Øjnene, og da afbryder ogsaa jeg, og et Suk flyver tilbage til de Forladte.

Min Sophie, hvordan er det med Dig nu? At jeg ej kom og bød Dig Farvel, o det har Du tilgivet mig, thi ^[206] Du har indseet, jeg ej kunde eller burde handle anderledes. Engang læser Du maaskee dette, og veed da, at jeg i dette Øjeblik har velsignet Dig, og anraabt Gud om at skiænke Dig, dyrebare Veninde, Din fulde Helbred, at unde alle som elsker Dig, at beholde Dig blandt sig!

Og Du, min gode Maria, som jeg den sidste Aften kun i faa Øjeblik kunde opholde mig hos, og som jeg i disse Øjeblik ej torde tale med om andet end ligegyldige Ting, og tvang mig til at sige Farvel, som om jeg skulde komme igien den anden Dag – o endnu seer jeg Dit stive, tause Blik, føler dit faste Haandtryk. Himlens Fred og Velsignelse over Dig, Din virkelig gode Dusdus, over Eders Smaa!

Og hvor, min Johan, har Du i Dag tænkt paa mig og Din Jesine og denne vigtige Dag? Formodentlig i Grans Prestegaard. Hvor det var, har vi været kierligt erindrede, det veed jeg. Nu venter Du mellem Frygt og Haab paa i Morgen. Gud skee Lov, Du bliver ej bedraget i Din Forventning, fra min Side med Guds Hjelp aldrig mere.

I Morgen skal vi rejse langt, og maaske faaer jeg slet intet skrevet her, derfor blev jeg gierne længere ved; men her er saa koldt, og Sara beder mig saa vakkert komme i Seng. Det er Synd at nægte hende det, især i Aften. Ellers havde jeg et Par Gange i Dag stoer Lyst til at skiænde paa hende [207] fordi hun var saa utaalmodig; men siden det var den 30te Decb^r lod jeg det beroe. Hun har ogsaa især lidt ondt i Dag, da hun just sad paa Forsædet paa den Side Vinden kom fra. Gud give vi fik bædre Vejr i Morgen – men det lader ei til det, blæser koldt og skarpt. Nu, disse 4, 5 Dage gaaer ogsaa, og saa – Ja, jeg skulde fo slutte! God Nat da, I Elskede!

Nytaars Aften Kl: 10. Reberg eller Prydsekroe.

Vi kom ej længere end hid. Et afskyeligt Vejr, Blæst og Sneefog, hvorved Vejene paa mange Stæder vare rent tilfygede, saa vi maatte af Vognen og vade giennem den høje Snee, gjorde en slæm Streg i vor Rægning, saa vi kun kom 6 istæden for 10 Mile. Saa meget længere har vi i Morgen; men det seer jeg nok, vi ej naaer Norge før Mandag. Gud lade os komme vel baade der og længere frem, og holde det ud, sandelig er det slemt, især nu herefter, vi ej kan sidde i den store Vogn, hvor vi dog sad lidt i Lye. Men Modet maae man ej tabe, og taale hvad der ej kan forandres. Det gaaer nok med Guds Hielp godt, og hvad vil disse faa Dages Møjsommeligheder sige imod den Glæde vi haaber at rejse i Møde! I Dag 8 Dage er det jo dog – det give Gud! glæmt, eller dog forvundet altsammen.

[208] Sara har været kiæk i Dag, skiøndt hun vist har frosset meget;

det har vi da tildeels allesammen, mere og mindre. Men siden Kl: 5 har vi levet ret godt her, og holdt, hvad Spisning angaaer, ordentlig Nytaarsaften med Risengrød, Gaasesteg, o.s.v. Dog saa ene, saa langt fra alle mine – den eneste Sarotje untagen – har jeg aldrig levet, skal jeg med Guds Hielp aldrig leve flere Nytaarsaftener. Det er alt for sørgeligt.

Vort hele Selskab bestaaer rigtig af ret gode Mennesker, grumme omhyggelige ere de alle for os. Rigtig nok falder Majorens Anekdoter ikke just alle i det fine, men hver har nu sin Smag i denne Verden, ligesom sine Skikke. Saa opdagede jeg i Dag et Stød i Kong~~elv~~^{bakke} hvor vi maatte ind mens Vognen blev løftet af Sneefanen, en Skik, hvorom jeg i min Barndom har hørt tale: Hele Gulvet var overstrøet med Halm, i dette, for Resten meget pene Værelse. Og veed I hvorfor? Fordi Christus $\leftarrow\rightarrow$ er født i Julen i en Stald, og har lagt paa Halm. I samme Værelse saae jeg ellers et overmaade nydeligt Fruentimmer, et sandt Maria Magdalena Ansigt, blegt, andagtsfuldt, et Par store mørke Øjne, der saae ud som de altid svømmede i Taare. Jeg var glad over at Tilfældet bragte os just did hvor denne skønne høje, ranke Figur let bragte mig til at glæmme ^[209] alle de overstaaede og ventede Møjsommeligheder. Det var Umagen værd, min Koren, at rejse giennem Sverig blot at see alle de dejlige Piger, ja og Koner med, som man finder nesten overalt. Gud veed hvor de alle kommer fra. Her løber en lille ung Pige just nu ud og ind, meget vakker, og saa blid og vever og opmærksom, skiøndt hun ej har sovet i to Nætter, og ingen Søvn venter i Nat heller; og saadan træffer man dem overalt i Giestgivergaardene – hvor de mindst burde træffes.

Hvor ofte er ikke jeg og min Sara blevet omtalt i Aften, baade i

Dannemark og Norge! «Hvor mon de nu er? hvor mon de holder Nytaarshelg?» Jeg veed vist min gode Moer Møller har lagt sin Grød taus for i Aften, og de fleste kun spiist lidt, endogsaa af dem, som har holdt ud at være hiemme. Endnu tausere og med mindre Appetit vilde I spist, havde I vidst, hvor fælt, rasende et Vejr vi har havt, og endnu har. Lyset er færdigt at blæse ud her langt inde i Værelset ved Ovn. Just saadant Vejr, min Koren, som forrige Nytaarsdag, da vi næppe kunde komme hiem fra Schie til Grans Prestegaard. Giid det ej maae være saa der i Aften, da vil min ømme, kierlige Johan ej faae saa sød roelig Søvn som jeg tilønsker ham.

[210] Tak, Du Evigdyrebare, for hver Dag, hver Time i dette nu paa en Time nær henrundne Aar! for hver Glæde Du har skabt, hver Kummer Du har forsødet mig. O mange, mange Aar give Gud mig at kunde giengielde Dig og Dine velsignede Glutter ved den ømmeste, inderligste Omhu og Kierlighed, hvad jeg skylder Dig.

Du, som blidnede mig Livets Bane,
ryddede hver Torn bort af min Stie,
stod mig kierlig paa min Vandring bie,
giorde mig mit glade Liv til Vane!
Ædle, Dig kan Himlen selv kun lønne.
Vel mig, at jeg kan Dit Værd paaskiønne!

Tag her dette Nytaarsvers, Du Beste! Du skulde havt det trykt. Det var iblandt de jeg giorde med Øhlenslæger, og var virkelig kun giort til Dig. Men i de sidste Dage bleve de først trykte, og jeg fik dem ej.

Fred, og alle Himlens Velsignelser omgive Eder, min Siæls Elskede!

Min Koren, mine Børn, mine Venner og og Tak for al Eders Kierlighed!
Moder, Sydskende, Tak, Tak! Himlen lønne Eder!

O at jeg neste Nytaaraften uden at savne en eneste af Eder, ved min
Johans Side, blandt vore glade Børn og Husgesinde, paa det kiære,
kiære Hovind maae kunde sige som nu: Fred med os Alle!

[211] Nytaarsdag Middag, endnu i Prydse Kroe.

Ja, tænker Eder, hvilken lang, hvilken kiedsom Dag dette vil blive.
Vi vare rejsefærdige i Morges Kl: 8, men et udsendt Bud kom tilbage
med den trøstelige Efterretning: at det var en reen Umulighed vi i Dag
kunde komme længere end i det højeste en halv Miil; Veiene vare i Nat
ved den græsselige Storm rent tilføgne. Hvor mismodige vi alle bleve
herved, kan I nok tænke, kiære Venner! Saa længe jeg iler til Eder,
taaler jeg alt; men ligge her stille en heel Dag, maaskee flere Dage –
dog, det forbyde Gud!

Hvad skal man imidlertid gjøre? stampe mod Braadden nytter jo
ikke. Jeg har givet omkring alle de Bøger jeg lykkeligvis havde i min
Rejsepose, kun til stakkels Sarotje har jeg ingen. Hun maae hielpe sig
med sit Strikketøj, som jeg nu ogsaa maae tage min Tilflugt til, da jeg
har udlæst den lille nysselige *Adelaide og Aimar*, som jeg dog vist
troede, skulde holde mig ud paa denne Tour, hvortil jeg udtrykkeligen
har giæmt den. Og saa Gud skee Lov, fordi jeg stunddom kan tage min
Tilflugt til denne min troe, deltagende Ven, denne Bog, hvori jeg saa
trygt giæmmer mine Sorger og Glæder! Faaer jeg kun Roe i Dag, har
jeg tænkt at skrive ret meget.

Alle Mandfolkene ere i et eget Værelse. De la dem, siger Frue Rahbek efter sin Mand, naar man synes, hans løst omflyvende Fugle bedærver hans Bøger. Ja, jeg gientager det: de la dem! Dog, nu gaaer Presten herinde og snakker med os – det er ret en snild Mand. Frøken Ravert ^[212] ligger, fordi hun ej er frisk. Det er vist en færm Pige. Hun har i Dag viist os et Par Hoveder hun har broderet, som ere overmaade nydelig giorte. Især kunde man kun ved den nøjeste Beskuelse opdage, at det ene var syet. Paa det andet – som lignede min Conradine Aamodt – saae man det snarere, dog var ogsaa det saare skjønt og godt giort. Jomfrue Heidemark ligger af Sorg for vi ej kommer fort nok. Men jeg vil giærne komme frisk hiem, og søger at bortfiærne alt som kunde giøre mig syg, og glæder mig inderlig over, at Sara har samme Troe. Nu skal vi spise til Middag; men jeg faaer nok sagt Eder lidt mere ret nu. I Dag er jo denne Bog min eneste Tilflugt, ja, mig ganske uundværlig. Gud hielpe os, her gaaer Postføreren og mistrøster os rent, og siger, det ej seer ud til, vi kommer herfra i Morgen. O da frygter jeg, jeg selv bliver utaalmodig. Dog, forud vil vi ej sørge.

Kongelv Søndag Aften Kl: 11

Nej, ret nu forgaaer min Taalmodighed. To Mile i to Dage, og uvist hvordan det vil blive i Morgen – hvem kan holde det ud? Saa glade forlode vi det usle haarde Leje i Morges, skyndte os, bleve indpakkede, og satte os, for første Gang i Vinter, i vore Slæder. Føret var tæmmelig godt, min unge muntre Skydsgut sang og pratede hele Vejen, og det gik raskt. Men, Stormen rejste sig, og det just som vi kom her til Kongelv, hvor man to Stæder skal over Elven. Over det første Stæd

kom [213] vi med megen Møje, men over det andet var det umueligt, Strømmen var for rivende. Vinden for rasende. Sara og jeg som sad det korte Stykke mellem begge Færgestæderne i en Slæde, væltede nok saa net, og indviede den nyekomne Sne. Et Qvarter stode vi vist paa Broen i det græsseligste Vejr, hvert Øjeblik færdige at blæse overende. Jeg var saa bange for min Sara og for den syge Frøken Ravert – Jomfr: Hejdemark var heller ikke frisk, og er det ikke endnu; men Gud skee Lov, jeg haaber det ej skal have nogen Følger. Her har vi det ret godt, og alle mine tre Rejsesystre ligger og glæder sig over det gode Leje. Men den stakkels Smith er rent mismodig. Vi trøster ham det bedste vi kan – hvem kan kiæmpe mod Elementerne? Ja vist er det tungt med saadan Sneglegang at nærme sig det saa længselsfuld ønskede Maal; og tungest af alt, at Du, min Johan, rimeligvis i Morgen, troer at ile Din Christiane og Sara i Møde, venter hele to Dage forgiæves – thi før Torsdag kommer vi neppe til Christiania – og maae maaske rejse for det stygge Maanedstings Skyld uden at kunde oppebie dem. Nej, det bliver alt for tungt finder jeg Dig ikke naar jeg kommer. Og nu seer jeg maaskee heller ikke Hovind og de Elskede der, før Løverdag, altsaa ikke, som jeg saa giærne vilde, den 7de Jeg kan jo dog ikke rive mig strax fra mine [214] Christiania Venner. Var jeg, var jeg kun blandt Eder!

Et Uheld havde jeg i Dag, som let kunde blevet værre: min ene Kuffert var i Vandet, dog var intet deri blevet synderlig vaadt; den stakkels Smith derimod fik meget af sit eget Tøj spoleret, da ogsaa hans Kuffert gik samme Vej.

Vi finder os, som sagt, alle i vor Skiæbne med nogenlunde Taalmodighed. I Aften, da alle sadde saa tause og nedslagne, fandt jeg paa mit gamle Raad, og begyndte at fortelle Eventyr; det hialp, og alle

glæmte sine egne Bekymringer over den lidende Josephines. Siden kom her adskilligt adspredende, en Julebuk, en Clarinetblæser – og endelig blev der spillet et Par Omgange Treset til vi skulde til Bords. Det er snurrikt nok med saadant et Rejseselskab, alt er fælleds, alle har saa ganske og aldeles den samme Interesse, bindes alt fastere og fastere sammen. Mellem os alle hersker en Enighed uden Afbrydelse, og adskillige latterlige Ting møder ogsaa, saa det kunde være ret behageligt, om man ej havde forladt saa meget kiært, og stundede til saa meget endnu kiærere.

Nej, Kl: er alt henimod 12, og her er tyst overalt. Fulgte jeg blot min Tilbøjelighed blev jeg ^[215] siddende endnu længe; men det føler jeg, jeg ej bør, da jeg maaskee skal tidlig ud i Morgen. I Gaar blev jeg saa skammelig hindret fra at skrive mere, og havde saa god Tiid og saa liden Roe. Strax efter vi havde spiist gik jeg hen at lægge mig, ikke for at sove, men for at tænke i Stilhed, og det Forbigangne og Tilkommende smeltede saa underligt sammen for mig – jeg kunde ej ligge, jeg maatte op.

Og nu maae jeg i Sæng. God Nat, god Nat, alle I som glæder Eder over: at I om to Dage skal see os igien – glæder Eder to Dage for tidlig – og alle I, Elskede dernede, som siger vemodigt sukkende, «Nu ere de ej langt fra Sine!» – Gud skee Lov, I ej veed hvor langt vi endnu ere fra Maalet; at ingen af Eder alle veed, hvor slæm denne Dag var!

Mandag Aften Kl: 10^{1/2} Herstad.

I Dag er dog gaaet nogenlunde raskt med os; i det mindste har vi

naaet vor Bestæmmelse, thi vor stakkels raadvilde Anfører torde ej bestille Skydsen længere end hid, da det i Aftes saae saa misligt ud med Vejret. Dette, siger han er en af hans værste, vist nok ogsaa af hans kostbareste Rejser, da han maae betale dobbelt Skyds hele Vejen, fordi vi ere blevene opholdte. Maae nu Vejr og Føre blive som i Dag, er det mueligt, ja vist, at vi i Morgen, hvor seent det bliver, naaer [216] Helle. Altsaa her mit Farvel fra Sverrige, dyrebare Venner! Gud skee Lov, vor Samlingstime nærmer sig nu med stærke Skridt. To Nætter endnu – og jeg hviler i min kierlige Johans Arme. – Tre, høist fire, og jeg hviler hviler sødt, i min egen Seng og blandt alle mine Egne. Gud give mig at hvile der fuldkommen glad og roelig!

I Dag 8 Dage ved denne Tiid, hvor ganske anderledes sad jeg da! tunge, søde uforglæmmelige Aften! Ved denne Tiid var al Munterhed, endog den fremkonstlede, ophørt. Da sad Du saa bleg og taus, elskværdige Sophie, trykkede Dine søde blaa Øjne paa min Haand til $\longleftrightarrow$ mit Bryst, at jeg ej skulde see Dine Taare. Ja, jeg seer Eder alle hvordan I sad og stod, hvordan Eders vemodsfulde Blik vare heftede paa mig og Sara. Aldrig vil dette Billede vige fra min Siæl; aldrig nogen, end ikke den mindste af denne Aftens Hændelser udslættes af mit Minde. Det er sandt, jeg skylder Eder jo min gode, kiære, varme Øhlenslægers Sang. Her er den:

Hvo ruller ind giennem Axelstad?
Det er en Møe og en Qvinde,
En Møe ^{Qvinde} og Møe som glør' alle glad.
Og som hvert Hierte kan vinde.

[217] Velkommen hid ifra Norriges Land,

Velkommen I Venner saa fage!
Tak fordi I paa Danmarks Strand
Vil unde os glædelige Dage!

Det var sig den Sorenskriverkierringen fin,
Treen indenfor Axelstads Volde:
«See her kommer jeg med Dotteren min,
Hvorlænge vil I mig beholde?»

Reiste sig Engelke Farvermoer
Heel zirlig fra Bænken og nejed':
«Gud signe Dig, for du vil giæste mit Bord!
Du skal blive røgtet og plejed!»

Satte sig Anna i Farversal,
og snakked' om henfarne Tider,
Nærmed sig Adam den liflige Skiald,
Og sig i Læberne bider

Hil sidde Du Norriges Qvinde frit!
Bebrejdende Brev Du mig sendte,
Naar ikke jeg var noksom spedit;
Dog det har jeg ikke in mente.

[218] Jakob den Lange nærmed' sig brat,
Og var saa venlig og vever.
Snoede sig op af^{ad} Moer Koren som en Kat,
Og klapped hende med sine Næver.

Hviding paa Tungemaal saa klog
Til hende hver Dag monne komme,
Bragte altid en kostelig Bog,
Og Bakkelser i sin Lomme.

Dusdus kom, og Dusdus gik.
Og det baade tidlig og silde;
Dusdus's gode vedholdende Skik
Hun huede ikke ilde.

Alle de Qvinder og alle de Mænd,
Som saae paa de norske Frænder,
Sagde: Vi slipper Jer ikke igien
Saa snart ud af vore Hænder.

Sendte de Brev til den Skrivermand
Der højt ved Norriges Tinde:
[219] «Det sige vi dig, min gode Johan,
Saa snart faaer du ikke din Qvinde!»

Skriveren blev ikke meget glad.
Han klaade sig bag sit Øre,
Men Qvinden sad udi Vennerad,
Og kunde hannem ikke høre.

Men ak de Timer forgaae saa brat!
Nu er Timeglasset udrundet –
Næppe forsvinder den mørke Nat,

Saa ere de begge forsvundet.

Gud signe Jer for den Glæde hver
I monne os alle skiænke!
Ofte vi i vort Samfund her
Paa Eder med Taare vil tænke.

Ja det vil I! ofte, evig, som jeg paa Eder.

Intet Farvel endnu, elskede, norske Venner! Vel er det mueligt, da vi skal reise langt i Morgen, at I intet mere faaer paa Rejsen. Først paa mit velsignede Hovind slutter jeg – langt, langt gladere – Gud, det haaber jeg! – end jeg begyndte.

[220]

Hovind

Mandag Middag Kl: 1.

Da jeg sluttede paa Herstad i Dag 8 Dage, troede jeg ikke, jeg nu først skulde tage fat igien paa dette mit kiære Arbeide. Og, jeg føler

det, denne Opsettelse vil gjøre mig det vanskeligt at blive saa ordentlig og omstændelig som jeg ønskede at være. Dog, vi vil forsøge! Tungt er det, at spadsere fra det velsignede Hiem saa langt, saa mange Dage tilbage. Nu for det første til

Norsk Helle eller Vestgaard, som vi ej naaede før Kl: 2 *Tirsdag Aften* eller Nat eller Onsdag Morgen. Denne Dag var haard. Kun 2 Gange vare vi i al Hast af Slæderne, og det værste var, Sarotje havde ganske frosset sin højre Haand fordærvet. Jeg kan ej beskrive Eder, hvor angst jeg var; dog Gud skee Lov, ved dygtig Vadsken i Snee og vedholdende Gnidning, fik vi lidt Følelse og Varme i den igien. Her, som hele Tiden, viste enhver i Selskabet sin Omhue og Deltagelse. Det var en fæl Kulde, det fornåm jeg især, da jeg i Svinesundbakken (skrækket ved vor kiække Anfører, Smiths, og Jomfr: Hejdemarks Exempel, som væltede meget stygt, skjøndt uden Skade) stod af, og maatte kaste min Kappe, for at [221] kunde bruge Benene. Det tog lang Tiid bort, før vi alle bleve sankede og kom over Sundet, dog holdt vi det godt ud i den svenske Tullarens lune, skjønt ej alt for rene Stue. Stakkels Mand, hans Kaar ere nok meget usle. I øvrigt var han, som de fleste af hans Landsmænd, Høfligheden selv, fulgte os ned til Vandet og gjorde alt sit for at bøde paa de slette Anstalter til Overfarten.

Men hvor vi kosede os, da vi kom til Vestgaard, hvorhen Smith var jaget i Forvejen og gjort Anstalt, saa vi i en god, smuk og, hvad der var det beste, varm Stue, fandt Thebordet dækket, og alting i sin behørige Orden. Saa godt har aldrig nogen Thee smagt mig, fordi jeg nok sielden har trængt saa meget til alslags Varme. Med den trøstelige Vished, at vi kunde sove til Kl: 8 gik vi alle glade til Hvile, undtagen vor Prest og Jomfrue Hejdemark, som maatte tidlig ud for at komme

ved Dagen over Horten. Foruden dem, mistede vi Fogden Plesner, som vilde besøge sin Broder paa Fhld. Tre mindre, fortsatte vi altsaa Rejsen Onsdag Morgen til Fridstd, hvor atter en, Capit: Krefting, faldt af. Han boede der, og fik altsaa allerførst fuldendt sin Rejse.

Det holdt haardt at slippe fra de snilde Garbens og Fetteren Randulff; dog, vi stode os tappert, Sarotje og jeg. Efter i god Roe at have fortæret [222] vore Karusser og Steg, kom der Marschordre just da den deilige Caffé blev indbaaret, hvoraf jeg i al Hast fik en Kop til Livs, fik kysset rundt, og kørte med Sara i Fanget (seer I jeg endnu husker mit Norske?) styret af Randulfus, og fandt dem alle ventende ved Sundet, som vi i en Hast kom over. Kun en eneste Gang, paa Dillingen hvor vi drak Thee, vare vi siden af Slæderne, før vi kom til Bestæmmelsesstædet.

Skiesjorde, Kl: 11 Onsdag Aften.

Kulden var denne Dag stærkere, end nogen af de forrige, Rejsen nok saa forcert. Dog, Tanken om at dette var den sidste besværlige Dag, gjorde alting saa let. Endnu en anden Tanke laa halv mig selv ubekiendt i en Krog af mit Hierte: maaskee er Koren og flere paa Skiesjorde for at møde os. Først da jeg kom der, og saae ingen, mærkede jeg af min Modløshed, at mit Haab havde været større end jeg troede. Her indhentede vi Lieut: Diedrichson, som hele Tiden havde ilet os i Forvejen; men, endskiøndt han fløj paa Kierlighedsvinger, var han ej kommet videre. Det er Skade, dette Slags Vinger saa let og paa saa mange slags Maader kan stækkes.

Den stakkels Frøken Ravert havde en slæm Nat, hun var meget syg, og ingen af os fik synderlig Søvn. Dog, styrket og glad forlod jeg mit Leje.

[223] Vær velsignet, elskede Land! sukkede jeg i glad Beængstelse da jeg igien besteg norsk Grund. Vær velsignet, glade Dag! sukkede jeg, da jeg satte mig i Slæden for sidste Gang paa denne Tour.

Aldrig saae jeg Solen gaae skønnere op. Det røde Dagskiær som endnu hist og her farvede den glinsende Snee, veeg saa blidt og beskedent, syntes saa giærne at give Plads for sin saa stolt fremtrædende Broder. Det var saa tyst, saa højtideligt. Hæves Hiertet ikke i slige Øjeblikke op over alt jordiskt, hæves det aldrig. Og da beklager jeg dig, hvem du tilhører, arme kolde Hierte! O at intet saadant var til!

Først henimod Byen begyndte Støj og Færsel; og først nu, som vaagnede af en Drøm, en sød, henrivende Drøm, vaagnende for at ile virkelige Glæder i Møde, ønskede jeg at kunde fremskynde den raske Hests hurtige Fart, og nesten var jeg blevet utaalmodig, da den ene af mine Slædeskæker gik i Stykker, og vi maatte holde et Qvarters Tiid for at faae den istandsat.

Nu vare vi ved Egeberg, nu laae hele Byen for mine Øjne, den Byen, som indsluttede saa mange af mine dyrebare, ogsaa, det vidste jeg, min Koren og maaske flere fra Hiemmet.

[224] «Vil De kiøre lige til Posthuset?» spurgte Smith. Aa ja, lige did! svarede jeg, og saae alt i Aanden min elskelige Anna Moer, hendes Glutter og hele Husgesinde, og – min Koren og min Jes, og – ja veed

jeg alle dem – som jeg saae stimle om Slæderne for at rive os ud.

Vi kørte ind i Gaarden, ingen kom os i Møde, ingen saae eller hørte vi. Der sad jeg, og blev ved at see hen mod Dørren hvorfra de dog endelig maatte komme; men der kom ingen. Tøvende steg jeg ud, ingen skyndte paa mig, jeg havde god Tiid at giætte, at ængste mig, og det gjorde jeg, istæden for ved hastig at gaae nogle Skridt for at faae Oplysning. Sara var alt oppe af Trappen og inde, og mødte mig igien med et: «De er allesammen paa Vilberg, Moer!» Jeg Tosse! det var jo i Julen, da vidste jeg jo, de ej vare hiemme. Julen? Ja, men jeg har jo ingen rigtig Jul havt, og saa Rejsen – det kan dog nok tilgives mig. «Men har da Koren ej været her?» Mange Gange hver Dag, Frue, alt siden Tirsdag Middag. Den trofaste Postmester kom ind, ønskede os med et hierteligt Haandtryk velkommen, og fik Vin og Glas frem; men beklagede, at Ane Moer ej ^[225] var tilstæde. «Naar hun er borte, sagde han, er det Fias altsammen, ja Gu er de saa!»

Vinen, hvor sød den var, vilde ej glide. Postmesteren lod spende for sin Slæde for at kiøre os – ikke som før til Justiskarens – her faldt atter en Taare – men til President Bulls. I det samme stod den brave, muntre Mand lykønskende, siæleglad for vore Øjne. Koren havde nylig forladt ham. «Du træffer baade Manden og Jessen Din og Biltzing hos mig, Kierring! skreg han, derfor skynd Dig og kom!» – I et Øjeblik sadde vi atter i Slæden, og Presidenteren i egen høje tykke Person styrede os til sit Hus, under lutter Lovtaler over Jes. Og han var den første vi mødte i Gaarden, just da jeg steg ud af Slæden. Lidt forstumlet af Kiørselen og tung af Rejseklæder stod jeg ej synderlig fast paa de glatte Fliser, og derfor havde han paa et hængende Haar nær revet mig over Ende, saadan fløj han mig om Halsen, og veeg siden ej fra mig

hele Dagen. Den kiære Lottes og alle de andres Glæde, og min Korens – I, for hvem dette er skrevet, i seer og føler det altsammen.

[226] Hvor glad jeg tilbragte denne Dag, hvor roelig jeg kunde overgive mig Glæden, da jeg nu vidste Glutterne og alt var vel, vidste, at jeg skulde samles med dem alle, de elskede Hiemmeværende saa snart – det hører nu vist nok ikke til den nu fuldendte Rejse. Men I tager nok mod det som en Tilgift, tænker jeg. Ja, det vare glade Timer. Uophørlig maatte jeg fortelle, og I sad saa tause og deltagende, mine elskelige Byedøttre alle tre, og min Dokter Professor, og vilde ej nøjes med, at jeg henviste Eder til denne min prægtige Dagbog. Fye Skamme Jer, nu leer I jo igjen allesammen!

Ja, lee kun! Jeg slutter med den Vished, at I ikke vil finde de Timer I anvender til disse Siders Læsning, saa aldeles spildte: dertil er jeg Eder for kiær, dertil interesserer jeg og flere her forekommende Personer Eder for meget.

Men vi ere ikke ganske qvit med hinanden endnu, mine norske og danske Venner!

Torsdag Aftenen gik da saa dejligt med at høre og fortelle, og besøge Moer Keiser for at gratulere hende med den femte Søn, og Moer Devegge for [227] at hilse hende fra sin eneste Søn, og med at bese Presidentens nye Gaard, og da vi kom hiem ved atter at høre og fortelle, og saa kom oven i Kiøbet Presten Bull, ret som for at bede mig velkommen, og saa sladdrede vi og spiste og drak og sladdrede til Kl: 12 og derover.

Kl: 5 maatte min Johan op og afstæd da han havde Maanedsting,

de forhadte Maanedsting! Formiddagen tilbragte jeg, uagtet al Prestens Banlysning, med at skrive til mine elskede Efterladte i det velsignede Fødeland – hvad der herefter vil udgiøre en stoer Deel af mit Livs Glæder. Min gode Jacobus eller, som han nu er omdøbt, Jobbekattebull, og den kiære varme Øhlenslæger havde sendt deres Hilsen i Forvejen for os. Den modtog vi i et ømt, vemodfuldt Brev ved vor Ankomst – det Gud lønne Eder!

Om *Fredag Aften* var Selskab hos Presidentens, udsøgt, morsomt Selskab, ret en fornøjelig Aften. Kun et par Brandskud bragte os lidt ud af vor Fatning, men vi bleve snart beroligede igien. Jeg var, jeg maatte være glad, [228] dog stege længselfulde, unøjsomme Sukke^{ved} Tilbageblikket paa de, ak evigsvundne Aftener mellem mine Elskede dernede. Jeg skuede fremad – da blev det lettere om mit Hierte. Kun nu og da, naar en vis Person afbrød Mit fulde Glas og Sangens raske Toner med flaut Spøg, mavre Vittigheder, og – hvad der især gik mig nær til Hierte, syntes at faa Biefald af Mennesker, om hvis Hierte og Forstand jeg har saa højt Begreb, kun da blev det mig atter for trangt. Da malede sig for min Siæl ved et sødt og bittert Blik, en Drøm fra bædre Tider hine uforglæmmelige Aftener, hvor den mest støjende Munterhed blev taus Opmærksomhed, naar en skøn Stemme lød, hvor saa ofte en Taare sneg sig ned paa den endnu smilende Kind.

Tilgiver mig, mine saa dyrebare Veninder, naar I læser dette! Jeg føler ret godt, hvor let man i visse Øjeblik fristes til Uretfærdighed, hvor uskikket man er i saadan Sindsstæmning som jeg da var, at sette sig i andres Forfatning. Men jeg vil intet skiule Eder, jeg vil aldrig, ←...→det veed Gud er Sandhed, synes bædre, end jeg er. Desuden er det jo vist, at Latter er smitsom, det har jeg ofte selv erfaret uden at kunde

endre det. Dog, dette seer jo ordentlig ud som et Forsvar – jo, det skal det ogsaa være: Forsvar for Eders Moer Koren.

[229] Og nu kom den velsignede *Løverdag den 8de Januarj.*

Indpakning og alt det, var snart i Orden. Vor brave prægtige Vert, vor hulde Vertinde vilde slet ikke slippe os før over Middag; men vi modstod kiækt alle Overtalelser, modstod endog, da en af mine Ungdoms Bekiendtere, en af Korens meget kiære Venner, Fogden Kahrs (der nu som Renteskriver rejser med sin Kone til Kbhn, til Kiøbenhavn for bestandig) saa inderlig bad mig blive. Men jeg vidste jo, hvor ængstelig baade de Mødende og de her hiemmeværende ventede os. Kl: 12 sad vi i vore Slæder, Sara og jeg og Jes, som Presidenten har gjort reent forstyrret. Biltzingius styrede mig.

Nu kommer der noget, jeg giærne gad sprunget over; men det maae for en Dag. Denne, saa længselfuld ønskede Time, da jeg glad kunde givet bort alt hvad man havde bedet mig om, da jeg kunde med Glæde omfavnet – selv ham, der afbrød Sangen – blev jeg i ondt Lune, fordi den ene Ving paa min Slæde var borte, og den anden løs. Hele Byen igiennem talte jeg ikke et Ord, knap svarede Nej og Ja paa hvad den bedrøvede, forsagte Biltzing talte til mig. Fye, det kan jeg ikke tilgive mig selv! og I maae heller ikke saa let tilgive mig det, og derfor intet Ord mere, enten fra eller til. Jeg har bødet og vil bøde.

[230] At det, saa raskt det gik, ikke gik mig raskt nok, kan I nok tænke. Nu sladdrede jeg med min snilde Styrer, som saa omhyggelig pakkede mig ind, og var glad over jeg havde faaet mit Maal igien. Paa Romsaas hvilede vi et Øjeblik. Her traf vi Forvalter Wexels, som ogsaa rejste tilbage til Hovedstaden. Dette ogsaa staaer lidt urigtigt her. Men

jeg iler til Hovind. I vil altsaa ej fortænke mig, om ikke alting er saa ordret. Paa Schiesmoe maatte vi lade de skummende Heste puste ud. For at varme os og korte Tiden, drak vi Caffé. Her var hele det forreste Værelse fuldt af Mennesker som toge til Byen. Jeg kiendte kun Catheket Lumholtz, Presten Wulffsberg var iblandt dem, hørte jeg, men saae ham ikke. Og nu til Moe. Kort er denne Miil, og jeg søgte at forkorte den endnu mere ved mit sædvanlige Hielpemiddel, der ikke, som andre Midler, svækkes ved den idelige Brug –at sette Indbildningskraften i Bevægelse. Det lyste saa dejligt paa Moe. «Gaarden er fuld af Slæder» sagde Biltzing –og i det samme stimlede de ud, de glade jublende Mennesker, og rev os nesten af Slæderne. Her var Caffé, sød Viin, Østers, og jeg veed ikke hvad mere; men jeg behøvede kun Ord og Kiælen, og at komme ^[231] snart afstæd igien. Og satte vi os da for sidste Gang paa dette Tog i Slæderne. Den huslige Marthe Lie var rejst i Forvejen for at tage imod os. Maren Bierregaard og Wilhelm og Albertus vare endnu i Edsberg, hvad der just ej var efter mit Sind – Det gaaer mig, det gaaer vist ogsaa Eder for langsomt. «Slaae dog paa Svarten, kiære Biltzing» raabte jeg hvert Øjeblik. «Betænk, kiære Moer, den har gaaet saa langt før i Dag!» «Men naar vi kommer hiem skal han faae Lov at hvile saa længe han vil» – og Biltzing sagde «hyp hyp!» og kiørte fort paa sin Viis. Da mødte Hertel os; nyelig hiemkommen fra en Forretning kunde han ej oppebie os hiemme; og nu gik det raskere, da han kom i Forvejen. Stakkels Svarten; det gjorde mig kanskee ligesaa ondt som den blødhiertede Styrkarl, at der skulde jages saa, men jo nærmere jeg kom Hiemmet, jo sagtere gik det, syntes jeg.

Langt borte lyste Hovind mig saa venligt i Møde. Blide Taare stivnede paa min kolde Kind. Hiertet var des varmere. Hvordan jeg

kom af Slæden, hvordan Rejsetøjet kom af, alt det veed jeg ikke, thi Tøsa hængte fast om min Hals, Line stod saa blomstrende for mig, besaae mig saa nysgierrig med sine store, mørkblaa Øjne. Jeg stod tæt omringet, hvorhen [232] jeg vente mig, smilede mig uskrømtet Glæde i Møde. «Men nu maa Moer ind i Storstuen» fik Marthe Lie endelig engang sagt saa højt, at det hørtes. Der var saa oplyst, saae saa festligt ud. Tre stærke Kanonskud modtog mig – ligesaa da jeg traadde her ind i mit nysselige Kammer, det min Koren selv har betrukket og malet, og hvor 2 Voxlys i Sølvstager paa mit nye pene Skriverbord viste mig alt i den mildeste Glands.

Hyggeligt og dejligt var der hvor jeg kom, giærne vilde jeg være og blive paa hvert Stæd – ogsaa i det blinkende Kiøkken, hvor paa nye alle Husets Udvendige omringede mig med Velkomst og Lykønskninger. Taarene trillede ned over gamle Christoffers Kinder paa min Haand, den han kyste saa varmt som – ja enhver kan nu giøre Sammenligningen efter eget Tykke.

Marie veeg ej fra mig; Line gik til mig, men befandt sig ej saa vel der, som hos de andre, hun kiente bødre, det mærkede jeg. Dog før vi skildtes ad, bleve vi kiendte, var hun giærne hos mig. O hun er saa sød, saa velsignet bliid og god.

Intet af hvad Kiøkken og Kielder formaaede havde den geskiæftige, ellers lidt karrige M: Lie sparet i Aften. Alle mine Livretter havde [233] hun bragt tilveje, og Champagnen gelejdede dem. Skud paa Skud, <...> indtil 4 Ruder dandsede i tusind Stykker, da en Kanon, for stærkt ladet, sprang, dog, Gud skee Lov, uden at giøre Skade. Skrækkeligt skulde det været, havde denne glade Aften endtes med andet end

Glædestaare – med dem takkede, med dem takker jeg Dig, algode Gud, at jeg saa lykkelig i mit velsignede Hiem kan tænke tilbage paa de glade og bittre Timer (af hvilke jeg dog ikke vilde tabe en eneste) paa alle de elskværdige, dyrebare Væsner, der gjorde mig mit Ophold i det elskte Fødeland saa usigelig behageligt, saa uforglæmmeligt – at jeg kan see fremad med det sødste, gladeste Haab; at jeg, hvorhen jeg skuer, seer Kierlighed og Velvillie omgive mig.

O at disse Blade, I Elskte, for hvem de ere blevne til, maatte ved Gennemlæsning skaffe Eder kun halv saa megen Glæde, som Skrivningen, og den Tanke: at jeg skrev for Eder, har forskaffet mig! Var jeg glad, tænkte jeg: «ogsaa de vil glæde sig, naar De læser dette» – og mit Hierte bankede gladere. Var jeg bedrøvet, hvidskede en blid, trøstende Stemme: «for hver Taare du nu ^[234] fælder, skal de ømmeste Kys, de varmeste Tak give øm Erstatning» – og jeg aandede saa let, som om en tung Byrde var hævet fra mit Bryst.

Saa gaae da, kiære Bog, min troe Ledsager, min deltagende Ven, og siig dem, de Dyrebare, paa hver Side, i hver Linie: at De maae bære over med, og altid elske Deres svage, ømme, evigtaknemme, evigtrofaste

Christiane Koren.

Noter

[n1](#). Om] overskrevet *i*

[n2](#). din] rettet fra *dit*

[n3](#). gamle] rettet fra ganl

[n4](#). Anledning] rettet fra Ah

[n5](#). *Note etter diktet*: de tynde Stene – han kastede Stene henad Vandfladen, og disse bragte Sarolje ham, om hvis Hat der var en Rosenkrands –

[n6](#). *Note etter diktet*: Fiskeriet i Aftendæmringen – Vi skulde trække Karusser, men fik kun faa. I denne Tiid fik Sara Lyst til nogle dejlige Pærer, som hang paa en spæd Gren ud over Dammen og som Øhlensl: med megen Møje, og Fare for at falde i Vandet, om ej i Fiskegarnet, rigtignok fik fat paa.

[n7](#). *Note etter diktet*: Den gamle Urne etc – hører til alle de fordums Hændelser vi gienkaldte os.

[n8](#). *Note etter diktet*: Som desværre, her maae savnes!

[n9](#). Sideskiftet er egentlig midt i diktet, men det står skrevet i to spalter, og ville derfor inntreffe to steder

---

Christiane Korens *Reisedagbok fra turen til Danmark 1802* er lastet ned gratis fra bokselskap.no